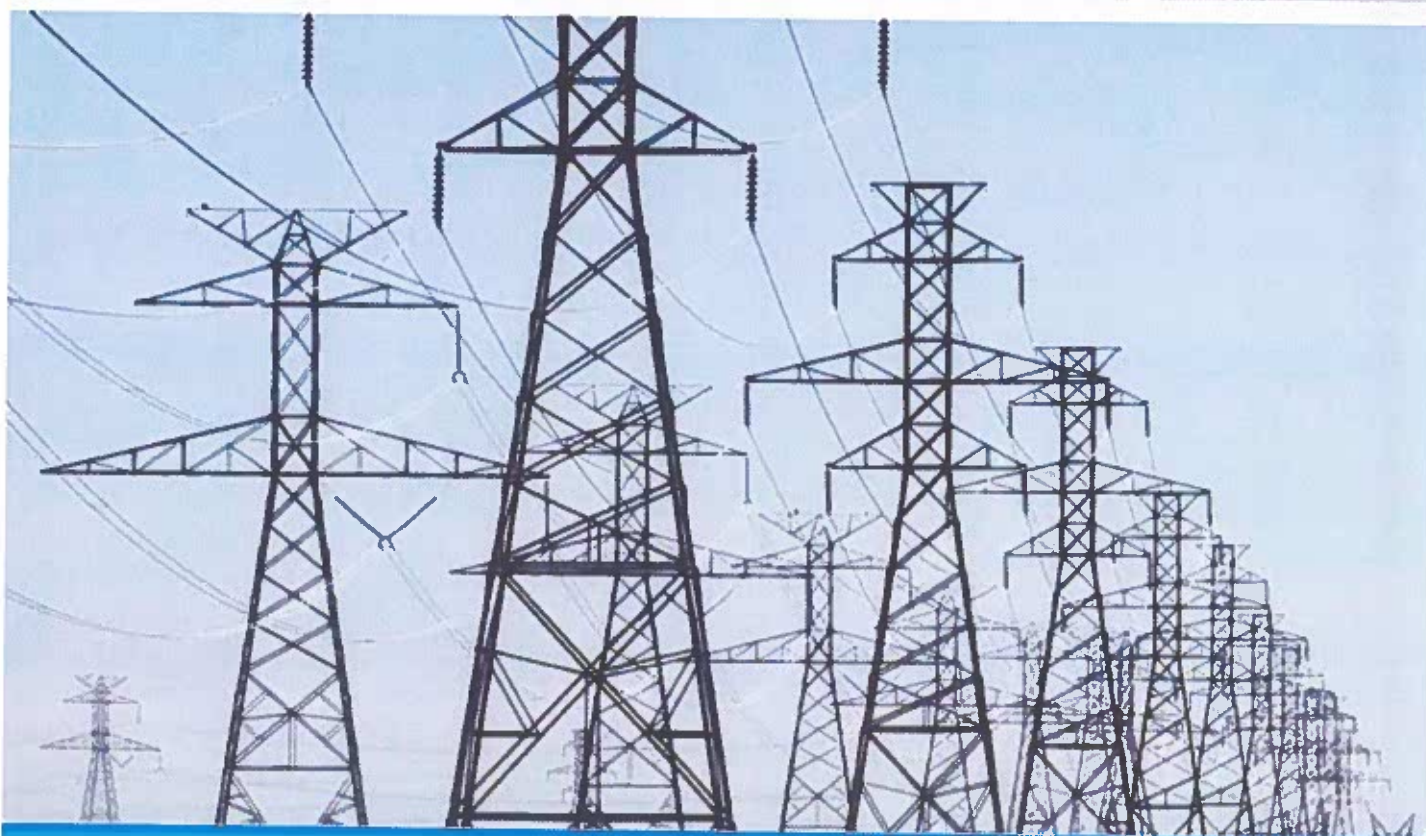

6000/23.01.2025

DEPARTAMENTUL IV

RAPORT DE AUDIT DE CONFORMITATE la CNTEE TRANSELECTRICA SA

2025

6000/23.01.2025

DEPARTAMENTUL IV

RAPORT DE AUDIT DE CONFORMITATE la CNTEE Transelectrica SA

1. Rezumat executiv și concluzia auditului

Misiunea de audit de conformitate efectuată de către Curtea de Conturi a României este o **misiune de raportare directă cu un nivel de asigurare rezonabilă.**

Am evaluat sistemul de salarizare și acordarea altor drepturi conferite personalului companiei, precum și achizițiile sectoriale de lucrări de investiții derulate în perioada 2020-2022, respectiv dacă acestea s-au realizat în conformitate cu legislația, normele, regulile și reglementările în vigoare.

Raportul de audit este destinat Parlamentului României, entității auditate – CNTEE Transelectrica SA, Secretariatului General al Guvernului, precum și societății civile și altor părți interesate.

Motive pentru modificarea concluziei

Concluzia de audit a avut în vedere în principal, abaterile de conformitate constatate urmare verificărilor efectuate privind: includerea în Bugetul de Venituri și Cheltuieli (BVC) a drepturilor de natură salarială pentru personalul companiei și acordarea lor la nivelul și în scopul în care au fost aprobate, acordarea drepturilor stabilite prin lege pentru membrii Consiliului de Supraveghere/Directoratului, recrutarea personalului nou angajat și ocuparea posturilor vacante, efectuarea de cheltuieli urmare plății sumelor stabilite în instanță pentru membrii Consiliului de Supraveghere/Directoratului, precum și derularea contractelor de lucrări de investiții în perioada 2020-2022, fiind constatate următoarele:

- nerespectarea prevederilor legale privind întocmirea BVC, prin nefundamentarea și neprevăderea în mod distinct în BVC a primelor cu caracter special și a adaosurilor salariale;
- nerespectarea Contractului colectiv de muncă (CCM) prin acordarea personalului angajat a primelor cu caracter special și a adaosurilor salariale, fără a avea la bază documente care să justifice

scopul prevăzut în CCM (pentru realizarea unor acțiuni cu impact major în desfășurarea activităților derulate în cadrul Companiei, respectiv pentru evenimente speciale sau sărbători legale);

- nerespectarea dispozițiilor OUG nr. 109/2011 în ceea ce privește remunerarea membrilor Consiliului de Supraveghere/Directoratului, prin majorarea indemnizației fixe brute lunare, ulterior numirii, peste nivelul maxim prevăzut de lege, precum și prin acordarea unor avantaje reprezentând cheltuieli cu chiria și transportul, în condițiile în care pentru aceste avantaje nu au fost fixate limitele generale ale remunerațiilor/ avantajelor membrilor conducerii companiei de către Adunarea Generală a Acționarilor;

- efectuarea de cheltuieli urmare plății sumelor stabilite în instanță pentru revocarea din funcție, în anul 2021, a membrilor Consiliului de Supraveghere/Directoratului (la nivelul celor stabilite prin contractul de mandat, pentru restul de executat din mandat - 39 luni), precum și pentru neplata unor bonusuri de performanță stabilite prin contractul de mandat;

- nerespectarea reglementărilor privind recrutarea angajaților, fiind constatată lipsa de transparență în evaluarea candidaților, stabilirea unor cerințe de vechime și studii diferite pentru aceeași funcție, numirea temporară în funcții de conducere a unor persoane angajate/detașate care nu îndeplineau cerințele din fișa postului;

- nerespectarea reglementărilor privind ocuparea posturilor în cadrul companiei prin ocuparea pe perioadă determinată a unor posturi înființate în afara celor aprobate prin organigramă, precum și prin ocuparea pe perioadă nedeterminată a unui post, fără organizarea unui concurs/examen;

- nerespectarea clauzelor din contractele de lucrări de investiții prin: prelungirea perioadei de execuție pe motiv de forță majoră, în condițiile în care, pe perioada producerii evenimentelor de forță majoră invocate de către antreprenor, executarea contractului nu a fost sistată; necalcularea penalităților de întârziere pentru nerealizarea lucrărilor la termen și nerecuperarea acestora; nerecuperarea avansurilor acordate executantului în condițiile în care contractul a fost denunțat de executant;

- nerespectarea reglementărilor legale privind ajustarea prețului contractului de lucrări, prin determinarea ajustării în alte condiții decât cele legale, respectiv fără a se limita la actualizarea elementelor de cost/preț care au suferit modificări, fiind majorate în mod nejustificat cheltuielile cu manopera și profitul. Totodată, în cazul contractelor de lucrări pentru care prețul a fost stabilit exclusiv în moneda euro iar plata lucrărilor a fost efectuată la cursul de la data facturării, s-a acceptat ajustarea prețului contractului fără a se lua în considerare creșterea prețului, față de prețul ofertat, determinată de evoluția cursului valutar (între data ofertei și data aplicării ajustării/plății), situație în care, cu sumele aferente (diferența de curs valutar) a fost ajustat în mod nejustificat prețul contractului.

Concluzia de audit

Concluzie contrară: pe baza activității de audit întreprinse, am constatat că subiectele analizate (sistemul de salarizare și alte drepturi de personal, precum și activitatea de derulare a contractelor de lucrări de investiții din cadrul CNTEE Transelectrica SA) nu sunt conforme, sub toate aspectele semnificative, cu cadrul legal aplicabil, iar neconformitatea este generalizată.

2. Introducere

2.1 Prezentarea entității

CNTEE Transelectrica SA este persoană juridică română, înființată în baza Hotărârii Guvernului nr. 627/13.07.2000 *privind reorganizarea Companiei Naționale de Electricitate - S.A.*, având forma de societate comercială pe acțiuni și are ca scop asigurarea serviciului public pentru toți utilizatorii rețelei de transport, asigurând accesul la rețelele de transport oricărui solicitant care îndeplinește cerințele legii.

CNTEE Transelectrica SA, în perioada auditată, s-a aflat sub autoritatea Secretariatului General al Guvernului. Statul Român, prin Secretariatul General al Guvernului, deține un număr de 43.020.309 acțiuni, reprezentând 58,68% din capitalul social (733.031.420 lei, împărțit în 73.303.142 acțiuni ordinare, nominative, indivizibile, liber tranzacționabile de la 29.08.2006), înregistrat la Oficiul Național al Registrului Comerțului și în bilanțul contabil încheiat la data de 31.12.2022.

CNTEE Transelectrica SA este societate deținută public și îndeplinește **funcțiile de:**

- operator de transport al energiei electrice;
- operator de sistem al Sistemului electroenergetic național (SEN) prin Dispecerul Energetic Central (DEC) și 5 Dispecerate Energetice Teritoriale (DET);
- operator de măsurare a energiei electrice pe piața angro de electricitate, prin Direcția de măsurare OMEPA;
- administrator al pieței de echilibrare, al pieței de servicii tehnologice de sistem, al schemei de sprijin pentru cogenerarea de înaltă eficiență și al pieței de alocare a capacităților de interconexiune internațională.

În calitatea sa de operator de transport și sistem, CNTEE Transelectrica SA prestează în baza **Licenței nr. 161/2009**, actualizată, la tarife reglementate de către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE): serviciul de transport al energiei electrice, servicii de sistem (serviciul de conducere tehnică operativă a SEN); operator al pieței de echilibrare.

CNTEE Transelectrica SA exploatează rețeaua electrică de transport (RET) și terenurile pe care aceasta este amplasată, în baza Contractul de concesiune nr. 1/29.06.2004, încheiat pe o perioadă de 49 de ani cu Ministerul Economiei și Comerțului (Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului).

Principalele **activități desfășurate** de CNTEE Transelectrica S.A., în vederea atingerii obiectivelor sale, constau în:

- exploatarea, mentenanța, modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport energie electrică;
- coordonarea și conducerea proceselor și lucrărilor din cadrul SEN, în scopul asigurării funcționării stabile și sigure a acestuia;
- managementul și dezvoltarea interconexiunilor rețelei de transport energie electrică cu sistemele electroenergetice din țările învecinate pentru asigurarea condițiilor de funcționare și dezvoltare a pieței regionale de electricitate și pentru asigurarea securității energetice a României pe termen mediu și lung;
- coordonarea programelor internaționale care privesc ansamblu instalațiilor SEN;
- efectuarea de schimburi neplanificate de energie electrică cu sistemele electroenergetice ale altor țări.

La data de 31.12.2022, Compania avea în structura sa **6 filiale** organizate ca societăți comerciale pe acțiuni la care era acționar majoritar (Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică “OPCOM” S.A; Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport “SMART” S.A; Societatea de Formare a Energeticienilor din România “FORMENERG” S.A; Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport “TELETRANS” – SA; Societatea Comercială Filiala “Institutul de Cercetări și Modernizări Energetice – ICEMENERG” SA București; Societatea „ICEMENERG–SERVICE” SA – societatea radiată din Registrul Comerțului București la data 30.05.2022 în urma închiderii procedurii insolvenței în Dosarul 18051/3/2017, conform informațiilor furnizate de ONRC).

CNTEE Transelectrica SA este finanțată din: venituri proprii realizate din prestarea serviciilor pe piața de energie electrică, credite bancare și alte surse financiare.

2.2 Informații privind subiectele auditate

CNTEE Transelectrica SA este o **companie de importanță strategică**, care își desfășoară activitatea în mai multe locații situate pe întreg teritoriu țării (8 sucursale/unități teritoriale de transport și numeroase puncte de lucru).

În perioada 2020-2022, la nivelul entității au avut loc reorganizări prin care au fost relocate responsabilități între entitățile organizatorice centrale și regionale. Astfel, în luna iunie 2020 a avut loc transformarea sucursalelor de transport în unități teritoriale și preluarea unor entități organizatorice existente la nivel teritorial în directă subordonare/coordonare a departamentelor de specialitate din cadrul Companiei, iar în luna martie 2023 a avut loc transformarea unităților teritoriale de transport din nou în sucursale de transport. Numărul mediu de salariați în perioada 2020-2022 a fost de 2.026 persoane (2.042 persoane în anul 2020, 2.015 persoane în anul 2021, respectiv 2.021 persoane în anul 2022).

CNTEE Transelectrica SA **este condusă în sistem dualist**, de către un Directorat, sub supravegherea unui Consiliu de Supraveghere. Conducerea Companiei, numită în anul 2020 pe un mandat de 4 ani (prin Hotărârea AGOA nr. 11/21.12.2020), a fost revocată (prin Hotărârea AGOA nr. 6/22.06.2021), la câteva luni de la numire.

În perioada auditată, conducerea entității a fost asigurată de persoane numite pe mandate provizorii (4+2 luni), **fără a avea la bază un Plan de administrare**, care să stabilească strategia de administrare a societății și fără a avea indicatori de performanță stabiliți prin contractul de mandat.

CNTEE Transelectrica SA a fost parte într-un număr de 27 litigii aflate pe rolul instanțelor judecătorești din România, *având ca obiect pretenții (35.382.144 lei) formulate de foști membri ai Directoratului și ai Consiliului de Supraveghere din perioada 2013-2017*, precum și în 12 litigii aflate pe rolul Centrului de Arbitraj de la Viena, *având ca obiect pretenții (14.003.508 lei) formulate de foști membri ai Directoratului și Consiliului de Supraveghere*, revocați în anul 2021.

La nivelul CNTEE Transelectrica SA, în perioada auditată, s-au derulat **proiecte de investiții de importanță strategică**, fiind cuprinse în Programul de investiții, anexă la bugetele de venituri și cheltuieli, în care, au fost aprobate cheltuieli pentru investițiile în curs, investiții noi, precum și cheltuieli pentru investiții la imobilizările corporale existente (modernizări), pentru care au fost alocate fonduri în sumă de **433.376 mii lei (în 2020), 605.948 mii lei (în 2021) și respectiv, de 520.901 mii**

lei (în 2022), ponderea cea mai mare fiind alocată cheltuielilor de investiții în continuare (77,96% - 2020, 81,54% - 2021 și 82,70% - 2022).

CNTEE Transelectrica SA nu a utilizat integral fondurile alocate pentru investiții, fiind utilizate: 385.838 mii lei în anul 2020, 523.104 mii lei în anul 2021 și 484.730 mii lei în anul 2022, **gradul de utilizare** a fondurilor situându-se între **86,3- 93,6%**.

3. Descrierea activităților misiunii de audit

3.1 Obiectivul auditului

Obiectivul auditului de conformitate îl reprezintă obținerea unei asigurări rezonabile că salarizarea și alte drepturi acordate personalului companiei, precum și contractarea și achizițiile (activitatea de investiții) sunt în conformitate cu legislația, normele și reglementările relevante care au fost în vigoare în perioada 2020-2022.

3.2 Sfera de cuprindere a auditului

Domeniul de aplicare s-a limitat la recrutarea personalului nou angajat, încheierea raporturilor de muncă a personalului care a ieșit din entitate, ocuparea posturilor vacante, acordarea altor drepturi de natură salarială personalului companiei și acordarea drepturilor stabilite prin lege pentru membrii Consiliului de Supraveghere/Directoratului, precum și la derularea contractelor de lucrări de investiții în perioada 2020-2022, cu respectarea clauzelor contractuale și a reglementărilor în vigoare.

3.3 Perioada misiunii: de la data de 04.09.2023 - data începerii misiunii, până la data comunicării raportului de audit de conformitate aprobat de Plenul Curții de Conturi.

3.4 Procedurile și criteriile de audit aplicate subiectului de audit

Abordarea auditului s-a bazat pe riscuri, ceea ce a presupus orientarea activității de audit asupra acelor procese aferente subiectelor auditate care sunt predispuse unor neconformități semnificative.

Procesele auditate au fost evaluate în raport cu criteriile de audit raportate la prevederile legale aplicabile, fiind aplicate următoarele criterii de audit:

- în ceea ce privește sistemul de salarizare și alte drepturi acordate personalului companiei:
 - persoanele nou angajate sunt înregistrate în mod corespunzător și că acestea sunt incluse în sistemul de salarizare în perioada corectă;
 - persoanele care părăsesc sistemul sunt înregistrate în mod corespunzător și că acestea sunt eliminate din sistemul de salarizare în perioada corectă;
 - primele și adaosurile salariale au fost stabilite și plătite în conformitate cu legislația care le reglementează;
 - indemnizațiile și alte avantaje acordate conducerii entității au fost stabilite și plătite în conformitate cu legislația care le reglementează.

➤ în ceea ce privește contractarea și achizițiile sectoriale de lucrări, în principal, derularea contractelor de investiții s-a efectuat conform clauzelor contractuale, normelor și reglementărilor în vigoare.

În vederea îndeplinirii obiectivului misiunii de audit, echipa de audit a aplicat **proceduri de audit** asupra documentelor și operațiunilor care intră în sfera de cuprindere a auditului de conformitate, ca

răspuns la riscurile identificate, în vederea obținerii de probe de audit suficiente și adecvate care stau la baza formulării concluziei.

Pe parcursul misiunii, **au fost colectate probe de audit**, astfel: copii ale documentelor justificative, care să susțină descrierea constatărilor și a concluziilor, documente întocmite în urma vizitei efectuate la un obiectiv de investiții, răspunsuri scrise la solicitările de clarificări.

Obținerea probelor de audit s-a realizat prin **tehnicile specifice de audit, respectiv teste ale controalelor și proceduri de fond**. După evaluarea riscurilor, stabilirea pragului de semnificație și având în vedere gradul de asigurare urmărit, au fost stabilite eşantioane de audit prin metode statistice și nestatistice, pe baza raționamentului profesional.

3.5. Standardele de audit aplicabile

Activitățile de audit au fost realizate în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit, respectiv: ISSAI 100 - *Principiile fundamentale ale auditării sectorului public*, ISSAI 400 - *Principiile auditului de conformitate* și ISSAI 4000 - *Standardul de Audit de Conformitate*. Suntem independenți față de entitatea auditată din punct de vedere al cerințelor etice relevante cerute de ISSAI, inclusiv cele prevăzute în Codul Etic al Curții de Conturi și ne-am îndeplinit celelalte responsabilități etice în conformitate cu aceste cerințe.

4. Cerințele legislative aplicabile

Legislație generală:

- Legea nr. 53/2003 - *Codul Muncii*;
- OUG nr. 109/30.11.2011 *privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice*;
- Legea nr. 99/2016 *privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare*;
- HG nr. 394/2016 *pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial/acordului - cadru din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare*;
- Legea nr. 281/2021 *pentru aprobarea Ordonanței nr. 15/2021*;
- OUG nr. 47/14.04.2022 *privind ajustarea prețurilor contractelor de achiziție publică/contractelor sectoriale/contractelor de concesiune/acordurilor-cadru*;
- HG nr. 1/2018 *pentru aprobarea condițiilor generale și specifice pentru anumite categorii de contracte de achiziție aferente obiectivelor de investiții finanțate din fonduri publice*;
- HG nr. 907/2016 *privind etapele de elaborare și conținutul - cadru al documentațiilor tehnico- economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice*.

Legislație specifică:

- Statutul CNTEE Transelectrica SA, *aprobat prin HG nr. 627/2000, cu modificările și completările ulterioare*;
- Actul constitutiv al CNTEE “Transelectrica” – SA, *actualizat*;
- Contractul colectiv de muncă, *aplicabil în perioada 2020-2022*;
- Proceduri operaționale aplicabile la nivelul companiei.

5. Constatări și recomandări

5.1. Acordarea de prime cu caracter special și de adaosuri salariale, fără a fi prevăzute în mod distinct în bugetul de venituri și cheltuieli, precum și în alte condiții decât cele stabilite prin Contractul colectiv de muncă

Potrivit **art. 30 alin. (5) din Actul** constitutiv al CNTEE Transelectrica SA, drepturile de salarizare și celelalte drepturi de personal se stabilesc prin Contractul Colectiv de Muncă.

CNTEE Transelectrica SA, în *Bugetele de venituri și cheltuieli pentru anii 2020, 2021 și 2022*, pentru un număr de posturi aprobat de 2180 persoane, a prevăzut **majorarea cheltuielilor de natură salarială față de nivelul programat în anul precedent**, astfel:

- în anul 2020, cu **44.109 mii lei** (245.067 mii lei, față de 200.958 mii lei nivelul programat în anul 2019), din care: 40.858 mii lei, majorarea cheltuielilor cu salariile;

- în anul 2021, cu **5.911 mii lei** (250.978 mii lei, față de 245.067 mii lei nivelul programat în anul 2020), din care: 5.770 mii lei, majorarea cheltuielilor cu salariile;

- în anul 2022, cu **20.137 mii lei** (271.115 mii lei, față de 250.978 mii lei nivelul programat în anul 2021), din care: 16.885 mii lei, majorarea cheltuielilor cu salariile.

În execuția *Bugetului de Venituri și Cheltuieli*, în perioada 2020-2022, s-a constatat faptul că, CNTEE Transelectrica SA nu a acordat majorări salariale la nivelul fondurilor aprobate pentru cheltuielile cu salariile (în anul 2020, au fost acordate majorări salariale în sumă de 7.250 mii lei - aprox. 17,74% din valoarea programată), deși la fundamentarea acestor cheltuieli s-au avut în vedere solicitările din partea organizației sindicale, de uniformizare a salariilor între aceleași categorii de salariați în vederea eliminării discrepanțelor existente.

a) Acordarea de prime cu caracter special și adaosuri salariale, fără a fi prevăzute în mod distinct în BVC.

CNTEE Transelectrica SA, **fără a avea sume prevăzute în mod distinct în BVC**, a acordat prime cu caracter special (12.073.272 lei) și adaosuri salariale (29.107.630 lei), **din fonduri aprobate prin BVC pentru cheltuieli de natură salarială** (salarii de bază, sporuri, prime și bonificații care se raportează la salariul de bază, precum și tichete de masă, vouchere de vacanță și cota de energie electrică salariați).

Acest fapt rezultă și din execuția *Bugetului de venituri și cheltuieli*, în perioada 2020-2022, unde valoarea primelor speciale și a adaosurilor salariale acordate din economii la fondul de salarii, evidențiată în contabilitate în contul 641- *Cheltuieli cu salariile*, a fost raportată în mod nejustificat la indicatorii din BVC (rd.88+rd.89): *salarii de bază și sporuri, prime și a tuturor bonificațiilor, care se raportează la salariul de bază*.

Primele și alte bonificații acordate în baza CCM, se înscriu în buget în mod distinct, în funcție de modul de determinare prin raportare sau nu la salariul de bază, în conformitate cu prevederile **OMFP nr. 3818/30.12.2019 privind aprobarea formatului și structurii bugetului de venituri și cheltuieli al operatorilor economici, precum și a anexelor de fundamentare a acestuia, Anexa 6 - INSTRUCȚIUNI pentru completarea bugetului de venituri și cheltuieli și a anexelor de fundamentare a acestuia de către operatorii economici la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici**

ori majoritari sau dețin direct sau indirect o participație majoritară, art. III. Modul de completare a bugetului de venituri și cheltuieli, pct.2 - Anexa de fundamentare nr. 2 la ordin, lit. a-c):

- **rd. 86 - Cheltuieli de natură salarială** - cheltuielile cu salariile și bonusurile acordate salariaților în bani și/sau natură, în condițiile legii;
- **rd. 89 - Cheltuieli cu sporuri, prime și alte bonificații aferente salariului de bază** prevăzute de CCM - se completează cu valoarea totală a sporurilor, primelor și a tuturor bonificațiilor, care se raportează la salariul de bază și se acordă conform contractului colectiv de muncă (CCM);
- **rd. 90 - Alte bonificații conform CCM** - se completează cu valoarea tuturor bonificațiilor acordate conform CCM, dar care nu se determină prin raportare la salariul de bază.

În cazul primelor cu caracter special și al adaosurilor salariale acordate de CNTEE Transelectrica SA, cuantumul lor nu a fost determinat prin raportare la salariul de bază, situație în care puteau fi acordate din fonduri alocate la indicatorul *Alte bonificații conform CCM (rd. 90)*, ori CNTEE Transelectrica SA în Bugetul de venituri și cheltuieli pentru perioada 2020-2022, nu a prevăzut fonduri la indicatorul *Alte bonificații conform CCM (rd. 90)*.

Prin Contractul colectiv de muncă (art. 4.15 (2) și art. 7.2), s-a prevăzut dreptul de acordare a primelor cu caracter special ca o excepție și a adaosurilor salariale, în scopul protejării, stimulării salariaților și a stabilizării forței de muncă, din economiile înregistrate din execuția fondului de salarii anual prevăzut în Bugetul de venituri și cheltuieli aprobat, pentru realizarea unor acțiuni cu impact major în desfășurarea activităților derulate în cadrul Companiei sau cu ocazia unor evenimente speciale și a sărbătorilor legale, cu consultarea Organizației sindicale.

CNTEE Transelectrica SA nu a prezentat documente în care să fie evidențiate în mod distinct economiile din execuția fondului de salarii anual prevăzut în BVC, care să acopere primele cu caracter special (12.073.272 lei) și adaosurile salariale (29.107.630 lei).

CNTEE Transelectrica SA, a aprobat redistribuirea sumelor în cuantum de 5.772.000 lei (Nota nr. 1.394/12.01.2021, Nota nr. 56.155/17.12.2021, Nota nr. 60.987/19.12.2022 și Nota nr. 60.435/15.12.2022, în care nu s-a menționat scopul redistribuirii) luând în calcul fonduri alocate pentru cheltuieli sociale (tichete de masă, cotă de energie electrică, vouchere de vacanță) și neutilizate, pe care entitatea le-a considerat în mod nejustificat „economii la fondul de salarii”.

În fapt, Directoratul companiei, a aprobat redistribuirea economiilor înregistrate la Cap. C2. Bonusuri, pentru anul 2020, în sumă de 3.200 mii lei (din care 2.081 mii lei - tichete de masă, 586 mii lei - vouchere de vacanță și cota de energie electrică salariați - 533 mii lei), pentru anul 2021 în sumă de 1.900 mii lei (din care 1.400 mii lei - tichete de masă și cota de energie electrică salariați - 500 mii lei), iar pentru anul 2022 în sumă de 672 mii lei (din care 376 mii lei - tichete de masă, 296 mii lei - tichete de vacanță), la Cap C1. Cheltuieli cu salariile, din care au fost acordate prime cu caracter special și adaosuri salariale.

Astfel, în perioada 2020-2022, acordarea primelor cu caracter special și a adaosurilor salariale s-a realizat pe fondul neutilizării integrale a majorării cheltuielilor cu salariile prevăzute prin Bugetul de venituri și cheltuieli, a neocupării tuturor posturilor vacante existente în organigrama entității și pentru care au fost prevăzute fonduri în buget, precum și a neutilizării unor sume cu destinație specială prevăzute în BVC (tichete de masă, vouchere de vacanță, cotă energie electrică, contravaloarea concediilor medicale solicitate la plată de companie și suportate de Casa de asigurări de sănătate) și redistribuite ulterior sub formă de prime și adaosuri salariale.

b) Acordarea de prime cu caracter special în alte condiții decât cele stabilite prin Contractul colectiv de muncă.

Conform Contractului colectiv de muncă al CNTEE Transelectrica SA, **art. 4.15 alin. (2)**, prin **excepție**, Directoratul avea dreptul să recompenseze salariații **din economiile înregistrate** din execuția fondului de salarii anual prevăzut în Bugetul de venituri și cheltuieli aprobat, **prin acordarea unor prime cu caracter special, pentru realizarea unor acțiuni cu impact major în desfășurarea activităților derulate în cadrul Companiei**, cu consultarea Organizației sindicale în cadrul Comisiei mixte.

Fără a fi justificate în condițiile art. 4.15 (2) din Contractul colectiv de muncă, respectiv în condițiile în care, nu s-a efectuat evaluarea performanțelor individuale profesionale ale salariaților și nici nu au fost aplicate criterii clare de repartizare a sumelor/persoană, CNTEE Transelectrica SA a acordat (în luna decembrie) în perioada 2020-2022, prime cu caracter special în valoare de **12.073.272 lei**, astfel:

— pentru anul 2020, au fost acordate prime cu caracter special unui număr de 1.061 salariați, în sumă de **7.070.500 lei**, având la bază Protocoalele nr. 54540/21.12.2020 și nr. 1395/12.01.2021, în baza unor Liste, prin care, a fost stabilit cuantumul sumelor acordate, între 2.000 - 17.000 lei/persoană (existând situații în care un salariat a primit de 2 ori primă specială în valoare totală de 20.000 lei).

— pentru anul 2021, au fost acordate prime cu caracter special unui număr de 1.718 salariați, în sumă de **3.217.522 lei**, având la bază Protocolul 56.668/21.12.2021, în baza unor tabele, (care nu poartă semnătura conducătorilor entităților organizatorice), în care sunt nominalizați salariați și cuantumul primei acordate (existând situații când un angajat a primit de 2 ori primă specială în valoare de 10.000 lei).

— pentru anul 2022, au fost acordate prime cu caracter special unui număr de 551 salariați, în sumă de **1.785.250 lei**, având la bază Protocolul 61.504/20.12.2022, în baza unui tabel în care sunt nominalizați salariați și cuantumul primei acordate (între 200 lei și 20.000 lei).

Entitatea, în condițiile în care nu a făcut dovada evaluării performanțelor individuale profesionale ale salariaților pentru perioada 2020-2022, fișele de evaluare a performanțelor individuale profesionale ale salariaților nefiind întocmite, precum și fără a fi menționate acțiunile cu impact major realizate de fiecare dintre salariați în desfășurarea activităților derulate în cadrul entității, a acordat prime cu caracter special, fără a fi justificate condițiile prevăzute la art. 4.15 (2) din CCM (spre exemplificare: pentru un șef tură stații gr. 3,4 – a fost acordată o primă de 200 lei, pentru un responsabil de proiect investiții - 300 de lei, pentru un manager de program -2.000 lei, pentru un inginer DEN – 700 lei, pentru un conducător auto -10.000 lei, pentru un bufetier -6.000 lei, pentru un consilier de specialitate 16.000 lei).

Ori, **în lipsa evaluării performanțelor profesionale a salariaților**, urmare căreia să fie stabilit impactul în desfășurarea activităților Companiei în baza criteriilor de performanță stabilite prin Protocolul încheiat cu Organizația sindicală, precum și fără menționarea activităților cu impact major realizate de salariați, **primele speciale acordate nu au un caracter obiectiv și nu sunt bazate pe criterii de performanță, transparență și obiectivitate**. Prin modul cum s-a procedat nu s-a respectat principiul egalității de tratament față de toți salariații în conformitate cu prevederile Legii nr. 53/2003-Codul Muncii art. 5 alin. (1).

Au fost constatate situații în care primele cu caracter special s-au acordat unor salariați **încadrați în cadrul companiei în luna acordării acestora sau în cea anterioară** (ex. salariații având marca 4475, 4477, 4480, 1329 și 4455 au fost încadrați în lunile noiembrie 2021 și decembrie 2021 și au beneficiat de prime în decembrie 2021), **fără a fi menționate acțiunile cu impact major realizate de aceștia în perioada de câteva zile sau de 1 lună**, dar și faptul că tabelele prin care a fost aprobată acordarea primelor, au fost întocmite anterior sau în ziua în care a fost încheiat Protocolul dintre Transelectrica SA și FNSE Univers prin care au fost stabilite criteriile de acordare (ex. Protocolul nr. 56668/21.12.2021), ceea ce semnifică faptul că la momentul aprobării acordării nominale a primelor nu a fost efectuată o analiză asupra îndeplinirii criteriilor convenite de părți.

c) Acordarea de adaosuri salariale în alte condiții decât cele stabilite prin Contractul colectiv de muncă.

Prin Contractul colectiv de muncă al CNTEE Transelectrica SA, **art. 7.2, s-a prevăzut acordarea unui adaos salarial cu ocazia sărbătorilor legale sau a unor evenimente speciale**, în condițiile în care, din execuția fondului de salarii anual prevăzut în BVC aprobat se înregistrează economii, contravaloarea acestui adaos stabilindu-se prin protocol încheiat între Angajator și Organizația Sindicală.

CNTEE Transelectrica SA, **în perioada 2020-2022, a acordat adaosuri salariale în sumă de 29.107.630 lei (16.837 lei/salariat), din care, suma de 16.917.168 lei (8.410 lei/salariat) nu a fost justificată în condițiile art. 7.2 din CCM, respectiv prin protocoalele încheiate (Protocoalele nr. 43288/22.10.2020, nr. 49543/23.11.2020, nr. 19142/29.04.2021, nr. 1680/12.01.2022, etc), nu a fost menționat scopul acordării lor, sărbătoarea legală sau evenimentul special, așa cum prevede CCM.**

Situația adaosurilor salariale și explicațiile aferente (menționate în Protocoale), nejustificate în condițiile art. 7.2 din CCM este prezentată în tabelul următor:

Anul	Protocol	Explicatie	Valoare lei/salariat
2020	27959/16.07.2020	ajutor material pentru toți salariații (din fondul de chelt. sociale)	200
	43288/22.10.2020	adaos salarial (fond salarii) pentru toți salariații	1710
	49543/23.11.2020	adaos salarial (fond salarii) pentru toți salariații	1710
	54540/21.12.2020	cadou (chelt. sociale) sărbători iarna pentru toți salariații	1454
	1395/12.01.2021	adaos salarial (fond salarii) pt toți salariații, pt anul 2020	1710
Total 2020			6.784
2021	19142/29.04.2021	adaos salarial (chelt. sociale)	856
	1680/12.01.2022	adaos salarial (fond salarial)	770
Total 2021			1.626

În fapt, CNTEE Transelectrica SA a acordat aceste adaosuri, în baza Protocoalelor astfel încheiate cu organizația sindicală, ceea ce a condus la înregistrarea unui grad de realizare al cheltuielilor cu salariile din BVC anual de peste 99% (în anul 2020 – execuție de 99,9%, în anul 2021 – execuție de 99,94% și în anul 2022 – execuție de 99,69%). În unele situații, adaosurile au fost acordate în baza unor Protocoale (nr. 1395/12.01.2021 și nr. 1680/12.01.2022) întocmite după încheierea exercițiului financiar pentru care au fost acordate acestea, în condițiile în care existau sume neutilizate din fondul de salarii aferent perioadelor pentru care au fost acordate adaosurile.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹.

Cauza: nerespectarea instrucțiunilor privind întocmirea/execuția BVC; lipsa unor proceduri privind modul de acordare a primelor cu caracter special și a adaosurilor salariale prevăzute în Contractul colectiv de muncă, neevaluarea performanțelor individuale profesionale ale salariaților, neaplicarea unor criterii clare de recompensare a performanței fiecărui salariat, precum și lipsa/ineficiența controalelor cu privire la modul de stabilire și acordare a primelor cu caracter special, nestabilirea prin CCM și prin protocoalele încheiate a sărbătorilor și evenimentelor speciale pentru care se acordă adaosuri salariale la nivelul companiei.

Consecința: nerespectarea **principiului bunei gestiuni în procesul de fundamentare** a BVC, fiind fundamentată anual majorarea cheltuielilor de natură salarială față de nivelul programat în anul precedent, în condițiile în care nu au fost acordate majorări salariale la nivelul aprobat (în anul 2020, fiind acordate majorări în sumă de 7.250 mii lei, aprox. 17,74%), precum și **în procesul de utilizare a fondurilor**, fiind acordate prime cu caracter special și adaosuri salariale pentru care n-au fost alocate în mod distinct fonduri în BVC și fără a fi **justificate în condițiile** stabilite prin CCM, fapt ce a condus la efectuarea de plăți pentru cheltuieli nejustificate.

În timpul misiunii de audit, la nivelul companiei a fost elaborată Procedura Operațională PO 00.06 privind acordarea de adaosuri și prime în cadrul CNTEE Transelectrica SA.

Recomandarea formulată:

- fundamentarea cheltuielilor de natură salarială în bugetul de venituri și cheltuieli, pe fiecare categorie în parte, în funcție de nevoile reale ale entității și cu respectarea prevederilor legale în vigoare;
- elaborarea de proceduri privind modul de acordare a primelor cu caracter special și a adaosurilor salariale și monitorizarea aplicării acestora de către factorii implicați;
- stabilirea evenimentelor în cazul cărora sunt acordate adaosuri salariale, precum și cuantumul acestora;
- stabilirea criteriilor transparente și nediscriminatorii în baza cărora sunt acordate premiile la nivelul companiei;
- evaluarea anuală a performanțelor individuale ale salariaților în condițiile legii;
- extinderea verificărilor asupra cheltuielilor de natură salarială efectuate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor sume acordate în alte condiții decât cele stabilite prin CCM, pentru cazurile identificate (inclusiv cele prezentate în Raportul de audit), stabilirea cuantumului prejudiciului ca urmare a plăților efectuate prin acordarea de prime cu caracter special și adaosuri salariale, nejustificate în condițiile din CCM, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea lor în condițiile legii.

¹ Contractul colectiv de muncă al CNTEE Transelectrica SA, înregistrat la ITM București sub nr. 417/28.11.2018, aplicabil în perioada 2020-2022, art. 4.15 alin. (1) și (2) art. 7.2;

Legea contabilității nr. 82/1991, art. 6 (2); Legea nr. 53/2003 privind codul muncii, art. 5 (1) și art. 40 (2) lit. e); Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, art. 101 (1) lit. a), art. 115; Legea nr. 62/2011 privind dialogul social, art. 148.

OSGG nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, pct. 9.1, 9.2.2, 9.2.4, 9.2.7;

OMFP nr. 3818/30.12.2019 privind aprobarea formatului și structurii bugetului de venituri și cheltuieli al operatorilor economici, precum și a anexelor de fundamentare a acestuia, Anexa nr. 6 - „INSTRUCȚIUNI (...)”, III. pct.2;

Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 5 (1).

5.2. Stabilirea prin contractul de mandat a unor clauze fără bază legală

Elementele obligatorii ale contractului de mandat au fost reglementate prin **HG nr. 722/2016** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a unor prevederi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice, în **Anexa 1b**, și reprezintă o condiție *ad validitatem* cerută de lege astfel încât actul juridic civil să fie considerat încheiat valabil.

Auditorii publici externi au constatat faptul că prin Contractele de mandat încheiate cu membrii Consiliului de Supraveghere la data de 30.09.2020 și cu membrii Directoratului la data de 23.11.2020 (modificate prin Acte adiționale), **la propunerea acționarului - Statul Român prin Secretariatul General al Guvernului, conform adresei nr. 20/20128/11.09.2020, aprobată de Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor prin Hotărârea nr. 10/28.09.2020, au fost incluse următoarele clauze:**

- actualizarea anuală a indemnizației fixe lunare cu indicele de inflație (art. 6.1 din Contract, modificat prin Actul Adițional);
- toate disputele sau pretențiile care derivă din sau în legătură cu prezentul Contract, inclusiv disputele referitoare la valabilitatea, încălcarea, încetarea sau nulitatea acestuia vor fi soluționate definitiv, conform Regulilor de Arbitraj ale Centrului Internațional de Arbitraj al Camerei Federale Economice Austriece de la Viena (Regulile Vienei), de către 3 arbitri numiți conform respectivelor reguli (art. 12.2 din Contract).

Aceste clauze nu se regăsesc printre elementele obligatorii ale contractului de mandat reglementate prin **HG nr. 722/2016** și **contravin cadrului legal/adaugă la normele care reglementează componentele structurale ale contractului de mandat.**

Clauza de actualizare anuală a indemnizației fixe lunare cu indicele de inflație, contravine dispozițiilor art. 37 și art. 38 din OUG nr. 109/2011, potrivit cărora nivelul indemnizației fixe nu poate depăși de 2/6 ori media pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată anterior numirii. În condițiile în care această actualizare producea efecte prin ajustarea indemnizației fixe lunare cu indicele de inflație, se ajungea în situația în care aceasta depășea valoarea indemnizației de la data numirii, nefiind astfel respectate rigorile impuse de art. 37 și art. 38 din OUG nr. 109/2011.

În ceea ce privește modalitatea de soluționare a litigiilor, includerea prin Contractele de mandat a clauzei de soluționare după Regulile Vienei contravine dispozițiilor de la pct. 20 din Anexa 1b la HG nr. 722/2016, potrivit cărora **eventualele litigii rezultate din contractul de mandat se soluționează pe cale amiabilă sau sunt supuse instanțelor judecătorești române competente.**

Astfel, potrivit HG nr. 722/2016, legiuitorul, în cazul contractelor de mandat încheiate, a dorit ca eventualele litigii izvorâte să nu fie susceptibile de arbitraj, **competența în materie fiind atribuită prin lege exclusiv instanțelor judecătorești române competente**, excluzând atribuirea competenței unui tribunal arbitral dintr-un alt stat.

Procedând astfel, în mod nelegal competența de soluționare a litigiilor izvorâte din Contractele de mandat a fost atribuită unui tribunal arbitral dintr-un alt stat, îngrădind dreptul de a fi soluționat de instanțele judecătorești din România, generând astfel cheltuieli suplimentare extrem de oneroase (taxe arbitrale, onorarii arbitrii, cheltuieli accesorii – deplasare, traducere, etc.).

În contractele de mandat a fost prevăzută inclusiv clauză de neconcurență **recompensată** (12 remunerații lunare fixe brute plătite la data încetării contractului), în condițiile în care legislația nu

prevede recompensarea acestei clauze, CNTEE Transelectrica SA fiind singurul operator de transport și sistem al Sistemului Electroenergetic Național.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol².

Cauza: nerespectarea prevederilor legale în ceea ce privește includerea elementelor obligatorii în contractele de mandat, neexercitarea de controale pe angajamentele legale de natura contractelor de mandat.

Consecința: efectuarea de plăți pentru cheltuieli fără bază legală reprezentând cheltuieli arbitrare în sumă de 145.107 euro, achitate de către entitate către Curtea de Arbitraj Viena în perioada martie 2022-ianuarie 2024 (în cazul litigiilor izvorâte din Contractele de mandat nr. 233/30.09.2020, nr. 234/30.09.2020, nr. 235/30.09.2020, nr. 236/30.09.2020, nr. 237/30.09.2020, nr. 238/30.09.2020, nr. 2399/30.09.2020, nr. 444/23.11.2020 și nr. 446/23.11.2020).

Recomandarea formulată: extinderea verificărilor asupra contractelor de mandat derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor cazuri de contracte în care au fost incluse clauze care exced prevederilor legale, iar pentru cazurile constatate (inclusiv cel prezentat în Raportul de audit), prezentarea rezultatului analizei în Adunarea Generală a Acționarilor pentru luarea măsurilor în consecință, stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate pentru cheltuieli fără bază legală, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestora în condițiile legii, după caz, precum și stabilirea unui mecanism de control eficient.

5.3. Nerecuperarea plăților efectuate cu titlu de compensații/despăgubiri acordate membrilor Consiliului de Supraveghere/Directoratului, urmare a revocării fără justă cauză a acestora

Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor (prin **Hotărârea nr. 4/22.06.2021**) a revocat membrii Consiliului de Supraveghere, numiți în baza **Hotărârii nr. 9/28.09.2020**, pe o perioadă de 4 ani.

Urmare revocării, un membru al Consiliului de Supraveghere (cuprins în eșantion) a acționat în instanță CNTEE Transelectrica SA, la Curtea de Arbitraj de la Viena, în **Dosarul VIAC ARB-5680**, în care instanța s-a pronunțat prin **Hotărârea Arbitrală** din data de **30.12.2022**, **definitivă și obligatorie**, concluzionând că **“Pârâta a înțeles să revoce mandatul membrilor Consiliului de Supraveghere fără justă cauză, astfel cum e permis la Clauza 9.1 lit. (a) a Contractului de Mandat”**.

CNTEE Transelectrica SA, în anul 2023, în baza Hotărârii Arbitrale din data de 30.12.2022, a efectuat plăți în sumă de 799.429 lei, reprezentând compensații la nivelul indemnizației fixe brute lunare pentru restul de executat din mandat (39 luni), conform art. 9.2 lit. A și 9.1 lit. (a) din Contractul de mandat nr. C233/30.09.2020, compesația de neconcurență (12 remunerații fixe lunare brute) conform art. 5.2.3 din același contract, la care se adaugă dobânda legală la nivelul dobânzii de referință a BNR plus 8 puncte procentuale, precum și cheltuieli arbitrare în suma de 7.837,25 euro (valoarea taxelor administrative VIAC, a onorariului arbitralului unic precum și a cheltuielilor VIAC) și de 10.000

² OUG nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare art. 37 alin. (1) și (2), art. 38; HG nr. 722/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a unor prevederi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice, Anexa 1b), pct. 20; Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 2 lit. s) și art. 5.

lei (valoarea cheltuielilor cu reprezentarea legală a reclamantului). De asemenea, au fost achitate cheltuieli arbitrale în sumă de 7.837,25 euro și către Curtea de Arbitraj de la Viena.

Auditorii publici externi au constatat faptul că ulterior efectuării plăților cu titlu de compensații/despăgubiri urmare revocării fără justă cauză a unui membru al Consiliului de Supraveghere, la nivelul companiei **nu au fost întreprinse măsuri pentru analizarea cauzelor** care au condus la efectuarea plăților în vederea recuperării sumelor achitate de companie, fiind înregistrate cheltuieli care nu au fost efectuate pentru realizarea obiectului de activitate, și implicit **nici la prezentarea rezultatului analizei acționarilor** pentru luarea de măsuri în consecință.

Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor, potrivit **Actului constitutiv al CNTEE Transelectrica SA, art. 14 alin. (1) lit. g și h**, se pronunță asupra gestiunii membrilor Directoratului și Consiliului de Supraveghere privind modul de recuperare a prejudiciilor produse societății de către aceștia.

În evidența contabilă, sumele plătite cu titlu de compensații/despăgubiri au fost înregistrate în mod nejustificat pe cheltuieli curente de exploatare (contul 621 – *Cheltuieli cu colaboratorii*).

CNTEE Transelectrica SA este parte într-un număr de **12 litigii, în care foști membri ai Consiliului de Supraveghere și Directoratului**, revocați în iunie 2021, au formulat acțiuni în pretenții (aprox. 14.003.508 lei la care se adaugă dobânzi și actualizarea sumelor cu indicele inflației), care fac **obiectul unor arbitraje, aflate în diferite stadii procesuale**, la care se adaugă sume achitate de către entitate de aprox. **130.000 euro către Curtea de Arbitraj Viena**. În anul 2023 au fost pronunțate Hotărâri Arbitrale într-un număr de **5 dosare**, entitatea efectuând plăți, reprezentând **compensații/despăgubiri** în sumă totală de **3.867.480 lei**, la care se adaugă cheltuieli arbitrale de 46.720 euro și 371.797 lei.

Curtea de Conturi nu contestă punerea în executare a hotărârilor în baza cărora au fost achitate compensații/despăgubiri, ci **atitudinea ulterioară în ceea ce privește recuperarea sumelor achitate de companie, sume care nu au reprezentat cheltuieli efectuate pentru realizarea obiectului de activitate**.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol³.

Cauza: lipsa unei proceduri (norme interne) privind analiza hotărârilor pronunțate de instanțele de judecată, neinformarea conducerii despre rezultatul analizei, precum și neprezentarea rezultatului analizei acționarilor pentru luarea de măsuri în consecință.

Consecința: nereîntregirea fondurilor entității prin nerecuperarea plăților efectuate în sumă de **4.666.909 lei** (799.429 lei + 3.867.480 lei), la care se adaugă cheltuieli arbitrale plătite de entitate.

Recomandarea formulată:

- analiza cauzelor care au condus la efectuarea plăților cu titlu de compensații/despăgubiri urmare revocării fără justă cauză a membrilor Directoratului/ Consiliului de Supraveghere (inclusiv cazul prezentat în Raportul de audit), prezentarea rezultatului analizei acționarilor pentru luarea de măsuri în consecință, stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestora în condițiile legii, după caz;

- elaborarea unei proceduri (norme interne) care să reglementeze un circuit eficient al informațiilor privind sentințele pronunțate de instanțele de judecată.

³ OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 3 și art. 5.

5.4 Nerecuperarea plăților efectuate în baza unor decizii civile definitive emise de instanțele de judecată privind obligativitatea respectării unor clauze incluse în contractele de mandat

CNTEE Transelectrica SA, în perioada 2020-2022, pentru neplata unor bonusuri de performanță - remunerații valorificare OAVT (Opțiuni pe Acțiuni Virtuale Transelectrica) prevăzute în contractele de mandat încheiate cu membrii Directoratului/Consiliului de Supraveghere în perioada 2013-2018, ca parte a componentei variabile, urmare unor decizii civile definitive emise de instanțele de judecată, pe lângă sumele datorate conform contractelor de mandat (21.522.372,71 lei), a plătit dobânzi legale penalizatoare în sumă de 8.061.863,54 lei, actualizări ale sumelor cu IPC în sumă de 1.762.546 lei, cheltuieli de executare silită în sumă de 187.079,06 lei și cheltuieli de judecată în sumă de 642.198,16 lei.

CNTEE Transelectrica SA nu în toate cazurile a epuizat toate căile de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, fiind identificată situația în care, împotriva unei sentințe civile (nr. 3287/31.10.2018 pronunțate de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă în dosarul nr. 43557/3/2017) compania a formulat apel *peste termenul de 30 de zile prevăzut de lege (termen care este unul imperativ), fiind respins de Curtea de Apel care a constatat că apelanta-pârâtă Compania Națională de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" SA a formulat apelul tardiv*. CNTEE Transelectrica SA, în baza acestei sentințe a efectuat cheltuieli în sumă totală de 4.230.801,30 lei (2.171.210 lei, remunerație valorificare OAVT; 773.687,71 lei, bonus de performanță; 1.186.511 lei, dobândă legală penalizatoare; 48.544,07 lei, cheltuieli de judecată; 51.017,52 lei, cheltuieli de executare silită; 915 lei, cheltuieli de judecată apel contestație).

Auditorii publici externi au constatat faptul că **nu au fost întreprinse măsuri pentru analizarea cauzelor** care au condus la plata unor sume suplimentare reprezentând **dobânzi, actualizări ale sumelor, cheltuieli de executare silită**, pentru neacordarea de bonusuri de performanță (remunerații valorificare OAVT) astfel cum au fost prevăzute în contractele de mandat, în condițiile în care nu au fost exercitate toate căile de atac prevăzute de lege în litigiile cu foștii membrii Directorat/Consiliu de Supraveghere, au existat întârzieri în efectuarea plăților stabilite de instanță prin sentințe civile executorii și, **implicit, neprezentarea rezultatului analizei acționarilor** pentru luarea de măsuri în consecință.

Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor, **potrivit Actului constitutiv al CNTEE Transelectrica SA, art. 14 alin. (1) lit. g) și h)**, se pronunță asupra gestiunii membrilor Directoratului și Consiliului de Supraveghere privind modul de recuperare a prejudiciilor produse societății de către aceștia.

În evidența contabilă, sumele plătite aferente cheltuielilor de mandat, inclusiv cele cu titlu de dobândă, cheltuieli de executare silită și cheltuieli de judecată, au fost înregistrate nejustificat pe cheltuieli curente de exploatare (cheltuielile de mandate și cele cu dobânda în contul 621.07 – „Cheltuieli privind contractele de mandat cf. decizie instanță”, iar cheltuielile de executare silită și cheltuielile de judecată, în contul 6588 „Alte cheltuieli de exploatare”).

Menționăm faptul că, CNTEE Transelectrica SA a efectuat și în anul 2023 plăți, în sumă de 3.206.084 lei (reprezentând bonusuri de performanță, precum și dobânzi, actualizări cu indicii de inflație, cheltuieli de executare silită și cheltuieli de judecată), unor membri ai

Directoratului/Consiliului de Supraveghere, urmare hotărârilor pronunțate de instanțele de judecată în speța privind bonusurile de performanță (remunerații valorificare OAVT - Opțiuni pe Acțiuni Virtuale Transelectrica), prevăzute în contractele de mandat.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol⁴.

Cauza: neonorarea la termen a obligațiilor prevăzute în contractele de mandat încheiate în perioada 2013-2018; neaplicarea hotărârilor pronunțate de instanțele de judecată, fapt ce a generat efectuarea de plăți de executare silită; neurmărirea încadrării în termenele legale de exercitare a căilor de atac asupra hotărârilor pronunțate de instanțele de judecată; lipsa unei proceduri privind analiza hotărârilor pronunțate de instanțele de judecată, neinformarea conducerii despre rezultatul analizei, precum și neprezentarea rezultatului analizei acționarilor pentru luarea de măsuri în consecință.

Consecința: nereîntregirea fondurilor entității prin nerecuperarea plăților efectuate în sumă de **11.137.262,35 lei** (dobânzi legale penalizatoare în sumă de 9.137.435,54 lei, actualizări ale sumelor cu IPC în sumă de 1.802.856 lei și cheltuieli de executare silită în sumă de 196.970,81 lei).

Recomandarea formulată:

- analiza cauzelor care au condus la efectuarea plăților stabilite de instanța de judecată pentru neplata unor bonusuri de performanță - remunerații valorificare OAVT prevăzute în contractele de mandat încheiate cu membrii Directoratului/Consiliului de Supraveghere în perioada 2013—2018 (inclusiv cazurile prezentate în Raportul de audit), prezentarea rezultatului analizei acționarilor pentru luarea de măsuri în consecință, stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestora în condițiile legii, după caz;
- elaborarea unei proceduri (norme interne) care să reglementeze un circuit eficient al informațiilor privind sentințele pronunțate de instanțele de judecată.

5.5. Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii Consiliului de Supraveghere, în alte condiții decât cele legale

a) Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii Consiliului de Supraveghere (numiți pe un mandat de 4 ani în anul 2020).

Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor (prin **Hotărârea nr. 9/28.09.2020 și Hotărârea nr. 10/28.09.2020**) a **aprobat** numirea a **7 membri** ai Consiliului de Supraveghere ai CNTEE Transelectrica SA, selectați în conformitate cu prevederile OUG nr. 109/2011 *privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare*, cu o **durată a mandatului de 4 ani**, începând cu data de **30.09.2020**, și a **stabilit remunerația acestora cu o indemnizație fixă brută lunară de 13.976 lei**.

Ulterior, Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor CNTEE Transelectrica SA (prin **Hotărârea nr. 11/21.12.2020**), a aprobat modificarea remunerației membrilor Consiliului de Supraveghere în ceea ce privește indemnizația fixă brută lunară, **de la 13.976 lei brut/lună, la 15.532 lei brut/lună**, fiind încheiate Acte adiționale la Contractele de mandat nr. 233/30.09.2020, nr. 235/30.09.2020, nr. 238/30.09.2020, nr. 236/30.09.2020, nr. 239/30.09.2020, nr. 234/30.09.2020, nr. 237/30.09.2020.

⁴ OG nr. 119/1999 *privind controlul intern și controlul financiar preventiv*, actualizată, art. 3 și art. 5.

Membrii Consiliului de Supraveghere, numiți pe o perioadă de 4 ani, și-au desfășurat activitatea pe o perioadă de aproximativ 9 luni, fiind revocați de Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor CNTEE Transelectrica SA, prin Hotărârea nr. 4/22.06.2021.

Auditorii publici externi au constatat, în cazul a 2 persoane numite în calitate de membri ai Consiliului de Supraveghere (selectate în baza eșantionării), faptul că **majorarea indemnizației fixe brute lunare de la 13.976 lei/membru la 15.532 lei/membru s-a efectuat în alte condiții decât cele legale**, respectiv ulterior numirii și fără ca această majorare să fie prevăzută de legislație. Astfel, nivelul indemnizației fixe majorate (15.532 lei/membru) a depășit **nivelul indemnizației fixe lunare brute stabilite la data numirii**, precum și **cel prevăzut la art. 37 din OUG 109/2011**, calculat prin luarea în calcul a mediei (de 2 ori) pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată, anterior numirii.

Astfel, **pentru perioada din mandat executată (decembrie 2020 – iunie 2021)**, CNTEE Transelectrica SA a acordat indemnizații fixe în sumă de 103.619 lei/membru, față de 94.105 lei/membru cât i s-ar fi cuvenit în condițiile acordării indemnizației stabilite la data numirii (13.976 lei/membru/lunar), constatându-se o diferență plătită în plus de 9.514 lei/membru.

Având în vedere că prin Hotărârea nr. 9/28.09.2020 au fost numiți de către Adunarea Generală a Acționarilor un număr de 7 membri în Consiliul de Supraveghere al CNTEE Transelectrica SA, care au beneficiat de indemnizații fixe lunare (majorate în aceleași condiții ca în cazurile analizate) **peste nivelul indemnizației fixe lunare brute stabilite la data numirii**, precum și **peste nivelul prevăzut la art. 37 din OUG 109/2011**, entitatea a efectuat plăți necuvenite în valoare totală de 66.598 lei (9.514 lei x 7 membri).

Iar, pentru perioada din mandat neexecutată (39 luni, iulie 2021- septembrie 2024), un membru al Consiliului de Supraveghere (cuprins în eșantion) a acționat în instanță entitatea la Centrul de arbitraj de la Viena împotriva deciziei de revocare (Hotărârea nr. 4/22.06.2021), obținând indemnizații fixe brute lunare la nivelul indemnizației modificate prin actul adițional, în sumă de 15.532 lei, în condițiile în care, potrivit legii, avea dreptul la indemnizații în sumă de 13.976 lei, diferența plătită în plus fiind de 60.684 lei (1.556 lei/lună x 39 luni = 60.684 lei).

b) Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii provizorii ai Consiliului de Supraveghere.

La pct. 3.1.2 din Contractele de mandat (nr. 974/03.12.2019 și nr. 144/06.07.2020, selectate în baza eșantionării) încheiate între CNTEE Transelectrica SA (prin reprezentantul AGA) și fiecare administrator în calitate de membru al Consiliului de Supraveghere, a fost prevăzut mecanismul de acordare a indemnizației fixe lunare brute, după cum urmează:

➤ Președintele Consiliului de Supraveghere și membrii Consiliului de Supraveghere care activează în cadrul a **cel puțin 2 comitete consultative** constituite la nivelul Consiliului, beneficiază de o indemnizație fixă lunară la valoarea maximă;

➤ Membrii Consiliului de Supraveghere care activează în cadrul **unui comitet consultativ** constituit la nivelul Consiliului, beneficiază de o indemnizație fixă lunară reprezentând **90% din indemnizația fixă lunară la valoarea maximă**;

➤ Membrii Consiliului de Supraveghere care nu activează în comitetele consultative constituite la nivelul Consiliului, beneficiază de o indemnizație fixă lunară reprezentând **85% din indemnizația fixă lunară la valoarea maximă**.

Prin **Actul constitutiv** al CNTEE Transelectrica SA (actualizat), cât și prin **Regulamentul de Organizare și Funcționare** al Consiliului de Supraveghere al CNTEE Transelectrica SA (anexă la Decizia Consiliului de Supraveghere nr. 75/23.11.2017 și nr. 43/09.06.2020), **nu a fost prevăzută constituirea (înființarea) Comitetului de Securitate Energetică** din cadrul Consiliului de Supraveghere și, implicit, **nu au fost stabilite obiective, atribuții, competențe, responsabilități de raportare, număr de întruniri, etc.**

Auditorii publici externi au constatat faptul că, în condițiile în care, entitatea **nu a făcut dovada constituirii Comitetului de Securitate Energetică** (nefiind prevăzută în Actul constitutiv al CNTEE Transelectrica SA), respectiv **a îndeplinirii obligațiilor legale ale acestuia** (nefiind întocmite rapoarte care să fie înaintate Consiliului de Supraveghere în mod regulat, asupra activității lor), **remunerarea membrilor provizorii ai Consiliului de Supraveghere** (titulari ai Contractelor de mandat nr. 974/03.12.2019 și nr. 144/06.07.2020, selectați în baza eșantionării), **desemnați în calitate de membri ai Comitetului de Securitate Energetică** (prin Deciziile CS nr. 70/02.12.2019, nr. 41/02.06.2020), **s-a efectuat în mod nejustificat cu o indemnizație fixă lunară brută la valoarea maximă de 13.976 lei/lună (100%), fiind constatată o diferență plătită în plus de 1.397,6 lei/lună (peste limita de 90% din indemnizația fixă lunară la care aveau dreptul), pentru perioada ianuarie-septembrie 2020, în total, 12.578 lei.**

Aceste aspecte au fost constatate și în verificările efectuate în anul 2020 de Curtea de Conturi, pentru perioada 2017-2019, context în care au fost dispuse măsuri de stabilire și de recuperare a prejudiciului produs companiei. În sensul validării constatărilor și măsurilor dispuse de Curtea de Conturi s-au pronunțat instanțele de judecată (Sentința civilă CAB nr. 1889/10.12.2021 și Decizia ICCJ nr. 1319/07.03.2024).

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol⁵.

Cauza: nerespectarea prevederilor legale privind remunerarea membrilor Consiliului de Supraveghere, nerespectarea prevederilor legale privind buna gestiune financiară prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor, precum și exercitarea de controale formale pe statele de salarii.

Consecința: majorarea nejustificată a cheltuielilor de exploatare cu suma de **139.860 lei (66.598 lei+12.578 lei+60.684 lei)**, diminuarea profitului imposibil și, implicit, a impozitului pe profit, precum și efectuarea de plăți necuvenite la nivelul remunerațiilor nete acordate.

Recomandarea formulată:

- extinderea verificărilor asupra contractelor de mandat ale membrilor Consiliului de Supraveghere derulate începând cu anul 2020 în vederea identificării și a altor remunerații acordate necuvenit, iar pentru cazurile constatate (inclusiv cel prezentat în Raportul de audit), stabilirea

⁵ OUG nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, art. 34 alin. (1), (2), (3), (4), (5) și art. 37 alin. (1), (2), (5).
Legea nr. 31/16.11.1990 (republicată) privind societățile: art. 153¹⁰ (1).
Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 2 lit. s) și art. 5.

întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate pentru remunerații acordate necuvenit, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite, recuperarea acestora în condițiile legii;

- includerea contractelor de mandat în lista proiectelor de operațiuni supuse vizei controlului financiar preventiv.

5.6 Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare și a altor avantaje pentru membrii Directoratului, în alte condiții decât cele legale

a) Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii Directoratului (numiți pe mandate provizorii în anul 2022), în alte condiții decât cele legale.

Consiliul de Supraveghere al CNTEE Transelectrica SA (prin **Decizia nr. 18/21.06.2022**) a desemnat, în conformitate cu prevederile art. 64² alin. (1) din OUG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, **un număr de 5 persoane** în calitate de membri provizorii ai Directoratului, cu o **durată a mandatului de 4 luni** (începând cu data de **25.06.2022**) și a **aprobat remunerarea acestora cu o indemnizație fixă lunară de 46.597 lei brut/lună.**

Astfel, în conformitate cu mandatul acordat de Consiliul de Supraveghere, au fost încheiate **Contractele de mandat nr. 781/27.06.2022, nr. 782/27.06.2022, nr. 783/27.06.2022, nr. 784/27.06.2022 și nr. 787/27.06.2022.**

Ulterior, Consiliul de Supraveghere al CNTEE Transelectrica SA (prin **Decizia nr. 43/14.10.2022**), **a aprobat prelungirea mandatelor cu 2 luni și majorarea indemnizației fixe a membrilor Directoratului, respectiv modificarea acesteia de la 46.567 lei brut/lună la 55.050 lei brut/lună, fiind încheiate Acte adiționale la Contractele de mandat.**

Auditorii publici externi au constatat în cazul a 2 persoane (selectate în baza eșantionării), numite în calitate de membri ai Directoratului CNTEE Transelectrica SA, **acordarea unui nivel al indemnizației fixe brute lunare (55.050 lei brut/lună) în baza Actului Adițional nr. 1 la Contractele de mandat nr. 781/27.06.2022 și nr. 784/27.06.2022, peste nivelul indemnizației fixe lunare brute stabilite la data numirii, fără ca această majorare să fie prevăzută de legislație, precum și peste nivelul indemnizației prevăzut la art. 37 și art. 38 din OUG nr. 109/2011, respectiv de 6 ori media pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată, anterior numirii.**

Astfel, în perioada prelungirii mandatului cu 2 luni (25.10.2022-24.12.2022), CNTEE Transelectrica SA, în cazurile analizate, **a acordat indemnizații fixe brute în sumă de 55.050 lei/membru, în condițiile în care, potrivit legii, la data numirii, indemnizația fixă brută lunară a fost de 46.567 lei/membru, diferența plătită în plus fiind de 16.906 lei/membru.**

Având în vedere că prin Decizia Consiliului de Supraveghere nr. 43/14.10.2022 au fost prelungite contractele de mandat în cazul celor 5 membri ai Directoratului CNTEE Transelectrica SA, care au beneficiat de **indemnizații fixe lunare (majorate în aceleași condiții ca în cazurile analizate) peste nivelul indemnizației fixe maxime la data numirii, entitatea a efectuat plăți necuvenite în valoare totală de 84.530 lei (16.906 lei x 5 membri).**

b) Acordarea de avantaje unor membri provizorii ai Directoratului reprezentând cheltuieli cu chiria și transportul, în alte condiții decât cele legale.

Cadrul legal aplicabil în domeniul remunerației acordate membrilor provizorii ai Directoratului din cadrul entităților cu capital majoritar de stat a fost reglementat de prevederile art.

64² din O.U.G. nr. 109/2011 actualizată, privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice, potrivit căroră, **remunerația directorilor provizorii** este formată dintr-o indemnizație fixă și dintr-o componentă variabilă și de art. 153¹⁸ alin. (1), alin. (2) și alin. (3) din **Legea nr. 31/1990 (**republicată**) privind societățile**, potrivit căroră, **Adunarea generală a acționarilor fixează limitele generale ale tuturor remunerațiilor acordate, orice alte avantaje putând fi acordate numai în conformitate cu cadrul de reglementare.**

Fixarea limitelor generale ale remunerațiilor membrilor Directoratului de către Adunarea Generală a Acționarilor este prevăzută ca atribuție, în mod expres, la art. 14 alin. (1) lit. e) din **Actul constitutiv al CNTEE Transelectrica SA**, în vigoare în perioada auditată, Act constitutiv ce se completează conform art. 41 cu dispozițiile Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Auditorii publici externi, în cazul unor contracte de mandat ale membrilor provizorii ai CNTEE Transelectrica SA, au constatat **inclusiunea unor avantaje de natură salarială, respectiv decontarea cheltuielilor cu chiria locuinței (la nivelul sumei nete de 780 euro/lună) și contravaloarea transportului (la nivelul sumei nete de 2.000 lei/lună), în baza contractelor de mandat nr. 2/13.01.2020, nr. 131/18.06.2020, nr. 446/23.11.2020, nr. 80/23.04.2020, nr. C132/18.06.2020 și nr. C447/23.11.2020** (art. 5.2, lit. h și i), fără ca aceste avantaje:

- să fie cuprinse în bugetul de venituri și cheltuieli aprobat;
- să aibă fixate limitele generale de către Adunarea Generală a Acționarilor;
- să îndeplinească, în unele cazuri, condițiile de acordare în ceea ce privește numărul de km între București și domiciliul/reședința mandatarului, titularii contractelor având domiciliu la o distanță mai mică decât cea stabilită prin contract (75 km față de municipiul București).

Potrivit prevederilor art. 76 alin. (1)-(2) lit. f) și alin. (3) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, **cheltuielile cu asigurarea locuinței și decontarea transportului de la domiciliul Mandatarului la sediul Mandantului reprezintă avantaje de natură salarială** și sunt incluse în baza de calcul a contribuțiilor sociale și a impozitului pe venit.

Procedând astfel, CNTEE Transelectrica SA a efectuat plăți necuvenite în sumă de 460.029 lei unor membri provizorii ai Directoratului, reprezentând **avantaje de natură salarială, acordate în alte condiții decât cele legale**, respectiv, în perioada ianuarie-decembrie 2020, în baza contractelor de mandat (nr. 2/13.01.2020, nr. 131/18.06.2020, nr. 446/23.11.2020, nr. 80/23.04.2020, nr. C132/18.06.2020 și nr. C447/23.11.2020), în sumă brută de 111.837 lei, reprezentând **contravaloare chirie, iar în perioada iulie 2021-decembrie 2022**, în baza contractelor de mandat (nr. 479/27.12.2021, nr. 783/27.06.2022 și 1109/20.12.2022), în sumă brută de 40.081 lei, reprezentând **contravaloarea transportului aerian** și în baza contractelor de mandat (nr. 185/05.07.2021, nr. 187/05.07.2021, nr. 188/05.07.2021, nr. 476/27.12.2021, nr. 477/27.12.2021, nr. 478/27.12.2021, nr. 479/27.12.2021, nr. 783/27.06.2022, nr. 784/27.06.2022 și nr. 787/29.06.2022), în sumă brută de 308.111 lei, reprezentând **contravaloarea chiriei**.

Facem mențiunea că aspectele privind acordarea de avantaje unor membri provizorii ai Directoratului, reprezentând cheltuieli cu chiria și transportul, în alte condiții decât cele legale, au fost constatate și în verificările efectuate de Curtea de Conturi în anul 2020, pentru perioada 2017-2019, context în care au fost dispuse măsuri de stabilire și de recuperare a prejudiciului produs companiei. În sensul validării constatărilor și măsurilor dispuse de Curtea de Conturi s-au pronunțat instanțele de

judecată (Sentința civilă CAB nr. 1889/10.12.2021 și Decizia ICCJ nr. 1319/07.03.2024), care prin deciziile emise, au statuat următoarele:

“potrivit art. 153 ind. 18 alin. 1-3 din Legea nr. 31/1990 remunerația directorilor este stabilită de Consiliul de Supraveghere iar Adunarea generală a acționarilor fixează limitele ale tuturor remunerațiilor acordate, orice alte avantaje putând fi acordate numai în conformitate cu cele menționate mai sus.”

Cu toate acestea, deși instanțele de judecată au validat constatările Curții de Conturi privind acordarea nelegală de către Transelectrica SA a unor avantaje membrilor Directoratului, entitatea nu a făcut dovada stabilirii de către Adunarea generală a acționarilor a limitelor tuturor remunerațiilor/avantajelor acordate Directoratului.

Pentru decontarea transportului (rutier, feroviar), entitatea nu a înregistrat aceste cheltuieli în categoria avantajelor de natură salarială și, implicit, acestea nu au fost incluse în baza de calcul a contribuțiilor sociale și a impozitului pe venit.

Referitor la limitele avantajelor stabilite conducerii companiei, facem mențiunea că prin Hotărârea nr. 11/21.12.2020, Adunarea Generală a Acționarilor a aprobat **limitele generale ale remunerației și celorlalte beneficii acordate de entitate membrilor Directoratului**, incluzând indemnizația fixă, componenta variabilă a remunerației și alte **avantaje** acordate membrilor Directoratului, **inclusiv pentru perioade care exced duratei mandatului**, însă nu în toate cazurile au fost stabilite și limite valorice pentru aceste avantaje, existând riscul efectuării unor plăți/despăgubiri, dintre care amintim:

- **compensație de neconcurență la încetarea contractului de mandat, aferentă unei perioade suplimentare de 12 luni după încetarea mandatului, având valoarea a 12 (douăsprezece) indemnizații fixe brute lunare;**
- **suportarea de către societate a plății cursurilor de perfecționare și instruire efectuate de membrii Directoratului, în condițiile stabilite de către Consiliul de Supraveghere;**
- **să beneficieze de un contract de asigurare pentru răspunderea profesională privind activitatea în cadrul Directoratului, încheiat de societate, pentru asigurarea mandatului, pe toată durata mandatului, precum și pe o durată de 5 ani de la încetarea contractului, conform Hotărârii Adunării Generale a Acționarilor;**
- **să beneficieze de servicii medicale și/sau asigurare medicală, contractate de societate;**
- **decontarea de către societate a contravalorii serviciilor de asistență juridică pentru acțiunile intentate împotriva sa pentru prejudicii create terților atât pe perioada contractului de mandat, cât și pentru o perioadă de 10 ani după terminarea mandatului pentru actele și deciziile din perioada contractului, în condițiile în care acestea nu sunt asigurate de polița de asigurare;**
- **în ipoteza în care mandatarul nu are locuință în Municipiul București sau pe o rază de 60 km față de municipiul București, să i se deconteze, la cererea mandatarului, însoțită de documente justificative, contravaloarea cuantumului chiriei lunare aferente folosinței unei locuințe amplasate în Municipiul București în limita echivalentului în lei a unei sume nete de până la 780 euro lună.**

În timpul misiunii de audit de conformitate, prin Hotărârea AGA nr. 3/29.04.2024, acționarii au aprobat ratificarea Deciziilor CS de desemnare de membri provizorii în Directorat nr. 26/25.06.2021, nr. 49/22.12.2021, nr. 50/22.12.2021, nr. 51/22.12.2021, nr. 52/22.12.2021, nr.

53/22.12.2021, nr. 13/23.03.2022, nr. 18/21.06.2022, nr. 43/14.10.2022, nr. 53/19.12.2022, nr. 15/19.04.2023, nr. 24/20.06.2023, nr. 39/24.10.2023 și nr. 11/21.03.2024.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol⁶.

Cauza: nerespectarea prevederilor legale privind remunerarea și acordarea de avantaje membrilor Directoratului, nerespectarea prevederilor legale privind buna gestiune financiară prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor, precum și neexercitarea de controale pe angajamentele legale de natura contractelor de mandat.

Consecința: majorarea nejustificată a cheltuielilor de exploatare, diminuarea profitului impozabil și implicit a impozitului pe profit, precum și efectuarea de plăți necuvenite la nivelul remunerațiilor nete acordate și a altor avantaje.

Recomandarea formulată:

- extinderea verificărilor asupra contractelor de mandat ale membrilor Directoratului derulate începînd cu anul 2020, în vederea identificării și a altor remunerații și avantaje (chirie, transport rutier, aerian, feroviar, etc.) acordate necuvenit, iar pentru cazurile constatate (inclusiv cel prezentat în Raportul de audit), stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite, recuperarea acestora în condițiile legii;

- includerea contractelor de mandat în lista proiectelor de operațiuni supuse vizei controlului financiar preventiv.

5.7. Procesul de recrutare/promovare a personalului nu a îndeplinit în totalitate condițiile stabilite prin cadrul legal aplicabil, norme/reglementări proprii

Prin Contractul colectiv de muncă (înregistrat la ITM sub nr. 417/28.11.2018), cap. II, art.2.1 și art. 2.2, s-a prevăzut faptul că, angajarea personalului se face prin încheierea contractului individual de muncă, pe baza normelor de muncă, a normativelor de personal în concordanță cu Planul de afaceri al companiei și cu încadrarea în cheltuielile de personal aprobate prin BVC, pe posturile vacante existente în statele de funcții, pe funcțiile și meseriile prevăzute în Nomenclatorul de funcții și meserii (anexa 1 la CCM), de regulă prin concurs, examen, interviu și cu proba practică când natura postului o cere, cu respectarea principiului egalității de tratament.

a) Recrutarea personalului, nu în toate cazurile, s-a efectuat în condiții de transparență și/sau personalul recrutat nu îndeplinea condițiile de studii și experiență

Din verificarea elementelor (persoane angajate în entitate urmare desfășurării unor concursuri organizate în vederea ocupării posturilor vacante, persoane numite în funcții de conducere fără organizarea unor concursuri) cuprinse în eșantion, s-au constatat următoarele aspecte:

- **inexistența unor baremuri de corectare** în cazul concursurilor care presupun lucrări scrise, precum și **absența semnăturilor și a notelor acordate individual de către fiecare membru al comisiei**, pe fiecare lucrare în parte (*exemplu: concurs organizat în luna octombrie 2021 pentru postul de „șef tură stații gr. 4”- UTT Bacău, CE Bacău - St. 400(220)/110/20kV Focșani Vest*);

⁶ Legea nr. 31/1990, republicată, privind societățile comerciale, art. 153¹⁸ alin. (1) - (4);

OG nr. 26/2013 privind întărirea disciplinei financiare la nivelul unor operatori economici la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici ori majoritari sau dețin direct ori indirect o participație majoritară, art. 14 alin (2);

OUG nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, art. 38 alin. (1) - (3), art. 39 alin. (1) - (3), art. 64 alin. (3) și art. 64² alin. (1) - (2);

OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1 și art. 5.

- **lipsa de transparență în evaluarea candidaților** în cazul utilizării interviului ca metodă de selecție, neexistând nicio dovadă a modului de desfășurare a interviului. În fapt, *Procesul verbal de desfășurare a selecției* cuprinde doar nota acordată de comisia de selecție, fără a fi consemnate răspunsurile candidaților (declarați admiși) și întrebările adresate acestora de membrii comisiei pentru verificarea nivelului de pregătire în domeniu (abilitățile, aptitudinile) precum și pentru determinarea experienței și motivației de a ocupa postul vacant (*exemplu: concurs organizat în luna iulie 2021 pentru postul de „inginer DEN”*);

- **nerespectarea condițiilor de studii și experiență, în cazul unui nou angajat.**

Urmare procedurii de selecție (probă scrisă și interviu) organizată în luna martie 2020, a fost declarat admis și angajat un candidat care a absolvit *Facultatea de fizică, chimie, electronică și tehnologia petrolului*, având titlu de inginer în domeniul *Inginerie electronică și telecomunicații*, specializarea *electronică aplicată*, dar care avea experiență anterioară ca lucrător comercial, agent servicii client, respectiv operator suport tehnic.

În vederea ocupării unui post de inginer principal la ST Constanța, prin cererea de recrutare (nr. 1485/31.01.2020) s-au prevăzut studiile necesare postului: S/ECTS+M/ECTS, specializare energetică/electrotehnică și s-a consemnat că nu se solicită experiență, iar în fișa postului, elaborată la data de 03.02.2020 sunt prevăzute studii: superioare, profil electric și experiența: minim 6 luni.

În fapt, deși candidatul admis nu îndeplinea condițiile prevăzute în fișa postului (studii și experiență), în Fișa pentru verificarea condițiilor de încadrare, se certifică faptul că persoana *îndeplinește condițiile de pregătire (studii) și vechime în meserie sau specialitate, precum și condițiile stabilite prin lege pentru postul solicitat.*

De asemenea, **a fost constatat cazul în care un post (referent de specialitate principal (clasa 4 b) din cadrul Departamentului contabilitate), a fost transformat la data concursului din postul de economist principal specialist** (Referat nr. 25161/11.06.2021), **fiind modificate cerințele postului** în ceea ce privește studiile: **din studii superioare economice/tehnice, în studii superioare și experiența: din minimum 5 ani în domeniul economic/patrimoniu/tehnice, în minim 3 ani în domeniul economic/patrimoniu/tehnice/administrativ**, post ocupat prin concurs de o persoană care a venit inițial prin detașare pe postul de conducător auto, având studii superioare (Academia Națională de Educație Fizică și Sport) și vechime în domeniul administrativ (administrator la propria firmă).

- **neexercitarea controlului financiar preventiv asupra contractelor individuale de muncă** încheiate în cazul persoanelor nou recrutate. În fapt, deși reprezintă o operațiune asupra căreia se exercită controlul financiar preventiv (fiind cuprinsă în Lista operațiunilor supuse vizei de control financiar preventiv întocmită de entitate), la nivelul companiei **niciunul dintre contractele de muncă încheiate** cu persoane angajate în perioada supusă auditului, cuprinse în eșantion, **nu au fost supuse controlului financiar preventiv.**

- **existența unor cerințe de vechime și studii diferite (stabilite prin fișa postului) pentru aceeași funcție** (ex. fișe de post diferite pentru postul de inginer principal – Cod COR 215112).

b) Promovarea temporară a personalului în funcții de conducere nu s-a efectuat, în toate cazurile, cu îndeplinirea cerințelor din fișa postului

CNTEE Transelectrica SA a numit temporar în funcții de conducere unele persoane, prin preluarea temporară a atribuțiilor și responsabilităților funcțiilor respective, fără a fi îndeplinite cerințele din fișa postului (cerințe privind certificări/autorizări și/sau privind experiența profesională

și/sau vechimea necesară pentru ocuparea postului de conducere) sau chiar **fără existența fișei postului**, respectiv fără a-i fi aduse la cunoștință atribuțiile și responsabilitățile funcției preluate. Astfel de situații au fost identificate în cazul ocupării funcțiilor de *inspector șef audit public intern* (nu au fost respectate cerințele privind certificările/autorizările precum și cele privind experiența profesională), *manager Direcția Resurse Umane din cadrul Unității Juridice, Contencios și Resurse umane - Departamentul Coordonare și Monitorizare Activitate Profesională* (nu au fost respectate cerințele privind experiența anterioară într-un post de conducere – minim 5 ani), *manager-Departamentul Deplasări, Direcția Protocol, Coordonare Evenimente Interne și Externe* (nu au fost respectate cerințele postului privind studiile și experiența - studii superioare economice nivel de studii S/ECTS+M și minim 1 an experiență managerială în domeniul organizării și coordonării activității de deplasări), respectiv *director Direcția infrastructuri critice și informații clasificate* (funcție preluată la data de 22.07.2022, fișa postului fiind întocmită și adusă la cunoștința salariatului în data de 30.03.2023, iar cerințele postului incluzând și existența autorizării ORNISS).

Pentru posturile vacante a căror conducere a fost preluată temporar de persoane numite prin decizii ale Directoratului, **nu au fost organizate procese de selecție** de la data vacantării postului până în prezent, fiind constatate situații în care a trecut mai mult de 1 an de la preluarea temporară a atribuțiilor și responsabilităților funcțiilor respective, contrar prevederilor CCM (exemplu: *manager Direcția Resurse Umane din cadrul Unității Juridice, Contencios și Resurse umane - Departamentul Coordonare și Monitorizare Activitate Profesională* – preluare atribuții începând cu data de 22.07.2022) sau pentru care au fost organizate procese de selecție la peste 2 ani de la data înființării postului, postul fiind ocupat ulterior prin concurs de către persoana care a preluat atribuțiile și responsabilitățile funcției în acea perioadă (exemplu: *manager Departamentul Deplasări*).

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol⁷.

Cauza: nerespectarea procedurilor privind recrutarea personalului, avansarea și promovarea personalului companiei; nerespectarea prevederilor din CCM; neexercitarea controlului financiar preventiv asupra contractelor individuale de muncă.

Consecința: nerespectarea principiului bunei gestiuni în utilizarea fondurilor prin angajarea unor persoane pentru care procesul de recrutare nu s-a desfășurat în condiții de transparență și/sau care nu îndeplineau condițiile de studii și experiență, precum și prin preluarea unor funcții fără a fi îndeplinite cerințele din fișa postului, respectiv fără a fi comunicate atribuțiile și responsabilitățile postului prin transmiterea fișelor de post.

În timpul misiunii de audit, la nivelul entității auditate a fost completată Procedura Operațională PO 00.12 privind recrutarea și selecția de personal în CNTEE Transelectrica SA.

⁷ OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 3, art. 5, art. 10;

OMFP nr. 923/2014, republicat, pt. aprobarea Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv și a Codului specific de norme profesionale pentru persoanele care desfășoară activitatea de control financiar preventiv propriu, Anexa 1, pct. 1.2;

PO TEL - 00.12 Ediția I Revizia: 3 „Recrutarea și selecția de personal în CNTEE „Transelectrica” - S.A.”, pct. 8.2.2, 8.2.5, 8.2.7;

PO TEL - 20.01 Ediția I Revizia 1 „Organizarea și exercitarea controlului financiar preventiv propriu în cadrul C.N.T.E.E. Transelectrica S.A.”, Anexa nr. 1 B, cod B 10;

Fișa postului – inginer principal, elaborată la data de 03.02.2020 și semnată la data de 28.05.2020, anexa la CIM 556/28.05.2020;

Contractul Colectiv de Muncă, art. 2.46 alin. (4);

Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, art. 12 alin. (2).

Recomandarea formulată:

- actualizarea procedurii de sistem privind recrutarea personalului, respectiv a procedurii de sistem privind avansarea și promovarea personalului companiei, astfel încât să fie eliminate abaterile constatate;
- organizarea procesului de recrutare și selecție a personalului entității în condițiile legii, cu respectarea criteriilor de transparență și obiectivitate;
- exercitarea controlului financiar preventiv asupra tuturor contractelor individuale de muncă;
- extinderea verificărilor asupra proceselor de recrutare desfășurate în perioada 2020-2022, precum și asupra promovărilor în funcții de conducere, în vederea identificării și a altor cazuri de angajări de personal în condiții de netransparență și/sau care nu îndeplineau condițiile de studii și experiență, precum și a unor persoane promovate care nu îndeplinesc cerințele din fișa postului, pentru cazurile identificate (inclusiv cele prezentate în Raportul de audit), stabilirea eventualelor consecințe economice/juridice, după caz, și luarea măsurilor legale ce se impun;
- analiza posturilor a căror ocupare temporară prin promovare depășește perioada stabilită prin reglementările în vigoare și luarea măsurilor ce se impun.

5.8. Ocuparea unor posturi pe durată determinată, înființate în afara celor aprobate prin Organigramă și/sau a unor posturi vacante

La nivelul Transelectrica SA, în perioada 2020-2022, un număr de **38 posturi au fost ocupate de persoane detașate de la alte entități, în condițiile în care, potrivit art. 45 din Codul muncii, detașarea reprezintă o situație de excepție** prin care se dispune schimbarea temporară a locului de muncă la un alt angajator, în vederea executării unor lucrări în interesul acestuia, în ceea ce privește ocuparea posturilor vacante, entitatea având posibilitatea să le scoată la concurs, nefiind supusă restricțiilor de ordin legislativ în ceea ce privește angajarea personalului.

Astfel, CNTEE Transelectrica SA a aprobat ocuparea pe perioadă determinată a unor posturi înființate în afara celor aprobate prin Organigramă și/sau a unor posturi vacante. Au fost identificate situații în care ocuparea acestor posturi s-a efectuat fără a se iniția/derula niciun proces de selecție, posturile fiind ocupate cu persoane detașate de la alte entități, în unele cazuri, acestea neîndeplinind cerințele din fișa postului (existentă anterior ocupării, fiind modificată la momentul detașării), fiind identificate:

— **persoane detașate care nu îndeplineau cerințele privind studiile și experiența din fișa postului pe care urmau să îl ocupe (ex. șef serviciu non-tehnic la UMICA - Departamentul Achiziții Investiții, în ceea ce privește experiența, respectiv minimum 5 ani de experiență în activitatea de organizare de proceduri pentru atribuirea de contracte de achiziție de produse, servicii și lucrări). În alte cazuri, fișa postului a fost modificată (Fișa postului vacant de expert resurse umane la data de 26.08.2021), în ceea ce privește studiile: din studii superioare tehnice, economice, juridice sau asimilate, în studii de bază superioare, precum și în ceea ce privește experiența: din minimum 3 ani lucrați în sectorul energetic și minimum 5 ani în domeniul resurselor umane, în minim 3 ani în domeniul resurselor umane), astfel încât la momentul detașării/angajării să poată fi îndeplinite aceste condiții;**

—posturi ocupate de persoane detașate, în unele din cazuri (cuprinse în eșantionul selectat), sunt înființate la momentul inițierii demersurilor privind detașarea, prin transferarea și/sau prin transformarea unui post vacant, sau în afara Organigramei, aspect constatat în următoarele cazuri:

- *inspector cu atribuții de control, post transferat de la UTT București și transformat din post Șef Birou Securitate și Management Situații de Urgență cu aproximativ 15 zile înaintea solicitării detașării;*
- *specialist resurse umane, post înființat cu 10 zile înaintea solicitării detașării prin transformarea postului de consilier de specialitate (achiziții publice), conform Referatului nr. 40558/17.09.2021;*
- *consilier de specialitate la Departamentul Comunicare și Relații Publice, post înființat în data de 15.02.2022 (cu 8 zile înaintea solicitării detașării) prin transferarea postului vacant de ajutor șef tură stații (Stația Munteni – UTT Bacău) și transformarea acestuia în post de consilier de specialitate (management prin obiective), conform Notei nr. 6647/15.02.2022;*
- *expert (achiziții publice), post înființat în data de 25.09.2020, conform Notei nr. 38138/22.09.2020 (cu 8 zile înaintea solicitării detașării), prin transformarea postului de inginer principal specialist (vacant începând cu 16.06.2020);*
- *specialist la Serviciul auto, post ocupat prin detașare începând cu data de 22.07.2021, a fost înființat în afara Organigramei începând cu data de 16.07.2021, conform Notei nr. 29615/13.07.2021, prin transformarea postului de fochist;*
- *consilier de specialitate – nediscriminare și egalitate de șanse, post înființat în data de 30.09.2022 în afara organigramei, pe durată determinată de 36 luni (Nota nr. 45389/29.09.2022 aprobată de Directoratul companie);*
- *consilier de specialitate (guvernanță corporativă), post înființat în afara organigramei cu valabilitate până la data de 09.03.2021, conform Notei nr. 955/09.01.2020.*

— nu în toate cazurile au fost elaborate și comunicate persoanelor, la momentul detașării, fișele de post, prin care să fie stabilite cerințele postului și să le fie transmise atribuțiile și responsabilitățile postului (Fișa postului de manager UTT Sibiu a fost elaborată și adusă la cunoștința salariatului după aproximativ 4 luni de la ocuparea postului; Fișa postului de Medic primar medicina muncii, a fost adusă la cunoștința persoanei detașate după aproximativ 6 luni de la ocuparea postului; Fișa postului de director la Direcția infrastructuri critice și informații clasificate (DICIC) a fost întocmită la 8 luni de la data preluării de către persoana detașată în postul de consilier de specialitate și a atribuțiilor și responsabilităților funcției de director DICIC).

— în majoritatea cazurilor analizate, posturile ocupate temporar de persoanele detașate au fost scoase la concurs (în cursul sau la finalul perioadei de detașare), posturile fiind ulterior ocupate pe perioadă nedeterminată de către aceleași persoane.

În timpul misiunii de audit, Direcția Resurse Umane a inițiat Nota nr. 21115/10.05.2024 aprobată de către Directoratul Companiei, prin care au fost desființate 12 posturi vacante înființate pe durată determinată în afara Organigramei.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol⁸.

⁸ OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 3, art. 5, art. 10;
Legea nr. 53/2003, Codul Muncii, republicată – art.45;
Fișa postului – șef serviciu non-tehnic;

Cauza:

- modificările frecvente ale statelor de funcții înregistrate la nivelul Executivului;
- nu există o normare a posturilor, fiind transferate posturi frecvent între entitățile organizatorice (ex. la nivelul Direcției Comunicare și Relații Publice au fost aprobate 26 State de funcții în anul 2020, 28 State de funcții în anul 2021 și 16 State de funcții în anul 2022, iar la nivelul Unității de Management Integrat, Comercial și Achiziții (UMICA) au fost aprobate un număr de 98 State de funcții, în perioada 2020-2022);
- inexistența unui număr definit de posturi de execuție și conducere aferent fiecărei entități organizatorice înregistrate în cadrul Statului de funcții/Organigramei de la nivelul Structurii Executive a Companiei.

Consecința: nerespectarea principiului buneii gestiuni în utilizarea fondurilor prin acceptarea unor persoane detașate care nu îndeplineau, în toate cazurile, cerințele privind studiile și experiența din fișa postului, și/sau au ocupat posturi înființate la momentul inițierii demersurilor de detașare, prin transferarea și/sau prin transformarea unui post vacant sau înființarea unui post în afara Organigramei.

În timpul misiunii de audit, la nivelul entității auditate a fost completată Procedura Operațională PO 00.12 privind recrutarea și selecția de personal în CNTEE Transelectrica SA.

Recomandarea formulată:

- analiza ocupării posturilor vacante prin detașare în raport cu cerințele postului (inclusiv pentru cazurile prezentate), stabilirea eventualelor consecințe economice/juridice, după caz, și luarea măsurilor legale ce se impun;
- analiza Statelor de funcții la nivelul fiecărei entități organizatorice în vederea identificării posturilor înființate în afara celor prevăzute de Organigrama aprobată de conducerea Companiei și luarea măsurilor ce se impun;
- ocuparea posturilor cu persoane detașate de la alte entități, în condițiile respectării prevederilor legale, astfel încât aceasta să reprezinte o situație de excepție;
- scoaterea la concurs a posturilor vacante, organizarea și derularea procesului de selecție în conformitate cu actele normative aplicabile;
- actualizarea procedurii de sistem privind recrutarea personalului, inclusiv prin detașarea de la alte entități.

5.9. Ocuparea unui post pe durată nedeterminată, fără organizarea unui concurs /examen care să asigure condiții de deplină egalitate cu alți candidați din interiorul sau exteriorul entității

CNTEE Transelectrica SA a acceptat ocuparea pe perioadă nedeterminată a unui post de consilier de specialitate (guvernanță corporativă), **fără organizarea unui concurs/examen** care să asigure condiții de deplină egalitate cu alți candidați din interiorul sau exteriorul entității. Persoana care a ocupat postul, inițial a fost detașată pe postul de specialist la Cabinet Directorat (Decizia Directoratului nr. 183/03.03.2020), pe o perioadă de 3 luni (post vacant începând cu data de 01.07.2019), după care, în urma unui interviu, a fost angajată cu CIM, pe durată determinată (10 luni) la *Departamentul comunicare și relații publice*, pe postul de **consilier de specialitate (guvernanță**

corporativă), post creat în afara organigramei, cu durată limitată, până la data de 09.03.2021. Durata contractului individual de muncă a fost prelungită cu încă 12 luni (Actul adițional FN/09.03.2021), până la data de 08.03.2022, fără însă a fi prelungită și durata postului pentru care a fost încheiat contractul de muncă.

Ulterior, s-a aprobat (prin Nota nr. 49939/18.11.2021) **înființarea postului de consilier de specialitate (guvernanță corporativă) pe durată nedeterminată**, prin transformarea postului vacant de **consilier de specialitate (investiții) din cadrul DCRP** (post neocupat de la data înființării acestuia), **concomitent cu transferul pe acest post al angajatului și preluarea în continuare de către salariat a atribuțiilor postului de director direcție de la altă entitate organizatorică** (Direcția Management Integrat, Protocol și Coordonare Evenimente Interne și Externe).

Astfel, fără a se organiza concurs sau examen, prin **Actul adițional nr. FN/22.11.2021** la Contractul individual de muncă înregistrat sub nr. 2886 din **08.05.2020** a fost modificată durata Contractului individual de muncă **din durată determinată în durată nedeterminată**.

În justificare, entitatea a invocat prevederile art. 2.5. din Contractul colectiv de muncă, aplicabil în perioada 2020-2022, potrivit căroră, **se exceptează de la angajarea prin concurs salariații care vor fi încadrați pe aceeași funcție/meserie sau pe o funcție inferioară în cadrul unităților/subunităților Companiei**.

Potrivit art. 100 din Legea dialogului social nr.387/2022, clauzele contractelor colective de muncă pot stabili drepturi și obligații numai în limitele și în condițiile prevăzute de lege.

Ori, dispozițiile art. 86 alin. (1) din Legea nr.53/2003 *Codul muncii* **obligă angajatorii să informeze salariații angajați cu contract individual de muncă pe durată determinată** despre locurile de muncă vacante sau care vor deveni vacante, și **să le asigure accesul la aceste locuri de muncă în condiții egale cu cele ale salariaților angajați cu contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată**.

Reglementările legale încălcate sunt prezentate în nota de subsol.⁹

Cauza:

- modificarea duratei contractului de muncă cu nerespectarea prevederilor Codului muncii;
- nerespectarea principiului egalității de tratament, prin ocuparea unor posturi pe perioadă nedeterminată în alte condiții decât cele legale.

Consecința: nerespectarea principiului bunei gestiuni în utilizarea fondurilor prin ocuparea unui post pe perioadă nedeterminată în alte condiții decât cele legale.

Recomandarea formulată:

- extinderea verificărilor în vederea identificării și a altor cazuri, iar pentru cazurile constatate (inclusiv cazul prezentat în Raportul de audit) dispunerea de măsuri privind ocuparea posturilor în condițiile legii;

⁹ OUG nr. 119/1999 *privind controlul intern și controlul financiar preventiv*, actualizată, art.3, art.5, art.10;
Legea nr. 53/2003 – *Codul muncii, republicată*, art. 83, art. 86.

- corelarea prevederilor Contractului colectiv de muncă al CNTEE Transelectrica SA cu prevederile Codului Muncii.

5.10. Nerecuperarea sumelor cu care a fost majorat prețul unui contract de lucrări (valoarea manoperei și profitul) în alte condiții decât cele legale

CNTEE Transelectrica SA a încheiat actele adiționale nr. 12/23.06.2021 și nr. 14/11.08.2021 la Contractul de lucrări nr. C18/07.02.2017, având ca obiect „*Retehnologizarea stației 400/110/20 kV Domnești*” la valoarea de 24.897.000 Euro (fără TVA), în baza Sentințelor civile nr. 1859/02.12.2020 și nr. 1444/01.07.2021. Prin aceste acte adiționale s-a acceptat **plata sumei de 2.440.239,51 lei** (echivalentul în lei a 506.136 euro), la care se adaugă TVA, reprezentând **diferențe la costurile cu manopera** oferată și executată în baza contractului, aferentă situațiilor de lucrări întocmite pentru perioada **ianuarie 2019 - iulie 2021, majorarea valorii contractului** (fără cheltuieli diverse și neprevăzute) și **diminuarea valorii maxime a cheltuielilor diverse și neprevăzute** cu aceeași sumă.

Astfel, CNTEE Transelectrica SA a acceptat la plată facturi în **valoare totală de 2.904.884,82 lei** (factura seria 21CJBITI nr. 211100406/23.06.2021, în valoare de **1.926.921,16 lei** și factura seria 21CJBITI nr. 211100569/11.08.2021, în valoare de **977.963,66 lei**) având anexate Tabele (întocmite de executant) cuprinzând diferențe la costurile cu manopera oferată și executată în baza Contractului de lucrări nr. C18/07.02.2017.

Privind diferențele la costurile cu manopera, în justificarea sumelor înscrise în Tabelele (anexate facturilor emise de executant), au fost prezentate **documente diferite** (formulare F3 - *Listele cu cantități de lucrări*) **întocmite** de către executant, respectiv:

- formularul F3 - *Listele cu cantități de lucrări*, aferente proiectului „*Retehnologizarea Stației Domnești 400/110/20kV*”, transmis companiei Transelectrica SA cu adresa fără nr. din data de 07.05.2018;

- formularul F3 - *Listele cu cantități de lucrări*, pentru perioada ianuarie 2019 - iulie 2021, fără antet, fără nr./dată, fără nr. de înregistrare, nesemnate, prezentate de executantul Energobit SA în instanță (în dosarul în care instanța s-a pronunțat prin sentințele anterior menționate)

Între formularul F3 transmis companiei Transelectrica SA în data de 07.05.2018 și cel prezentat în instanță au fost constatate diferențe, **în sensul înscrierii altor valori ale costului cu manopera** (mai mari în formularul prezentat în instanță și pe baza căruia s-a calculat ajustarea prețului contractului) și **ale cotelor aplicate cheltuielilor indirecte și profitului**: 5% (atât pentru cheltuieli indirecte, cât și pentru profit, în formularul F3 din 07.05.2018) față de 3% cheltuieli indirecte și 2% profit în formularul F3 prezentat în instanță.

Auditorii publici externi au constatat faptul că, prin actele adiționale nr. 12/23.06.2021 și 14/11.08.2021 la Contractul de lucrări nr. C18/07.02.2017, **entitatea a acceptat actualizarea** prețului Contractului calculat în alte condiții decât cele legale, **nu doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului**.

Potrivit prevederilor **art. 240 alin. (2) din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale**, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 158 alin. (4) și alin. (5) din H.G. nr. 394/2016, **prețul contractului poate fi ajustat** în cazul în care au loc modificări legislative al căror efect se reflectă în creșterea/diminuarea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului,

doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului.

Conform art. 71 alin. (1) din OUG nr. 114/2018, începând cu 01.01.2019, pentru domeniul construcțiilor, **salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată** se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de **3.000 lei lunar**, pentru un program normal de lucru în medie de 167,333 ore pe lună, **reprezentând 17,928 lei/oră**.

Luând în calcul cursul euro stabilit de BNR la 31.12.2018 de 4,6639 lei/euro, aplicat la suma de **17,928 lei/oră** reprezintă **3,84 euro/oră**.

În cazul Contractului de lucrări nr. C18/07.022017, **prețul acestuia** a fost fundamentat având în vedere **valoarea manoperei/oră** pretinsă de executant la data ofertei de **(2,81 euro/oră)** echivalentul a **12,505 lei/oră** (la cursul de schimb de la data ofertei: 1 euro = 4,4503 lei la data de 22.09.2016), conform formularului F3 din data de 11.04.2018.

CNTEE Transelectrica SA, prin actele adiționale nr. 12/23.06.2021 și nr. 14/11.08.2021 încheiate la Contractul de lucrări nr. C18/07.022017, **a acceptat ajustarea costului cu manopera la nivelul de 4,03 euro/oră**, aferentă situațiilor de lucrări întocmite pentru perioada ianuarie 2019-iulie 2021, **peste nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată de 3,84 euro/oră** (salariul devenind, la data intrării în vigoare a OUG nr 114/2018, **3.145 lei/lună** (167,333 ore x 4,03eur/oră x 4,6639 lei/eur (31.12.2018), **în plus cu 0,19 euro/oră**, iar **față de manopera/oră ofertată (2,81 euro/oră)**, **în plus cu 1,22 euro/oră**.

Auditorii publici externi **au constatat faptul că, valoarea de ajustat**, așa cum a fost stabilită de executant și acceptată (prin acte adiționale) de CNTEE Transelectrica SA, **pe lângă faptul că a fost majorată prin luarea în calcul a unui tarif orar de 4,03 euro/oră** care depășea nivelul salariului minim brut pe țară garantat în plată pentru domeniul construcțiilor, de **3,84 euro/oră** prevăzut prin OUG nr. 114/2018, începând cu 01.01.2019, **a fost majorată și prin utilizarea cursului de schimb valutar** din ziua în care a fost emisă fiecare factură căreia i s-a aplicat ajustarea în perioada ianuarie 2019- iulie 2021. Executantul a facturat valoarea lucrărilor executate în moneda euro, la cursul de schimb de la data facturării, fiind astfel facturată în perioada ianuarie 2019-iulie 2021, suma totală de **2.440.239,51 lei**.

Astfel, CNTEE Transelectrica SA a acceptat la plată **valoarea** stabilită de executant și acceptată (prin acte adiționale), de 506.136 euro, fără TVA, **fără a lua în considerare**, creșterea prețului contractului cu **sume rezultate din diferența de curs valutar**.

Având în vedere prevederile art. 71 alin. (1) din OUG nr. 114/2018 și art. 7 alin. (2) lit. b) din *Instrucțiunea Agenției Naționale pentru Achiziții Publice privind ajustarea prețului contractului de achiziție publică/sectorială nr. 2/2018*, **valoarea manoperei putea fi actualizată doar pentru acoperirea creșterii salariului minim**, la suma de 3.000 lei lunar, astfel că **pentru toată valoarea în euro rezultată se aplică un singur curs de schimb valutar**, cel de la data intrării în vigoare a OUG nr. 114/2018 (4,6639 lei/euro).

Prin aplicarea cursului de schimb de 4,6639 lei/euro (la data intrării în vigoare a OUG nr. 114/2018), la **valoarea** stabilită de executant și acceptată (prin acte adiționale) de Transelectrica SA, de 506.136 euro, fără TVA, **prețul contractului trebuia ajustat cu suma de 2.360.567,69 lei**, față de suma facturată de Executant și acceptată la plata de Transelectrica SA de 2.440.239,51 lei, **se constată**

o diferență în sumă de 79.671,82 lei (la care se adaugă TVA) plătită în plus de Transelectrica SA executantului, cu această sumă fiind majorat în mod nejustificat prețul contractului.

În fapt, ajustarea prețului contractului de lucrări nr. C18/07.022017 nu s-a limitat la actualizarea elementelor de cost/preț care au suferit modificări, respectiv la componenta manoperă, fiind majorate în mod nejustificat cheltuielile cu manopera și profitul, în acest sens, elocventă este situația de lucrări pe luna ianuarie 2019 (luată în calculul actualizării prețului contractului conform Act adițional nr. 12/23.06.2021), în care au fost incluse cheltuieli cu manopera mult mai mari decât cele înscrise în același formular (F3) întocmit de executant în prețuri ofertă (transmis companiei Transelectrica SA în data de 07.05.2018), astfel: pentru obiectivul 4.1 *Lucrări de construcții și instalații*, art. 3.4.1.10.4. - *Canale simple de pardoseala 90x60cm* la prețul de 2.094,75 euro, **au fost incluse: cheltuieli cu manopera de 1.195,4 euro, față de 228,63 euro în formularul F3 întocmit la data de 07.05.2018, **în plus** cu 966,77 euro (de 5 ori) **și profitul**: 25,18 euro, **dublu** față de cel înscris în formularul F3 întocmit la data de 07.05.2018.**

Prin modul cum s-a procedat, CNTEE Transelectrica SA a acceptat și majorarea profitului (inclus în situațiile de lucrări) ca urmare a ajustării costului cu manopera la nivelul de 4,03 euro/oră, **fără a solicita executantului probarea influenței efective a creșterii salariului minim în construcții atât în structura cheltuielilor directe, cât și a cheltuielilor indirecte.**

În fapt, fără a prezenta probe din care să rezulte efectuarea unor minime verificări asupra documentelor depuse de executant în instanță, Transelectrica SA a acceptat, pe de o parte, majorarea componentei de manoperă, iar pe de altă parte ajustarea profitului și a cheltuielilor indirecte. Aceasta, în condițiile în care, în Sentința civilă nr. 1859/2.12.2020 instanța a reținut următoarele:

„Reclamanta, (...) SC Energobit SA, a susținut în cererea de chemare în judecată faptul că, (...) sumele solicitate reprezintă în fapt doar acoperirea costurilor cu manopera pentru lucrările prestate în favoarea Achizitorului, fără niciun beneficiu suplimentar (profit) pentru executantul lucrărilor.

(...) Art. 7 alin. (2) lit. b) din Instrucțiunea Agenției Naționale pentru Achiziții Publice privind ajustarea prețului contractului de achiziție publică/sectorială nr. 2/2018, stabilește în mod expres faptul că modificarea salariului minim aplicabil este o situație imprevizibilă care justifică actualizarea prețului contractului, ipoteză în care (...) valoarea manoperei va fi actualizată doar pentru acoperirea creșterii salariului minim - cum s-a solicitat în prezenta cauză prin cererea introductivă.”

Aplicând cota de 2% (inclusă în formularul F3 prezentat de EnergoBit SA în instanță), la diferențele la costurile cu manopera, fără TVA, facturate și acceptate la plată de CNTEE Transelectrica SA (2.440.239,51 lei (1.618.421,14 + 821.818,36 lei)), au fost constatate **diferențe estimate la suma de 47.847,83 lei, fără TVA**, cu care a fost majorat prețul contractului în alte condiții decât cele legale și pentru care nu au fost întreprinse măsuri de recuperare.

Privind cheltuielile cu manopera, **mai mari** (incluse în formularul F3 prezentat de EnergoBit SA în instanță), echipa de audit **nu a putut determina diferențele** față de aceleași cheltuieli incluse în formularul F3 întocmit la data ofertei (07.05.2018), întrucât acesta nu cuprinde toate articolele de lucrări inserate în formularul F3 prezentat în instanță.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹⁰.

¹⁰ OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 2 lit. s) și art. 5, HG nr. 394/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial acordului cadru din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, art. 158 alin. (4) și (5).

Cauza: ajustarea altor cheltuieli cu manopera decât cele oferite, inclusiv a profitului; utilizarea unui curs de schimb valutar care a condus la depășirea salariului minim stabilit prin OUG nr.114/2018; nerespectarea principiului bunei gestiuni în utilizarea fondurilor; exercitarea defectuoasă a controalelor interne privind activitatea de investiții; efectuarea formală a controlului intern preventiv; ineficienta colaborare între departamente (investiții și juridic); posibile lacune în reprezentarea Companiei în instanță.

Consecința: majorarea în mod nejustificat a prețului contractului cu suma estimată de **127.519,65 lei** (79.671,82 + 47.847,83 lei), fără TVA, la care se adaugă diferențele la cheltuielile cu manopera (care nu au fost estimate); majorarea nejustificată a patrimoniului (a mijlocului fix) și implicit, efectuarea de plăți nedatorate.

În timpul misiunii de audit, entitatea a solicitat executantului (Asocierea EnergoBit – ELM Electromontaj Cluj SA) completarea formularelor F3 și recalcularea situațiilor lunare de plată pentru perioada 2019-2021 (adresa 22587/10.05.2024).

Recomandarea formulată:

- extinderea verificărilor asupra tuturor contractelor de investiții derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor cazuri în care ajustarea prețului contractului în baza OUG nr. 114/2018 s-a efectuat în alte condiții decât cele legale, pentru cazurile constatate (inclusiv cel prezentat în Raportul de audit), stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite, recuperarea acestora în condițiile legii și corectarea rezultatelor contabile înregistrate.

- pentru cazul prezentat în Raportul de audit, numirea unei comisii care să se pronunțe asupra realității și legalității formularelor F3 întocmite la data de 07.05.2018, precum și a celor prezentate în instanță, asupra cauzelor care au condus la acceptarea de către entitate a ajustării prețului efectuat de către executant în alte condiții decât cele legale, rezultatul analizei va fi prezentat conducerii, care va hotărî în consecință;

- stabilirea unor mecanisme de control eficiente și asigurarea unui circuit eficient al informațiilor între entitățile organizatorice cu atribuții în gestionarea contractelor de investiții și cele cu atribuții în apărarea intereselor Companiei în fața instanțelor de judecată.

5.11. Neurmărirea aplicării clauzelor contractuale și neîntreprinderea măsurilor de recuperare a penalităților de întârziere în cazul unui contract de lucrări al cărui obiect nu a fost realizat în termenul stabilit în contract, fiind reziliat de beneficiar

CNTEE Transelectrica SA a încheiat Contractul de lucrări nr. C920/31.10.2019, cu Romelectro SA, având ca obiect *proiectarea și execuția de lucrări pentru „Stația electrică 400kv Stâlpu” și „Modernizare celule 110kv și medie tensiune în stația electrică Stâlpu”*, la valoare de 73.940.234 lei (fără TVA) și termen de execuție de 1.080 zile (prelungit cu 186 zile, până la data de 04.05.2023). Conform contractului, executantul avea obligația de a finaliza lucrările în 3 etape (sector 1 - *Stația 400*, în valoare de 58.414.230 lei, până la data de 09.04.2022; sector 2 - *6 celule 110kv*, în valoare de

OUG nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, cu completările și modificările ulterioare, art. 71 alin. (1);

Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021, privind modificarea contractului de achiziție publică contractului de achiziție sectorială acordului cadru, art. 12 alin. (4);

Instrucțiunea ANAP nr. 2/2018, privind ajustarea prețului contractului de achiziție publică sectorială, art. 7 alin. (2) lit. b).

5.157.950 lei, până la data de 08.02.2022; sector 3 - 9 celule 110kv, în valoare de 7.736.924 lei, până la data de 04.05.2023).

Conform clauzei 15.1 din contract, Romelectro SA a încheiat **Polița de garantare** privind bună execuție a contractului, Seria GBE nr. 0022398/07.11.2019, în valoare de **7.394.023,40 lei**, a cărei durată de valabilitate a fost prelungită (*Supliment de asigurare nr. 1/10.08.2021 ca urmare a Actului adițional nr. 2/25.02.2021 la contract*), cu 186 zile, până la data de **05.05.2023**.

CNTEE Transelectrica SA, în data de **27.07.2023**, după data expirării termenului de execuție a contractului (05.05.2023), a **procedat la rezilierea Contractului nr. C920/31.10.2019**, dată la care, **volumul total al lucrărilor executate reprezenta doar 7% din totalul lucrărilor de executat** conform contractului (pe parcursul a peste 3 ani), executantul lucrărilor aflându-se în insolvență din data de 03.02.2022.

Auditorii publici externi au constatat faptul că CNTEE Transelectrica S.A a **reziliat** contractul de lucrări nr. C920/31.10.2019, **fără a proceda la calcularea și recuperarea penalităților de întârziere** pentru nefinalizarea la termen a execuției lucrărilor, conform etapelor contractuale.

În timpul auditului, CNTEE Transelectrica SA, conform **Clauzei 36.4 din contract**, a calculat penalități de întârziere (10.195.849 lei) pentru recuperarea cărora a emis Factura nr. 512/29.11.2023 și a solicitat Companiei de asigurări-reasigurări Exim România SA (cu adresa nr. 98326/28.11.2023 / 55991/27.11.2023) **executarea Poliței de garantare** privind buna execuție a contractului (Seria: GBE Nr. 0022398) **pentru suma de 7.394.023,40 lei, care a fost respinsă, ca fiind transmisă tardiv**, după expirarea perioadei de valabilitate a poliței. În acest context, Exim Romania SA (Care Romania) a comunicat faptul că *"decizia Companiei de asigurări reasigurări Exim Romania SA este de a refuza plata despăgubirii considerând că cererea de plată formulată de Transelectrica SA nu ne este opozabilă, este tardiv formulată și în același timp este abuzivă"*.

În evidența contabilă, contravaloarea facturii nr. 512/29.11.2023 a fost înregistrată pe venituri (NC /29.11.2023).

Totodată, entitatea a transmis către Euro Insol SPRL - administrator judiciar al Romelectro SA, Cererea de plată nr. 20368/19.04.2024 prin care a solicitat plata sumei de 10.195.849,56 lei reprezentând penalități de întârziere, având ca obiect factura nr. TEL23T00 512/29.11.2023. Cererea de plată formulată de CNTEE Transelectrica SA a fost respinsă de administratorul judiciar al Romelectro SA, împotriva acestei soluții compania formulând Contestația ce a format obiectul **Dosarului nr. 909/3/2022**, înregistrat pe rolul Tribunalului București. Prin Hotărârea nr. 5224/2024, Tribunalul București a respins ca neîntemeiată contestația formulată de CNTEE Transelectrica SA.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹¹.

Cauza: neurmărirea clauzelor contractuale privind calculul penalităților de întârziere pentru nerealizarea la termen a lucrării; ineficiența controalelor interne în derularea contractelor de investiții.

Consecință: nerecuperarea penalităților de întârziere în sumă de **10.195.849 lei**, diminuarea patrimoniului prin nerealizarea investiției în termenul din contract.

Recomandarea formulată: extinderea verificărilor asupra contractelor de lucrări derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor cazuri de contracte, pentru care, nu au fost

¹¹ Contract nr. C920/2019, Clauza 36.4, Clauza 15.3;

OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 5 și art. 10 alin. (4).

calculate și facturate penalități de întârziere datorate de executant pentru nerealizarea lucrărilor la termenele stabilite, iar pentru cazurile constatate (inclusiv pentru cazul prezentat în Raportul de audit), întreprinderea măsurilor pentru stabilirea și recuperarea acestora în condițiile legii și înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite.

5.12. Neurmărirea clauzelor contractuale în cazul unui contract de lucrări al cărui obiect nu a fost realizat în termenul stabilit în contract, fiind denunțat de executant urmare intrării în insolvență

CNTEE Transelectrica a încheiat cu Romelectro SA, **Contractul de lucrări nr. C145/09.07.2018**, având ca obiect „*Retehnologizarea stației 110 kV Medgidia Sud*”, la prețul de 10.681.320 Euro, la care se adaugă TVA, durata contractului fiind de 29 luni de la data emiterii Ordinului de începere a lucrărilor, respectiv 11.05.2021.

Executantul avea obligația de a finaliza lucrările în 3 etape, după cum urmează:

- Etapa I – *Elaborare PT și Avizare CTES TEL- PT*, având termen de finalizare: **11.09.2019**;
- Etapa a II-a – *Finalizare recepție la terminarea lucrărilor, PIF pentru 9 celule 110 kV*, având termen de finalizare: 11.08.2020, termen extins prin Actul Adițional nr. 4/17.03.2021 până la data de **11.03.2021**;
- Etapa a III-a – *Finalizare recepție la terminarea lucrărilor, PIF, întocmire AS BUILT*, având termen de finalizare: **11.05.2021**, termen extins prin Actele Adiționale nr. 4/17.03.2021 și nr. 5/07.12.2021, până la data de **19.04.2022**.

Contractul de lucrări nr. C145/09.07.2018 a fost modificat printr-un număr de 5 Acte adiționale, urmare cărora durata de execuție a contractului a fost extinsă până la data de **19.04.2022**.

CNTEE Transelectrica SA a aprobat prelungirea duratei contractului prin încheierea actelor adiționale nr. 4 și nr. 5 (cu mențiunea că nu va exista impact negativ asupra termenului PIF aprobat de ANRE, respectiv anul 2022), în justificarea cărora (prin Notele nr. 55.192/24.02.2021 și nr. 41.971/03.12.2021), Executantul a motivat apariția unor întârzieri la aprovizionarea cu echipamente necesare execuției de lucrări, urmare răspândirii epidemiei Covid 19 și instituirii stării de urgență pe teritoriul României, pentru care a obținut *Avizul de existență a cazului de forță majoră nr. 1756/16.09.2020*, emis de Camera de Comerț și Industrie Constanța, pentru perioada 24.03.2020 până la data de 15.11.2020.

Auditorii publici externi au constatat faptul că, deși **termenul de execuție final a fost stabilit pentru data de 19.04.2022, nu au fost finalizate etapele de execuție conform contractului (etapa II și etapa III), contractul nr. 145/2018 fiind denunțat** (Notificare de denunțare din data de 05.05.2022) **de către administratorul judiciar al Romelectro SA (aflată în procedura insolvenței)**, în baza art. 123 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

CNTEE Transelectrica SA a procedat la inventarierea lucrărilor executate, fiind întocmit Raportul nr. 51109/15.11.2022 (semnat doar de reprezentanții Transelectrica SA numiți prin Decizia Directoratului nr. 640/10.06.2020), potrivit căruia, **lucrările executate reprezintă 25,4% din valoarea contractului**.

Deși au trecut aproximativ 2 ani de la data denunțării contractului, CNTEE Transelectrica SA nu a luat măsuri de continuare a lucrărilor aferente obiectivului de investiții, existând riscul degradării/deprecierii lucrărilor deja executate.

Auditorii publici externi au constatat:

— *Nerecuperarea integrală a avansurilor (în sumă de 1.201.241,7 euro + TVA) acordate Executantului - Romelectro SA, fiind constatată nerecuperarea sumei de 620.687,62 lei (130.268,42 euro), parțial din factura de stornare nr. 6750/29.07.2022.*

CNTEE Transelectrica SA a acordat la solicitarea executantului Romelectro SA, avansuri în sumă totală de **1.201.241,7 euro** (OP. nr. 153/21.06.2019 și OP. nr. 54/26.02.2020) **la care se adaugă TVA în sumă de 130.268,42 euro**, din care: **a fost justificată suma de 297.869,09 euro**, fără TVA (279.336,74 euro fără TVA, cu factura nr. 6115/25.06.2021; 18.532,35 euro fără TVA, cu factura nr. 5635/27.11.2020), iar pentru **diferența în sumă de 903.372,6 euro**, fără TVA, au fost emise **facturi de stornare** (factura nr. 4824/16.12.2019, în sumă de 217.749,30 euro + TVA (1.037.031,04 lei fără TVA), încasată în data de 19.12.2019; factura nr. 6750/29.07.2022, în sumă de 594.957,30 euro + TVA (2.833.484,14 lei fără TVA) pentru tranșa I și în sumă de 90.666 euro + TVA (433.292,81 lei fără TVA) pentru tranșa II, din contravaloarea căroră s-a recuperat suma de 3.390.270,09 lei (685.623,3 euro) din *Scrisoare de garanție de restituire avans nr. 111ILGC191430002*), **rămânând de recuperat 620.687,62 lei** (parțial din factura nr.6750/29.07.2022).

În timpul auditului, pentru nejustificarea avansului acordat și nerecuperat în sumă de 620.687,62 lei (130.268,42 euro), conform art. 42 alin. (5) din contract, entitatea a calculat și facturat daune-interese în sumă de 221.070,76 lei (factura nr. 106/28.03.2024) pentru perioada cuprinsă între data acordării tranșelor de avans și data de 26.03.2024. Totodată, entitatea a calculat și **facturat daune-interese în sumă de 734.092,77 lei** (factura nr. 106/28.03.2024), **pentru avansul nejustificat și recuperat (685.623,3 euro) în data de 05.07.2022**, prin executarea *Scrisorii de garanție de restituire avans nr. 111ILGC191430002*, pentru perioada cuprinsă între data acordării tranșelor de avans și data executării scrisorii de garanție.

— *Necalcularea de penalități de întârziere de 785.589,12 euro pentru nerealizarea tuturor activităților aferente etapei a II-a și a III-a conform prevederilor contractuale.*

În ceea ce privește etapa a II-a din contract, al cărei termen final a fost stabilit în data de **11.03.2021**, pentru nerealizarea lucrărilor aferente, entitatea a calculat penalități de întârziere în sumă de **174.828,58 euro**, conform contract (**157.239,13 euro** pentru perioada 12.03.2021-31.12.2021 și **17.589,46 euro** pentru perioada ianuarie - 03.02.2022, data intrării în insolvență). Pentru recuperarea penalităților au fost emise facturile nr. 28/26.01.2022 și nr. 54/26.01.2022 în valoare de **864.290,99 lei** (174.828,58 euro la cursul de 4,944 lei), entitatea înscriindu-se în **tabelul preliminar al creanțelor sub condiția suspensivă a pronunțării unei hotărâri executorii**, având în vedere că există litigii pe rolul instanțelor, având ca obiect pretențiile reciproce ale părților (conform adresei nr. 1544/13.05.2022 transmisă Transelectrica SA de către administratorul judiciar).

CNTEE Transelectrica SA, ulterior denunțării contractului, respectiv în data de **09.11.2022**, a executat scrisoarea de garanție de bună execuție irevocabilă nr. 111ILGC181940001 emisă de Alpha Bank România SA în **sumă de 1.068.132 euro**, doar pentru suma de **939.731,92 lei (192.127,07 euro)**, în care a fost inclusă și suma de 174.828,58 euro, reprezentând penalități de întârziere aferente etapei II.

Auditorii publici externi au constatat **necalcularea de penalități de întârziere la valoarea totală a activităților aferente etapei a II-a**, fiind identificate lucrări aferente etapei a II-a conform

graficului de execuție (spre exemplificare: Transformator trifazat 250/250/80MVA, produs livrat și montat, în valoare de 1.862.245 euro), **precum și lucrări conform situației prezentate echipei de audit** (de 221.866,64 euro) **nerealizate în termen**, pentru care au fost calculate **penalități de întârziere**, estimate în sumă de **681.504,50 euro** ($2.084.111,64 \text{ euro} \times 0,1\% \times 327 \text{ zile}$).

În timpul auditului, entitatea a calculat penalități de întârziere în sumă de **72.550,39 euro** (factura nr. 105/28.03.2024) pentru lucrări aferente etapei a II-a în valoare de 221.866,64 euro.

În ceea ce privește **etapa a III-a din contract**, al cărei termen final a fost stabilit în data de **19.04.2022**, pentru **nerealizarea lucrărilor la termen** (activități curente după data intrării în insolvență - 03.02.2022), Executantul datora penalități de întârziere de la încheierea duratei de execuție a lucrărilor, respectiv 19.04.2022, până la data denunțării contractului de către executant, respectiv 03.05.2022.

Auditorii publici externi au constatat **necalcularea de penalități de întârziere la valoarea totală a activităților aferente etapei a III-a, nerealizate (8.006.509,82 euro = 9.868.754,82 euro comunicat prin email-ul din data de 04.03.2024 – 1.862.245 euro Transformator)**, pentru care au fost calculate **penalități de întârziere**, estimate în sumă de **104.084,62 euro** ($8.006.509,82 \text{ euro} \times 0,1\% \times 13 \text{ zile}$).

În timpul auditului, entitatea a calculat penalități de întârziere în sumă de **128.293,81 euro** (factura nr. 105/28.03.2024) pentru lucrări aferente etapei a III-a în valoare de 9.868.754,82 euro.

Totodată, s-a constatat **întocmirea actului adițional nr. 4/17.03.2021** (Nota justificativă nr. 55.192/24.02.2021), pentru **prelungirea duratei de execuție a etapei a II-a, în afara termenului stabilit prin contract, respectiv 11.08.2020. Prolungirea etapei a II-a de la data 11.08.2020 până la data de 11.03.2021** s-a realizat în baza **Avizului de existență a cazului de forță majoră nr. 1756/16.09.2020**, emis de Camera de Comerț și Industrie Constanța, care a avizat favorabil existența cazului de forță majoră începând cu data de **24.03.2020, până la data de 15.11.2020**.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹².

Cauza: neurmărirea derulării contractului conform prevederilor contractuale.

Consecința: nereîntregirea fondurilor prin **nerecuperarea avansurilor** nejustificate în sumă de 620.687,62 lei (130.268,42 euro), precum și **prin nefacturarea în totalitate și nerecuperarea penalităților** calculate în sumă de 785.589,12 euro ($681.504,5 \text{ euro} + 104.084,62 \text{ euro}$) și 955.163,53 lei, precum și diminuarea veniturilor entității.

În timpul misiunii de audit, CNTEE Transelectrica SA:

- a formulat Cererea de plată nr. 20003/19.04.2024 prin care a solicitat Alpha Bank – Sucursala Dorobanți plata sumei de **392.991,36 euro**, reprezentând penalități de întârziere din garanția de bună execuție a Contractului de lucrări nr. 145/2018, **sumă încasată în data de 21.05.2024**, conform extras de cont (echivalentul în lei 1.955.053,42 lei);

- a **încasat avansul** nerecuperat în sumă de **130.268,43 euro**, urmare a executării scrisorii de garanție nr. 111ILGC181940001, emisă de Alpha Bank România SA (adresa 4057/15.05.2024).

Recomandarea formulată: extinderea verificărilor asupra contractelor de investiții derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor cazuri de contracte la care nu s-au aplicat clauzele contractuale privind justificarea avansului acordat, respectiv realizarea lucrărilor la termenul stabilit,

¹² Contractul de lucrări nr. 145/2018, pct. 38.8, pct. 42 alin. (1)-(5);

OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 2 lit. s) și art. 5.

iar pentru cazurile identificate (inclusiv cel prezentat în Raportul de audit), stabilirea cauzelor și a consecințelor neaplicării clauzelor contractuale, stabilirea pe fiecare caz în parte, a avansurilor nejustificate precum și a penalităților de întârziere datorate de executant, înregistrarea sumelor stabilite în contabilitate, facturarea acestora după caz, precum și recuperarea lor în condițiile legii.

5.13. Majorarea prețului unui contract de lucrări în alte condiții, respectiv fără a lua în considerare diferența de curs valutar cu care a fost majorat prețul contractului, executantul facturând valoarea lucrărilor executate în moneda euro, la cursul de schimb de la data facturării

CNTEE Transelectrica a încheiat cu Asociera Siemens SRL și Emsens Prod SRL, **Contractul de lucrări nr. C277/21.12.2017**, având ca obiect „*Retehnologizarea stației 220/110/20 kV Ungheni*”, la valoarea de **9.168.215,77 Euro**, la care se adaugă TVA, având **termen de execuție de 40 luni** de la data intrării în vigoare a contractului, respectiv data de **21.04.2021**.

Contractul de lucrări nr. C277/21.12.2017 a fost modificat succesiv printr-un număr de **10 acte adiționale**, în sensul *extinderii duratei de execuție a lucrărilor (cu 16 luni și 22 de zile)*, până la data de **12.09.2022** și *a ajustării prețului contractului*, valoarea estimată a ajustării prețului contractului fiind convenită de părți prin actele adiționale nr. 7/10.03.2022 și nr. 9/12.09.2022.

Prin **Actul adițional nr. 9/12.09.2022, în ultima zi de execuție a contractului, părțile au convenit ajustarea prețului contractului**, conform prevederilor OUG nr. 47/14.04.2022, pentru restul rămas de executat/furnizat/prestat (la data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență, până la finalizarea obiectivului de investiții – 5 luni), în condițiile în care, prin Actul adițional nr. 5/03.11.2021, la art. 5, Executantul se obliga să **nu solicite ajustări de preț**, costuri suplimentare sau alte revizuri ale prețurilor pentru perioada pentru care se prelungește Contractul peste durata inițială a C277/2017. Auditorii publici externi au constatat faptul că, CNTEE Transelectrica SA, prin **Actul adițional nr. 9/12.09.2022, a acceptat ajustarea prețului contractului cu suma de 1.198.411,84 Euro**, prin aplicarea formulei prevăzută în OUG nr. 47/2022, la restul lucrărilor rămase de executat în valoare de 3.274.079,4 euro (35,7% din valoarea totală a contractului de 9.168.215,77 Euro), **fără a lua în considerare creșterea prețului contractului cu sumele rezultate (diferența de curs valutar) ca urmare a aplicării clauzei din contract (art. 38.1 privind plata la cursul de schimb lei/euro al Băncii Naționale a României, la data emiterii facturilor)**, Executantul facturând valoarea lucrărilor executate în moneda euro, la cursul de schimb de la data facturării, ceea ce a condus la **creșterea prețului contractului față de prețul ofertat**, determinată de diferența pozitivă a cursului de schimb de 7,8% (4,5945 lei, curs valabil la data ofertei/4,95 lei la încheierea Actului adițional nr. 9).

Aceasta, în condițiile în care, **potrivit HG nr. 907/2016** (act normativ care reglementează formularele pentru devizul ofertei și care vor fi utilizate pentru întocmirea situațiilor de lucrări executate, în vederea decontării), **listele cu cantitățile de lucrări, pe categorii de lucrări, sunt exprimate exclusiv în monedă națională**, fără a fi prevăzută posibilitatea de a elabora listele cu cantități de lucrări în altă monedă.

Prin **luarea în calcul a creșterii prețului contractului față de prețul ofertat**, determinată de aplicarea cursului de schimb de 7,8% (4,5945 lei la oferta/4,95 lei la încheierea actului adițional), **din creșterea prețului ofertat calculat de entitate de 34,5% pentru Siemens Energy** (calculat în baza profitului de 7 % conform *Declarației pe propria răspundere* de la data ajustării nr.3719/19.05.2022)

și de **37,1%** pentru Emsens Prod SRL (calculat în baza profitului de 0 % conform *Declarației pe propria răspundere* de la data ajustării nr. 140/19.05.2022), **ajustarea prețului inițial a contractului** trebuia să conducă la **creșteri cu 26,7%** (34,5%-7,8%) pentru Siemens Energy SRL) și cu **29,3%** (37,1%-7,8%) pentru Emsens Prod SRL), **conversia sumelor rezultate făcându-se la cursul de schimb din ofertă, situație în care, valoarea estimată a ajustării prețului contractului** trebuia să se limiteze la suma de **941.682,72 Euro**, față de suma de 1.198.411,84 Euro convenită de părți prin Actul adițional nr.9/2022, fiind constatată o **diferență în plus în sumă de 256.729,12 euro**, astfel:

$Va=Vo \times ((1-p-a) \times ICCn / ICCreferinta + (p+a))$			
Executant	Rest de executat la data de 15.04.2022 (euro)	Ajustare conform Act adițional nr. 9/2022 (euro)	Ajustare cf OUG 47/2022 (euro)
Siemens	677.790,04	234.128,08	180.969,94
Emsens	2.596.289,36	964.283,81	760.712,78
Total de ajustat	3.274.079,4	1.198.411,84	941.682,72

a= avans = nu a fost acordat

p = profit, conform *Declarației pe propria răspundere* de la data ajustării: 7% Siemens Energy SRL, 0% Emsens Prod SRL
 ICCn (ian 2019) = 129,5; ICC referința (feb 2022) = 177,6

Pentru aplicarea formulei de calcul prevăzute la **art.3, alin 4 din OUG nr. 47/2022**, **avansul și profitul, exprimate valoric, sunt cele din oferta care a stat la baza încheierii contractului/acordului-cadru.**

Întrucât CNTEE Transelectrica SA nu a solicitat în cadrul procedurii de achiziție publică, depunerea documentației tehnico-economice în conformitate cu prevederile HG nr. 907/2016, **profitul luat în calcul** la aplicarea formulei de ajustare conform OUG nr. 47/2022 a fost cel comunicat de executant la momentul solicitării ajustării, în baza declarației pe propria răspundere:

- *declarație pe propria răspundere Emsens Prod SRL, nr. 140/19.05.2022.*
- *declarație pe propria răspundere Siemens Energy SRL, nr. 3719/19.05.2022.*

Referitor la **profitul declarat** de executantul Emsens SRL, echipei de audit i-au fost prezentate documente întocmite de executant, în care au fost înscrise cote de profit diferite:

- **formularele F1-F3 - Listele cu cantități pe categorii de lucrări**, aferente proiectului „*Retehnologizarea Stației 220/110/20kV Ungheni*”, **fără antet, fără nr./data, fără nr. de înregistrare, nesemnate** (nici de proiectant, nici de executant și nici de Transelectrica SA) și pe care entitatea susține că au fost prezentate de Executant odată cu recepția Proiectului Tehnic (PT), în care **profitul declarat pentru lucrări este 0%.**

- **formularele F1-F3 - Listele cu cantități pe categorii de lucrări**, la data de 01.09.2017, aferente proiectului „*Modernizarea Stației 220/110/20kV Ungheni*”, **fără antet, fără nr. de înregistrare, nesemnate**, având pe prima pagină antetul Executantului Emsens SRL și mențiunea *Oferta financiară*, în care **profitul declarat pentru lucrări este 2%.**

În ceea ce privește cota de profit, prin adresa nr. 21923/26.04.2024, Transelectrica SA a comunicat faptul că formularele F1-F3 predate în cadrul PTE – Proiect tehnic de execuție (conform prevederilor HG 907/2016), conțin în cadrul recapitulației fiecărui formular F3 cota profitului 0%, acestea fiind formularele însușite de companie și care au fost transmise Curții de Conturi.

Față de aceste considerente, menționăm faptul că reprezentanții Transelectrica SA au comunicat **formularele F3 - Listele cu cantități pe categorii de lucrări**, având data de 01.09.2017, iar pe prima

pagină antetul Executantului Emsens SRL și mențiunea *Oferta financiară*, în care **profitul** declarat pentru lucrări este de 2%. Potrivit art. 4 (2) din OUG nr. 47/2022, **profitul este cel din oferta care a stat la baza încheierii contractului/acordului-cadru**.

CNTEE Transelectrica SA a **determinat valoarea ajustată a contractului** prin aplicarea formulei de ajustare conform OUG nr. 47/2022, **luând în calcul profitul declarat de executant la momentul realizării ajustării**, fără a solicita documente care să probeze faptul că executantul realizează lucrările de investiții fără a înregistra un beneficiu. În condițiile în care potrivit Ordinului MLPTL nr. 1568/2002, prețurile unitare prevăzute în listele cu cantități pentru materiale includ prețuri ale producătorilor (furnizorilor) de la care executantul se aprovizionează (exclusiv TVA), în vederea realizării unei bune gestiuni financiare, entitatea avea posibilitatea de a solicita executantului documentele de achiziție a materialelor de la producători/furnizori, în vederea stabilirii profitului, în mod similar procedând și în cazul costurilor cu utilajele și transportul.

Astfel, pentru **restul rămas de executat de către Emsens Prod SRL la data de 15.04.2022**, în valoare de **2.296.289,36 euro**, profitul luat în calcul de entitate la aplicarea formulei de ajustare conform OUG nr. 47/2022 a fost cel comunicat de executant la momentul solicitării ajustării, respectiv **0%**, deși la nivelul Transelectrica existau **2** **formulare F1-F3**, cu valori ale profitului înscrise diferit (2% și 0%). În condițiile aplicării unei cote a profitului de 2%, ajustarea pentru restul rămas de executat pentru Emsens Prod SRL trebuia să conducă la **creșteri cu 29,3%** (36,4%-7,8%), **conversia sumelor rezultate facându-se la cursul de schimb din ofertă, situație în care, valoarea estimată a ajustării prețului pentru restul lucrărilor rămase de executat de către Emsens Prod SRL era de 672.812,78 euro**.

Totodată, s-a constatat **încheierea cu întârziere a actelor adiționale** pentru prelungirea duratei de execuție a unor etape, ulterior termenelor stabilite prin contract sau peste termenii prevăzuți în legislație:

- *Actul adițional 1/27.06.2019 prin care s-a prelungit cu 6 luni și 15 zile durata de execuție a fiecărei etape, a fost încheiat cu 3 luni întârziere, față de data finalizării etapei a II-a, care a avut termen 21.03.2019.*
- *Actul adițional nr. 7/10.03.2022, prin care a fost acceptată ajustarea conform Legii nr. 281/05.12.2021, nu a fost încheiat în termenii prevăzuți de lege, respectiv de cel mult 45 de zile de la data intrării în vigoare a legi.*
- *Actul adițional nr. 9/12.09.2022 prin care a fost acceptată ajustarea conform OUG nr. 47/14.04.2022, nu a fost încheiat în termenii prevăzuți de ordonanță, în termen de 45 de zile de la expirarea termenului de 45 de zile prin care contractanții puteau solicita ajustarea.*

De asemenea s-a constatat **necalcularea de penalități la valoarea totală a activităților aferente etapei a V-a**, de la data finalizării duratei de execuție a etapei V (12.09.2022) până la data Procesului-verbal de punere în funcțiune 15.12.2022, **fiind calculate penalități doar la valoarea de 190.957 euro**, reprezentând **valoarea activităților nerealizate din etapa a V-a**.

Pentru lucrările executate din cadrul etapei V, entitatea a prezentat *Procesul-verbal de recepție parțială a punerii în funcțiune a obiectivului de investiții Retehnologizare stație 220/110/20 kV Ungheni nr. 11380/30.09.2022*, prin care a fost admisă recepția punerii în funcțiune a unor instalații, iar în ceea ce privește costul lucrării și valoarea de înregistrare a mijloacelor fixe, s-a făcut mențiunea, *nu este cazul*, ori, potrivit art 3.2, alin (4) din contract, *nu se consideră îndeplinită obligația de*

finalizare a recepției la terminarea lucrărilor/PIF, în situația în care nu s-au efectuat lucrările prevăzute în Anexa V la etapa respectivă, nu s-au efectuat cu succes testele SAT/PIF și nu s-au predat documentele/documentațiile prevăzute de legislația în vigoare și de contract.

Privind ajustarea contractului prin aplicarea formulei de ajustare conform OUG nr. 47/2022 s-a pronunțat și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (adresa nr. 32481/21.02.2024), inițiator al ordonanței, la solicitarea Curții de Conturi.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹³.

Cauza: exercitarea defectuoasă a controalelor interne privind activitatea de investiții, nerespectarea prevederilor legale cu privire la ajustarea prețului contractului și a întocmirii actelor adiționale, precum și neurmărirea aplicării prevederilor contractuale privind calculul penalităților urmare nerealizării tuturor activităților aferente etapelor principale.

Consecința: majorarea în mod nejustificat a prețului contractului cu suma estimată de 256.729,12 euro (calculată la Actul adițional nr.9/12.09.2022), majorarea patrimoniului (a mijlocului fix) cu diferențele din ajustarea astfel aplicată și implicit efectuarea de plăți pentru cheltuieli nedatorate precum și nerecuperarea penalităților de întârziere pentru nerealizarea tuturor activităților din cadrul etapei V în raport cu termenii prevăzuți în contract, în sumă de 332.482,99 lei (factura nr. 206/23.04.2024).

În timpul misiunii de audit, Transelectrica SA a transmis executantului Contractului C277/21.12.2017, Notificarea nr. 18748/25.04.2024, prin care a comunicat faptul că penalitățile trebuiau aplicate asupra întregii valori a activităților aferente etapei a 5-a din contract, context în care a solicitat plata sumei de 332.482,99 lei (66.820,05 euro – factura nr. 206/23.04.2024), sumă încasată conform extras de cont în data de 21.05.2024.

Recomandarea formulată:

- extinderea verificărilor asupra tuturor contractelor de investiții în derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor cazuri de contracte la care ajustarea prețului s-a efectuat în alte condiții decât cele legale și/sau nu au fost calculate și recuperate penalități contractuale, iar pentru cazurile constatate (inclusiv cel prezentat în Raportul de audit), stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestuia în condițiile legii, precum și stabilirea penalităților de întârziere conform clauzelor contractuale, după caz, și facturarea și recuperarea lor în condițiile legii;

- pentru contractele de investiții în care ajustarea prețului s-a realizat în baza OUG nr. 47/2022, în situația în care executanții nu au declarat la momentul ofertei cota de profit, se vor solicita documente care să probeze cota de profit realizată de executant, urmând ca ajustarea să fie realizată în baza acestor documente justificative;

- întocmirea actelor adiționale în termenele și condițiile prevăzute de reglementările legale și contractuale;

- stabilirea prin contract a valorii activităților aferente fiecărei etape prevăzute în contract.

¹³ OUG nr. 47/2022 privind ajustarea prețurilor contractelor de achiziție publică contractelor sectoriale contractelor de concesiune acordurilor-cadru, art. 3 alin. (1)-(4), art. 4 alin. (1) – (3), art. 7 alin. (8) și (9);

Instrucțiunea ANAP nr. 1/2018, privind modificarea contractului de achiziție publică contractului de achiziție sectorială acordului cadru, art. 12 alin. (4);

OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 2 lit. s), art. 3, art. 5, art. 10 (4);

HG nr. 907/2016, Anexa nr. 10;

Contractul nr. 277/2017, art. 3.2 (4) și art. 42 (1).

5.14. Neurmărirea clauzelor contractuale în cazul unui contract de lucrări fiind prelungită durata de execuție a unor etape în afara termenului stabilit în contract pentru realizarea acestora, necalcularea de penalități pentru nerealizarea la termen a etapelor contractuale și efectuarea de plăți pentru bunuri și servicii care nu au fost integral prestate de către executant

CNTEE Transelectrica a încheiat cu Asociera Romelectro SA - Electromontaj SA, **Contractul de lucrări nr. C110/22.05.2018**, având ca obiect „*Retehnologizarea stației 440/110/20 kV Smârdan*”, la prețul de **107.194.854,02 lei** la care se adaugă TVA și termen de execuție de 66 luni (22.11.2023), fiind împărțit în 10 etape de execuție.

Contractul de lucrări nr. C110/22.05.2018 a fost modificat printr-un număr de 4 acte adiționale (nr.1/13.03.2019; nr. 2/29.04.2020; nr. 3/12.11.2020 și nr. 4/02.03.2023), prin care s-a acceptat extinderea duratei de execuție a lucrărilor până la data de **16.05.2024**, majorarea prețului cu suma de 9.632,47 lei (Act adițional nr.2), și respectiv de 240.677,40 lei (Act adițional nr.3), ajustarea prețului contractului cu suma de 27.572.852,24 lei, fără TVA precum și comasarea etapelor principale 5 – 10, respectiv finalizarea lor la nivelul etapei a 10-a (**16.05.2024** - Act adițional nr.4).

Auditorii publici externi au constatat:

— **prelungirea duratei de execuție a unor etape principale ulterior termenului stabilit prin contract**, caz constatat în cadrul Actului adițional nr. 1/13.03.2019 și Actului adițional nr. 3/12.11.2020, precum și **comasarea etapelor principale 5 – 10**, respectiv finalizarea lor la nivelul etapei a 10-a (**16.05.2024**), urmare solicitării executantului motivat de **“optimizarea duratei de execuție a contractului”**, care în fapt, nu s-a realizat.

Deși **termenul** prevăzut în contract pentru finalizarea **etapei I** a fost stabilit la data de **22.12.2018**, Actul adițional prin care s-a prelungit durata de execuției a etapei I cu 2 luni (Actul adițional nr. 1) a fost întocmit ulterior, la data de **13.03.2019**, iar Actul adițional nr. 3 prin care s-a prelungit **etapa a II-a** cu 175 zile, al cărei termen de finalizare era stabilit la **20.05.2020**, a fost întocmit abia în data de **12.11.2020**.

Privind etapa a II-a, având termen de finalizare **22.05.2020**, Executantul a întocmit prima situație de lucrări abia în **iunie 2020** (conform facturii nr. 5289/29.06.2020 în valoare de 89.397,79 lei), lucrări, care în fapt sunt executate în perioada pentru care s-a acordat Avizul de forță majoră. Până la aceasta dată (iunie 2020), executantul a facturat doar servicii de inginerie și Teste FAT, deși avea obligația conform termenilor contractuali, de **finalizare și PIF corp comandă nou** (etapa II) până la data de **22.05.2020**.

— **nerealizarea lucrărilor la termenele stabilite prin contract**. CNTEE Transelectrica SA pentru **nerealizarea activităților aferente Etapei II, a calculat și solicitat penalități de întârziere** (facturile nr. 118/04.06.2020, nr. 144/07.08.2020 și nr. 156/04.08.2020, aferente perioadei 23.05.2020 – 31.07.2020), **facturi care au fost ulterior stornate** (facturile nr. 233/08.12.2020, nr. 234/08.12.2020, nr. 235/08.12.2020), **urmare a încheierii actului adițional nr. 3/12.11.2020** prin care a fost prelungită (**până la data de 13.11.2020**) durata de execuție cu 175 zile în baza Avizul de forță majoră nr. 1782/25.08.2020, eliberat de Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Galați, pentru perioada 25.02.2020-17.08.2020.

Urmare a nerealizării activităților aferente Etapei II, la noul termen stabilit **prin contract (13.11.2020)**, Transelectrica SA a **continuat să factureze penalități calculate până la intrarea în insolvență a executantului Romelectro SA (în data de 03.02.2022)**, în valoare de **9.208.540,77 lei** din care: 8.558.747,73 lei - penalități etapa a 2-a (perioada 14.11.2020 - 02.02.2022) și 649.793,04 lei - penalități etapa a 3-a (perioada 18.08.2021 - 02.02.2022), cu contravaloarea facturilor de penalități, entitatea înscriindu-se la masa credală în Tabelul preliminar al creanțelor **în categoria creanțelor sub condiție suspensivă.**

În timpul auditului, CNTEE Transelectrica SA a emis **facturi de penalități** (nr. 472/25.10.2023, nr. 487/07.11.2023, nr. 517/11.12.2023, nr. 9/09.01.2024 și nr.49/06.02.2024) în valoare de **14.347.322,52 lei** pentru etapele ale căror termene de finalizare erau stabilite după data intrării în insolvență 03.02.2022 (respectiv etapele 4,5,6,7), **facturi care nu au fost încasate.** În data de 04.05.2023 prin Actul adițional nr. 4/04.05.2023 s-a convenit **comasarea etapelor principale 5 – 10, finalizarea lor fiind prevăzută la nivelul etapei a 10-a, respectiv la data de 16.05.2024.**

— **efectuarea de plăți pentru bunuri și servicii care nu au fost integral executate/ prestate de către executant.**

Din verificarea în teren a livrării unor echipamente/realitatea executării unor lucrări de investiții aferente obiectivului de investiții, *Retehnologizarea stației 440/110/20 kV Smârdan – Contractul nr. 110/2018, s-au constatat neconformități în sensul neidentificării unor elemente* menționate prin Specificațiile tehnice la *Caietele de sarcini/Detalii de execuție* (la Corp comandă clădire, canale, cabine de tip container), în condițiile în care entitatea a efectuat plata integrală a acestora (Nota din 12.03.2024).

Potrivit prevederilor contractuale, **entitatea avea obligația de a plăti valoarea produselor livrate și montate și/sau a lucrărilor executate** în baza situațiilor de lucrări lunare, în original, aprobate de managerul de proiect și de către membrii desemnați ai Achizitorului din echipa de proiect, **complet finalizate și produsele montate**, un produs fiind considerat montat, **dacă sunt executate lucrările de instalare ale acestuia pe poziția finală.** În urma verificării efectuate în teren, valoarea plăților efectuate pentru bunurile care nu au fost identificate ca fiind montate/ efectuate nu a putut fi determinată întrucât la decontare (anexe la facturile emise de executant – Ex. Factura 6691/31.05.2022 în valoare de 2.877.450,01 lei) au fost prezentate tabele cu valori globale ale obiectivelor realizate, nefiind prezentate situațiile de lucrări executate (formularele F1-F5 prevăzute în HG nr. 907/2016).

Totodată, **determinarea valorii estimate a achiziției a avut la bază analiza comparativă efectuată la nivel de prețuri unitare rezultate din raportarea valorilor totale pe categorii de cheltuieli la numărul de unități fizice** (unități de transformare, celule IT/MT -Nota nr. 40274/11.11.2016), fără a fi efectuată o estimare pe baza calculării și însumării sumelor plătibile necesare pentru realizarea obiectivului de investiții, în funcție de prețurile practicate pentru aceleași categorii de lucrări, în cazul altor obiective de investiții similare/cele existente pe piață, fapt ce a condus la **constatarea unor diferențe semnificative între prețurile unitare ale produselor/serviciilor contractate, comparativ cu cele practicate la nivelul Transelectrica SA, în cazul altor contracte de investiții, astfel:**

DOMNEȘTI - Contract C18/07.02.2017				SMÂRDAN - Contract C110/22.05.2018			Variație
articol	Descriere	EURO	Lei*	articol	Descriere	Lei	
1	2	3	4	5	6	7	8=7/4
3.1.2.1.1	Întreruptor tripolar tip IO 400	378,85	1.730,62	3.1.2.1.1	Întreruptor tripolar tip IO 400	6.539,26	3,78
3.1.2.1.2	Dispozitiv de actionare MOP	62,5	285,51	3.1.2.1.2	Dispozitiv de actionare MOP	434,25	1,52

3.1.2.1.10	Transformator de tensiune de exterior monopolar, de tip capacitiv	102,18	466,77	3.1.2.1.6	Transformator de tensiune de exterior monopolar, de tip capacitiv	881,65	1,89
3.1.2.1.11	Descărcator, inclusiv contorul pentru înregistrarea descărcărilor	51,09	233,38	3.1.2.1.7	Descărcator, inclusiv contorul pentru înregistrarea descărcărilor	1.040,46	4,46
3.1.2.1.16	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 2x450 (680) mmp, inclusiv legăturile de deviație	13	59,39	3.1.2.1.12	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 2x450 (680) mmp, inclusiv legăturile de deviație	1.061,19	17,87
3.1.2.1.17	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 2x450 (680) mmp	13	59,39	3.1.2.1.14	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 2x450 (680) mmp	636,71	10,72
3.1.2.3.7	Demontare rigla metalică L=22,0 m	68,03	310,77	3.1.2.2.3	Demontare rigla metalică L=22,0 m	1.422,07	4,58
3.1.2.3.13	Demontare suport din beton armat centrifugat h=3,0 m, inclusiv fundațiile aferente	24,94	113,93	3.1.2.2.12	Demontare suport din beton armat centrifugat h=3,0 m, inclusiv fundațiile aferente	592,08	5,20
3.1.2.5.15	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 2x450 mmp, inclusiv legăturile de deviație la echipamente	6,8	31,06	3.1.2.5.11	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 2x450 mmp, inclusiv legăturile de deviație la echipamente	2.180,88	70,21
3.1.2.5.16	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 1x450 mmp, inclusiv legăturile de deviație la echipamente	6,8	31,06	3.1.2.5.12	Legături flexibile aeriene, între cadre, din conductor funie OLAI 1x450 mmp, inclusiv legăturile de deviație la echipamente	1.136,99	36,60
3.1.2.5.17	Legături flexibile între aparatele din conductor funie OLAI 2x450 mmp	6,8	31,06	3.1.2.5.13	Legături flexibile între aparatele din conductor funie OLAI 2x450 mmp	1.308,53	42,12
3.1.2.5.18	Legături flexibile între aparatele din conductor funie OLAI 1x450 mmp	3,4	15,53	3.1.2.5.14	Legături flexibile între aparatele din conductor funie OLAI 1x450 mmp	682,19	43,92
3.4.1.2.1	Stalpi metalici zabreliti, h=16,5, zincati la cald si vopsiti in doua straturi, pentru cadre, inclusiv fundatiile aferente	6.648,18	30.369,55	3.4.1.1.1	Stalpi metalici zabreliti, h=16,5, zincati la cald si vopsiti, pentru cadre, inclusiv fundatiile aferente	43.519,57	1,43
3.4.1.2.3	Rigle metalice, L=20,0, zincate la cald si vopsite in doua straturi	4386,45	20.037,74	3.4.1.1.2	Rigle metalice, L=20,0, zincate la cald si vopsite	34.277,44	1,71
3.4.1.3.3	Suportii metalici zincati la cald si vopsiti in doua straturi, h=3,00 m inclusiv fundatiile aferente	742,04	3.389,71	3.4.1.3.1	Suportii metalici zincati la cald si vopsiti, h=3,00 m inclusiv fundatiile aferente	4.284,92	1,26
3.4.1.2.3	Tronsoane metalice din teava, h=3,00 m zincate la cald si vopsite in doua straturi, pentru montare fir de garda	282,79	1.291,81	3.4.1.4.6	Tronsoane metalice din teava, h=3,00 m zincate la cald si vopsite, pentru montare fir de garda	1.869,68	1,45
3.4.1.10.17	Balustrade inox	931,00	4.252,90	3.4.1.10.14	Balustrade inox	63.898,67	15,02

* determinat la cursul de schimb mediu din anul 2017, anul în care a fost încheiat Contractul C18/07.02.2017 (1euro=4,5681 lei)

În timpul misiunii de audit, Transelectrica SA a comunicat faptul că pentru remedierea aspectelor constatate în urma verificărilor în teren, s-a solicitat executantului remedierea unora dintre aspectele constatate de echipa de audit (ex. aducerea și montarea gresiei antiderapante, aducerea și montarea sitelor pentru insecte și a suprafeței suport din biroul șefului stației).

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹⁴.

¹⁴ OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 2 lit. s) , art. 3, art. 5 și art. 10(4)

HG nr. 394/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial acordului-cadru din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Anexa nr. 1, art. 4 lit. e)

HG nr. 907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor proiectelor

Cauza: neurmărirea derulării contractului, exercitarea defectuoasă a controalelor interne privind activitatea de investiții, determinarea valorii estimate a contractului sectorial fără a fi luate în calcul, prețurile practicate pentru aceleași categorii de lucrări în cazul altor obiective de investiții similare.

Consecința: nereîntregirea fondurilor prin nerecuperarea penalităților calculate și facturate în sumă de 23.555.863,29 lei, efectuarea de plăți pentru bunuri și servicii care nu au fost integral prestate de către executant.

Recomandarea formulată: extinderea verificărilor asupra tuturor contractelor de investiții derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor cazuri în care nu s-au realizat lucrările la termenele stabilite prin contract și/s-au efectuat plăți pentru bunuri/servicii/lucrări care nu au fost integral asigurate/prestate de către executant, iar pentru cazurile constatate (inclusiv cazul prezentat în Raportul de audit), stabilirea penalităților contractuale pentru nerealizarea lucrărilor în termenele stabilite prin contract, facturarea și recuperarea lor în condițiile legii, stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate pentru astfel de bunuri/servicii/ lucrări (inclusiv dobânzi), înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea lor în condițiile legii;

- estimarea valorii lucrărilor de investiții în funcție de prețurile practicate pentru aceleași categorii de lucrări în cazul altor obiective de investiții similare/cele existente pe piață;

- numirea unei comisii care să analizeze modul de stabilire a valorii estimate a lucrărilor de investiții derulate în perioada 2020-2022, pe capitolele de lucrări (articole de lucrări), în raport cu prețul contractat pe fiecare categorie de lucrări, în vederea identificării și a altor obiective de investiții similare în a căror valoare au fost incluse categorii de lucrări la prețuri mult diferite, stabilirea consecințelor economico-financiare și prezentarea analizei rezultate conducerii companiei în vederea luării măsurilor care se impun;

- întocmirea actelor adiționale în termenele și condițiile prevăzute de reglementările legale și contractuale;

- stabilirea prin contract a valorii activităților aferente fiecărei etape prevăzute în contract.

5.15. Prelungirea nejustificată a perioadei de execuție în cazul unor contracte de investiții

CNTEE Transelectrica SA, în cazul unui număr de 8 contracte de investiții aflate în derulare în perioada 2020-2022, a încheiat acte adiționale prin care a fost prelungită în mod sistematic perioada de execuție a acestora (în total, cele opt contracte au fost prelungete cu 1.943 zile - peste 5 ani, respective între 175 și 596 zile/contract), cu perioada solicitată de Executant pe motiv de forță majoră, în condițiile în care, pe perioada producerii evenimentelor de forță majoră invocate de către Executant, executarea contractului nu a fost sistată. Contractele au fost prelungete cu perioadele înscrise în avizele de forță majoră emise de Camerele de Comerț și Industrie teritoriale (ex: contractele nr. C165/2020 – 596 zile, C190/2018-368 zile, C110/2018-175 zile, C293/2020- 345 zile, C 920/2019- 186 zile, C18/2017-211 zile, C277/2017-217 zile și C145/2018-213 zile), fără a fi prezentată o analiză a fiecărei solicitări în parte și a stabilirii realității cauzelor invocate de executanții lucrărilor, în condițiile în care execuția lucrărilor nu a fost sistată, executantul continuând să desfășoare lucrări în acea perioadă.

de investiții finanțate din fonduri publice

Contractul nr. 110/22.05.2018, ANEXA A VI.3 – Procedura de plată.

Astfel de situații au fost constatate în cazul următoarelor contracte de investiții:

Nr. crt.	Contract	Act adițional	Aviz Forță majoră	Nr. zile forță majoră	Perioada forță majoră	Motiv forță majoră
1	C165/24.07.2020	7/25.08.2022	1123/15.04.2022	334	aprilie 2021-feb. 2022	Condiții meteo defavorabile/ CM covid angajați
		9/13.09.2023	2202/25.07.2023	262	04.08.2022-24.07.2023	Întârzieri în livrarea materialelor Schimbare soluție de provizorat Condiții meteo nefavorabile
		Total C165/24.07.2020		596		
2	C190/13.09.2018	2/12.07.2021	130/16.03.2021	136	18.12.2020-01.05.2021	Întârzieri livrare echipamente
		4/21.01.2022	594/07.12.2021	145	15.03.2021-30.08.2021	Ritm încetinit al lucrărilor datorat pandemiei
		5/10.06.2022		87	15.06.2022-10.09.2022	Scăderea productivității datorată pandemiei și evenimentelor meteo deosebite
		Total C190/13.09.2018		368		Menținerea condițiilor pandemice
3	C110/2018	3/12.11.2020	1782/25.08.2020	175	25.02.2020-17.08.2020	Efecte negative asupra derulării normale a activității datorate pandemiei coronavirus
		Total C110/2018		175		
4	C293/2020	3/09.02.2023	930/25.05.2022	200	01.07.2021-16.01.2022	Întârzieri în livrarea de materiale datorate de pandemia Covid 19, declanșarea războiului din Ucraina, fenomene meteo nefavorabile, CM covid angajați
			1016/09.06.2022	145	17.01.2022-10.06.2022	
		Total C293/2020		345		
5	C920/31.10.2019		1782/21.09.2020	186	13.04.2020-15.10.2020	Decalare proiectare ISPE. Blocare înregistrate la fabricarea și testarea echipamentelor import China
		Total C920/31.10.2019		186		
6	C18/07.02.2017	8/09.06.2020	nr. 652/17.03.2020	48	23.01.2020-10.03.2020	Pandemia Covid - imposibilitate livrare echipamente
		9/14.09.2020	nr. 1360/07.07.2020	88	03.04.2020-30.06.2020	Pandemia Covid - imposibilitate acordare asistență tehnică și montaj pt echipamente din Rusia
		11/21.04.2021	nr. 2442/02.12.2020	45	02.11-16.11.2020 18.12.2020-16.01.2021	Covid personal al executantului și al furnizorului executantului - imposibilitate respectare grafic de execuție
		13/25.06.2021	nr. 1137/16.06.2021	30	09.04.2021-09.05.2021	Covid personal al furnizorului executantului (imposibilitate livrare transformator)
		Total C18/07.02.2017		211		
7	C277/21.12.2017	4/13.08.2020	nr. 262/15.05.2020	60	16.03.2020-14.05.2020	Pandemia Covid - decalarea termenelor de livrare/imposibilitatea aprovizionării cu materii prime a furnizorilor
		5/03.11.2021	nr. 355/15.08.2021	97	12.05.2021-19.08.2021	Schimbarea tehnologiei de realizare a fundațiilor pentru a evita surparea malurilor la gropile pentru fundații
		8/08.07.2022	nr. 371/02.05.2022	60	30.04.2022-30.07.2022	Notificarea furnizorilor de profile metalice de imposibilitatea livrării la timp datorită războiului din Ucraina
		Total C277/21.12.2017		217		
8	C145/09.07.2018	4/17.03.2021	1756/16.09.2020	213	24.03.2020-15.11.2020	Apariția unor întârzieri la aprovizionarea cu echipamente necesare execuției de lucrări aferente contractului, invocând răspândirea epidemiei Covid 19 și instituirea stării de urgență pe teritoriul României
Total C145/09.07.2018				213		
Total zile forță majoră				1.943		

Auditorii publici externi au constatat faptul că, **Executanții** care au invocat *forța majoră* nu au acționat conform prevederilor contractului (art. 45/ art. 46 din contracte), respectiv **nu au notificat imediat și în mod complet** Compania de producerea evenimentului de *forță majoră*, notificarea fiind emisă ulterior încheierii perioadei pentru care s-a dat *avizul*, situație constatată în cazul:

— **Contractului nr. 165/24.07.2020**, prelungit (prin Actul adițional nr. 7/25.08.2022), cu o perioadă de **334 zile (aprilie 2021-februarie 2022)**, egală cu perioada pentru care s-a emis *Avizul* de existență a cazului de *forță majoră*, eliberat de Camera de Comerț și Industrie Hunedoara, sub nr. 1123/15.04.2022.

Potrivit **Avizului de existență a cazului de forță majoră nr. 1123/15.04.2022**, în susținerea cererii, Executantul, a invocat drept cauze privind întârzierile în derularea contractului, următoarele:

- *întârzierea aprovizionării cu materiale necesare implementării proiectului, ca urmare a crizei sanitare*, atașând în acest sens graficul de întârzieri materiale de la furnizorii: Iproreb SA, Orion SRL, Energo Line Equipment SRL și Lorunser Austria;

- *îmbolnăvirile frecvente ale personalului*, atașând în acest sens o listă cu 30 angajați ai Electrogrup SA care au beneficiat în perioada respectivă de concedii medicale Covid -19, cu o durată cuprinsă între 1-14 zile;

- *condițiile meteo defavorabile* execuției lucrărilor, conform mesajelor de atenționare meteo care indică cod galben de instabilitate atmosferică-ploi abundente/val de caldură/ disconfort termic/ninsori și vânt puternic) înregistrate în perioada mai-decembrie 2021 (17.05, 18.05, 19-21.05, 31.05-02.06, 08-10.06, 12-13.06, 17.06, 18-19.06, 25-26.06, 01-02.07, 13-14.07, 15.07, 21.07, 29.07-01.08, 15.08-17.08, 14.09, 28-29.11, 07-08.12, 20-21.12, 24-25.12, 25-26.12).

Față de aceste cauze invocate de executant, din analiza documentelor prezentate de entitate, rezultă următoarele:

- afectarea timpilor de livrare a unor materiale a vizat perioade de 1 lună, 2 luni sau 3 luni față de termenul de lansare al comenzilor (Lorunser Austria) – ex. comenzile SC Orion SRL din 28.09.2021 urmau a fi livrate în luna noiembrie 2021, iar comanda din 12.10.2021 a fost livrată în 18.02.2022. Privind întârzierile în livrarea unor materiale, este important de analizat dacă executantul a avut încheiat contracte de furnizare cu termene de livrare stabilite, astfel încât să asigure realizarea lucrărilor conform graficului de execuție;

- din lista persoanelor aflate în concediu medical, mai mult de jumătate dintre acestea sunt identificate cu concedii medicale acordate în luna ianuarie 2022 (16 persoane), totodată fiind identificate persoane care au beneficiat de concedii medicale în afara perioadei de producere a evenimentului de forță majoră (ex: luna martie 2022 - CM nr. 3459113, CM nr. 4857940). Privind certificatele de concediu medical invocate de executant, este important de analizat dacă persoanele pentru care au fost prezentate aceste certificate erau alocate pentru acest proiect, astfel încât să se demonstreze raportul de cauzalitate între eveniment și neexecutarea obligațiilor contractuale;

- atenționările meteo nefavorabile prezentate, au vizat în anul 2021, **un număr total de 41 zile** în lunile: mai (6 zile), iunie (12 zile), iulie (9 zile), decembrie (7 zile) și izolat lunile august (4 zile), septembrie (1 zi) și noiembrie (2 zile), **față de numărul de zile 334** (aprilie 2021-februarie 2022) din perioada avizată. Din cele 41 de zile din anul 2021 pentru care a fost invocat cazul de forță majoră, **11 zile sunt aferente unor zile libere nelucrătoare** (sâmbătă – duminică și/sau sărbători legale – 01.06, 12.06-13.06, 19.06, 26.06, 31.07-01.08, 15.08, 28.11, 25-26.12);

- CNTEE Transelectrica SA a acceptat prelungirea duratei de execuție a contractului pe motiv de forță majoră, inclusiv cu perioada aferentă lunii februarie 2022 (integral), în condițiile în care potrivit Avizului emis de CCIR Hunedoara sub nr. 1123/15.04.2022, în acest interval nu au fost invocate condiții meteo nefavorabile, nu au fost prezentate certificate de concediu medical, iar din punct de vedere al întârzierilor generate de aprovizionarea cu materiale, a fost invocată numai Nota de livrare din partea Lorunser din 18.02.2022.

CNTEE Transelectrica SA, atât la încheierea Actului Adițional nr. 7 cât și în Nota justificativă (nr. 23.400/06.07.2022), nu face nicio **referire la existența unor întârzieri a Planului de implementare a contractului datorată neacordării retragerilor și nici de sistarea executării contractului pe perioada producerii evenimentelor de forță majoră.**

Mai mult, din Nota justificativă (nr. 23.400/06.07.2022), rezultă că, **Executantul mai întâi a solicitat** (adresa nr. 3325/07.03.2022) extinderea perioadei de execuție cu 11 luni de zile, **după care, a notificat** (adresa 3399/21.03.2022) Transelectrica SA de faptul că a solicitat Camerei de Comerț și Industrie Hunedoara emiterea unui aviz care să ateste existența cazului de forță majoră în ceea ce privește execuția lucrărilor aferente etapei a 2-a din contract, iar ulterior **a transmis avizul în cauză** (adresa nr.3607/28.04.2022) pentru o perioadă anterioară (aprilie 2021-februarie 2022).

Entitatea a continuat să accepte prelungirea duratei de execuție a contractului pe motiv de forță majoră și prin **Actul adițional nr. 9/13.09.2023**, la solicitarea executantului Siemens Energy SRL (adresa nr. 6435/02.08.2022), părțile au acceptat extinderea **duratei de execuție a contractului, cu 262 zile** (de la 38 luni la 46 luni și 22 zile), **egală** cu perioada pentru care a fost emis **Avizul de forță majoră nr. 2202/25.07.2023**, de către Camera de Comerț și Industrie Hunedoara.

Potrivit **Avizului de forță majoră nr. 2202/25.07.2023**, în susținerea cererii, Executantul, a invocat drept cauze privind întârzierile în derularea contractului, următoarele:

- *întârzierea aprovizionării cu materiale necesare implementării proiectului, ca urmare a războiului din Ucraina*, atașând în acest sens graficul de întârzieri materiale de la furnizorii: Orion SRL și Estralin care lucrează cu materiale din Federația Rusă și Ucraina;

- *condițiile meteo defavorabile execuției lucrărilor*, conform mesajelor de atenționare meteo care indică cod galben de instabilitate atmosferică-ploi abundente/val de caldură/disconfort termic/ninsori și vânt puternic înregistrate în perioada august 2022-iulie 2023 (04-07.08, 10-11.08, 16.08, 21-22.08, 24.08, 30-31.08, 02.09, 15.09, 26-27.09, 16.12, 10-11.01, 16-19.01, 21.01, 27-29.01, 31.01, 01-05.02, 22.05, 27.05, 09-10.06, 12-13.06, 22.06, 19-20.07).

Față de aceste cauze invocate de antreprenor, din analiza documentelor prezentate de entitate rezultă următoarele:

- întârzierile aprovizionării cu materiale de la cei doi furnizori, au vizat perioade de 2 luni sau 3 luni întârziere, întârzierea fiind astfel de maximum 3 luni față de termenul inițial de livrare și nu de 238 de zile cum este prezentat în graficul privind zilele de forță majoră;

- atenționările meteo nefavorabile prezentate au vizat un număr de **55 zile în principal** lunile august 2022 (13 zile), ianuarie 2023 (15 zile) și izolat pentru lunile septembrie 2022 (9 zile), decembrie 2022 (2 zile), februarie 2023 (7 zile), mai 2023 (2 zile), iunie 2023 (5 zile) și iulie 2023 (2 zile) **față de numărul de zile 262** din perioada avizată.

Faptul că, executarea contractului **nu a fost sistată pe perioada** evenimentului de forță majoră invocat în Avizele nr. 1123/15.04.2022 și nr. 2202/25.07.2023, **nu se justifică acceptarea prelungirii duratei de execuție a contractului cu un total de 19 luni și 22 zile (cu 11 luni (de la 27 luni la 38 luni), respectiv până la data de 24.09.2023, respectiv cu 8 luni și 22 zile (262 zile, de la 38 luni la 46 luni și 22 zile), respectiv până la data de 12.06.2024)) ulterioară producerii evenimentului de forță majoră avizat, prin Avizele în cauză prezentate de Executant, s-a constatat o situație de fapt, acestea fiind acte constatatoare care nu au forță obligatorie.**

În această perioadă, **prețul contractului a fost ajustat** cu suma totală de **14.580.079 lei**, (191.402,18 lei, prin Actul adițional nr. 6/11.04.2022, în baza OUG nr. 15/2021 și 14.388.677,84 lei, prin Actul adițional nr. 8/ 15.02.2023, în baza OUG nr. 47/2022).

— **Contractului nr. C18/07.02.2017, a cărui durată a fost prelungită** (prin Actele adiționale A8/09.06.2020, A9/14.09.2020, A11/21.04.2021 și A 13/25.06.2021) **cu un total de 211 zile**, pe motiv de Forță majoră, ca urmare a pandemiei COVID, având la baza un număr de **4 Avize de forță majoră** emise de Camera de Comerț și Industrie Cluj (nr. 652/17.03.2020 pentru perioada 23.01.2020-10.03.2020, nr.1360/07.07.2020 pentru perioada 03.04-30.06.2020, nr. 2442/02.12.2020 pentru perioada 02.11-16.11.2020 și 18.12.2020-16.01.2021 și nr.1137/15.06.2021 pentru perioada 09.04-09.05.2021).

Compania a încheiat Actul adițional nr. 8/09.06.2020 de prelungire a duratei contractului, în condițiile în care:

- **executantul nu a notificat Transelectrica SA**, conform contractului, **imediat**, de **producerea unui eveniment de forță majoră**, entitatea fiind notificată la data obținerii Avizului de forță majoră (17.03.2020), care a fost solicitat pentru o perioadă anterioară (începând cu 23.01.2020) înainte de notificarea primită de executant de la furnizor (17.02.2020) privind imposibilitatea de a-și respecta termenele de livrare asumate;

- executantul a invocat drept cauză privind întârzierile în derularea contractului, **imposibilitatea** unuia dintre furnizorii principali de echipamente, **Dacom Impex SRL** (notificarea **Executantului la data de 17.02.2020**), de a-și respecta termenele de livrare asumate, motivat de problemele cauzate de pandemia (Covid-19) din Republica Populară Chineză, **în condițiile în care**, conform Tabel nr. 1 la contract – *Produse, Listă de prețuri*, **Dacom Impex SRL** este menționat **producător** pentru **Sistemul de comandă – protecție și contorizare stația 400kV și stația 110kV** (pozițiile 1.6.1-1.6.37). Conform fișei de proiect a Contractului 18/07.02.2017, pozițiile 1.6.1-1.6.17 (**stația 400kV**) **au fost facturate** în perioada **decembrie 2018 – iulie 2019**, cu **excepția a 3 poziții** (1.6.4, 1.6.6, 1.6.9) care au fost facturate în perioada martie 2019 - iulie 2020, iar pozițiile 1.6.18-1.6.38) (**stația 110kV**) au fost facturate în perioada **martie– iulie 2020**.

Pentru **Sistemul de protecție** (dulapuri) **stația 110kV**, **au fost facturate teste FAT** (teste de acceptare în fabrică) în luna **februarie 2020**. În **Protocolul** încheiat cu ocazia **FAT Dulapuri** de comandă și control 110kV, încheiat la data de **28.02.2020**, este menționat **Furnizorul: Dacom Impex SRL**, la fabricant este menționat **EnergoBit SA** și la **locul de fabricație: Cluj-Napoca**, jud. Cluj.

Din anexele (*Echipamente inspectate, Echipamente testate*) la Protocolul FAT încheiat la data de **28.02.2020** rezultă faptul că dintr-un număr de 21 de echipamente (**Sistemul de protecție** (dulapuri) **stația 110kV**) rămase de livrat, în luna **februarie 2020**, **s-au efectuat**, în România (la Cluj Napoca), **teste asupra unui număr de 9 echipamente** din 13 echipamente inspectate.

Referitor la aplicarea clauzei 46 din contract, privind notificarea CNTEE Transelectrica SA, s-a constatat aceeași situație și în cazul Actului adițional nr. 9/14.09.2020, în sensul că **executantul nu a notificat Transelectrica SA**, conform contractului, **imediat**, de **producerea unui eveniment de forță majoră**, ci doar ulterior obținerii Avizului de forță majoră (08.07.2020). **Executantul** a solicitat prelungirea duratei de execuție a contractului, motivat de **imposibilitatea de a-și respecta termenele de finalizare pentru asistență tehnică la montaj și punere în funcțiune a celulelor GIS 110kV** asumate, **în condițiile în care**, conform Tabel nr. 1 la contract – *Produse, Listă de prețuri*, **ABB SRL** este menționat **producător** pentru *Circuite primare Stația 400kV* (pozițiile 1.2.1-1.2.7), **Stația 110kV** (pozițiile 1.2.11-1.2.20) și *Stația 20kV* (pozițiile 1.5.1-1.5.8). **Montarea și testarea echipamentelor** aferente **Stației 110kV**, este prevăzută la pozițiile 3.4.4.3.1 (echipamentele de la pozițiile 1.2.11-1.2.16), 3.4.4.3.2 (echipamentele de la pozițiile 1.2.17-1.2.18) și 3.4.4.3.3 (echipamentele de la pozițiile 1.2.19-1.2.20).

Conform fișei de proiect a Contractului 18/07.02.2017, *Circuite primare (celule de interior)* **Stația 110kV** (pozițiile 1.2.11-1.2.20) **au fost livrate de ABB SRL în perioada decembrie 2019-februarie 2020**, iar **montarea și testarea acestora s-a realizat în aceeași perioadă**, iar în cazul Actelor adiționale nr. 11/21.04.2021, prelungit cu o perioadă de 65 zile, dintre care **45 de zile pe motiv de forță majoră** (02.11.2020-16.11.2020, 18.12.2020-16.01.2021) și respectiv Actul adițional nr.

13/25.06.2021, prelungit cu o perioadă de 30 zile (09.04.2021-09.05.2021), executantul a notificat Transelectrica **ulterior** obținerii Avizelor de forță majoră nr. **2442/02.12.2020** (adresa nr. 30/24.02.2021) și nr. **1137/16.06.2021** (adresa nr. 75/17.06.2021), precum și ulterior perioadei înscrise în avizele în cauză (02.11.2020-16.11.2020 și respectiv 09.04.2021-09.05.2021).

În perioada ianuarie 2020-iulie 2021, **prețul contractului a fost majorat** prin plata unor diferențe la costurile cu manopera în baza **OUG nr. 114/2018**, cu suma totală de **1.355.008,48 lei** (533,190,12 lei, prin Actul adițional nr. 12/23.06.2021 (din total 1.618.421,14 lei, aferentă perioadei ianuarie 2019 - septembrie 2020) și 821.818,36 lei, prin Actul adițional nr. 14/11.08.2021).

— **Contractului nr. C277/21.12.2017**, încheiat inițial pe o perioadă de **40 luni, prelungit pe motiv de forță majoră cu 217 zile (7 luni)**, având drept cauze privind întârzierile în derularea contractului, următoarele:

- **în cazul prelungirii cu 60 zile (16.03.2020-14.05.2020)**, decalarea termenelor de livrare/imposibilitatea aprovizionării cu materii prime a furnizorilor, **în condițiile în care**, executantul a efectuat lucrări conform situațiilor de lucrări prezentate la decontare, fiindu-i acordată prelungire pe întreaga perioadă solicitată **fără a ține cont de lucrările executate în aceeași perioadă, respectiv:**

o lucrări efectuate și solicitate la plată pentru luna martie 2020: (factura nr.4455000226/08.04.2020 - 542.996,5 lei fără TVA și factura nr.4455000228/08.04.2020- 393.396,75 lei fără TVA);

o lucrări efectuate și solicitate la plată pentru luna aprilie 2020: (factura nr.4455000336/08.04.2020- 83.940,96 lei fără TVA);

o lucrări efectuate și solicitate la plată pentru luna mai 2020: (factura nr.4455000385/05.06.2020-136.364,24 lei fără TVA și factura nr.4455000386/05.06.2020- 152.491,63 lei fără TVA).

- **în cazul prelungirii cu 60 zile (30.04.2022-30.07.2022)**, notificarea furnizorilor de profile metalice de imposibilitatea livrării la timp datorită războiului din Ucraina, **în condițiile în care**, din informările atașate și prezentate în Certificatul de avizare favorabilă a existenței unui caz de forță majoră nr. 371/02.05.2022 (WOST SA Polonia, Mitaș Industry Inc., Thyssenkrupp Materials România), **nu reiese relația contractuală** cu executantul lucrării, aceștia nefiind declarați furnizori nici în cadrul contractului. Prin Actul adițional nr. 8/08.07.2022, durata de execuție a contractului a fost prelungită cu 2 luni (12.07.2022-12.09.2022).

În perioada 15.04.2022-12.09.2022 (5 luni), **prețul contractului a fost majorat cu ajustarea restului rămas de executat la data de 15.04.2022** în baza **OUG nr. 47/2022** cu suma totală de **1.198.411,84 euro** (Actul adițional nr. 9/12.09.2022).

— **Contractului nr. C293/03.11.2020**, încheiat inițial pe o perioadă de **28 luni, prelungit** prin Actul adițional nr. 3/09.02.2023, **pe motiv de forță majoră cu 345 zile (11 luni, 11 zile)**, s-a constatat faptul că Executantul s-a limitat la informarea Companiei privind solicitarea și obținerea Avizelor de de existență a cazului de forță majoră emise de Camera de Comerț și Industrie, informare care a fost transmisă la o dată ulterioară producerii evenimentului și nu imediat ce acesta s-a produs, așa cum prevedea contractul.

Totodată, prin Actul adițional nr. 3/09.02.2023, Transelectrica SA a aprobat și **comasarea termenului de execuție a două etape**, în condițiile în care, pentru una dintre etape (Etapa a 2-a)

termenul de finalizare stabilit prin contract era depășit cu aproximativ 1 an, fără ca entitatea să pretindă penalități de întârziere.

Faptul că, executarea contractului nu a fost sistată pe perioada evenimentelor de forță majoră invocate în Avizele de forță majoră, **nu justifică acceptarea prelungirii duratei de execuție a contractului cu întreaga perioadă cuprinsă în avize, ulterioară producerii evenimentelor de forță majoră avizate, prin Avizele în cauză prezentate de Executant fiind constatată o situație de fapt, acestea reprezentând acte constatatoare care nu au forță obligatorie.**

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹⁵.

Cauza: exercitarea defectuoasă a controalelor interne privind derularea contractelor de investiții, neurmărirea prevederilor contractuale.

Consecința: prelungirea nejustificată a duratei de execuție a contractelor de investiții a condus la majorarea valorii contractelor de investiții prin ajustări de prețuri/necalcularea de penalități pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale în termenele stabilite prin contract.

Recomandarea formulată:

- extinderea verificărilor asupra contractelor de investiții derulate în perioada 2020-2022 a căror durată de execuție a fost prelungită pe motiv de forță majoră, în vederea identificării tuturor situațiilor în care prelungirea duratei de execuție a contractelor s-a efectuat pe întreaga perioadă prevăzută în avizele de forță majoră fără a fi sistată execuția contractului, iar cazurile identificate (inclusiv pentru cele consemnate în Raportul de audit), se vor analiza de o comisie tehnico-economică în drept să se pronunțe asupra stadiului realizării lucrărilor pe perioada în cauză, stabilirea consecințelor economice prin prelungirea nejustificată a duratei de execuție a lucrărilor, după caz, a răspunderii contractuale pentru nerespectarea obligațiilor de către executant, în ceea ce privește termenul de realizare a lucrărilor, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestora în condițiile legii.

5.16. Acceptarea ajustării nejustificate a prețului în cazul contractelor de achiziție sectorială, în ceea ce privește profitul executantului

CNTEE Transelectrica SA, în calitate de beneficiar, a derulat în perioada 2020-2022, contracte de investiții încheiate după modelul-cadru prevăzut în Anexa 2 la H.G. nr. 1/2018, în care părțile au convenit aplicarea clauzei 48 *Ajustarea prețului contractului*, formula aplicată ($An = av + (1-av) * In/Io$) fiind prevăzută la art. 48.3 și art. 48.5 din *Condiții generale*.

În cazul contractelor analizate, încheiate în baza H.G. nr. 1/2018, auditorii publici externi au constatat **majorarea nejustificată a prețului contractului** prin aplicarea coeficientului de ajustare calculat în baza indicelui de cost în construcții-total asupra întregii valori cuprinse în situația de lucrări realizate în fiecare perioadă, inclusiv asupra profitului și nu doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului.

Aspect constat în cazul Contractului de proiectare și execuție lucrări nr. C919/30.10.2019, încheiat cu Asociera Electromontaj SA-ELM Electromontaj Cluj SA- Romelectro SA, având ca obiect

¹⁵ OUG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 2 lit. s) și art. 5.

Contractele de lucrări nr. C165/24.07.2020, art. 31 lit. d) și lit. f) și art. 45; nr. 18/07.02.2017, art. 31.1 lit. f), art. 46; C277/21.12.2017, art. 45, C293/03.11.2020, art. 45.

Linia Electrică Aeriană (LEA) 400 kV de Cernavodă-Stâlpuri și racord în Stația Gura Ialomiței, la valoarea de 287.648.712 lei, fără TVA și durata de execuție de 24 luni, respectiv data de 13.11.2021.

Contractul a fost modificat prin acte adiționale (nr. 1/28.01.2020, nr. 2/27.07.2020, nr. 3/21.10.2020, nr. 4/05.03.2021, nr. 5/20.12.2021, nr.6/28.06.2023), **fiind prelungită durata de execuție, la 40 luni și 9 zile (de la 13.11.2019 la 22.06.2023 - data PIF) și majorat prețul contractului** ca urmare a suplimentării unor cantități (243.636,94 lei -Act adițional nr.2), precum și **prin aplicarea clauzei de revizuire a prețului, prevăzută în contract (46.136.253,90 lei-Act adițional nr.6).**

CNTEE Transelectrica SA a acceptat **ajustarea nejustificată a prețului contractului în ceea ce privește profitul luat în calcul la formarea prețului contractului**, fiind acceptate la plată **facturi în valoare de 278.881.514 lei** având anexate situații de lucrări lunare (aferele perioadei **februarie 2020-septembrie 2022**) și certificate de plată, în care au fost înscrise sumele rezultate din aplicarea indicelui de cost în construcții la valoarea lucrărilor executate înscrise în situațiile de lucrări lunare, **inclusiv profitul (47.973.468 lei).**

Privind situațiile de lucrări aferele perioadei decembrie 2021- iulie 2022, inițial nu a fost ajustat profitul (Nota nr. 6979/14.02.2022 prin care s-a propus ajustarea prețului contractului, fără a include în cost, profitul), ulterior compania a revenit (**adresa nr. 37490/09.08.2022 și adresa nr. 45119/14.10.2022**) și a **decis ca în cazul contractelor încheiate după modelul-cadru prevăzut în HG nr. 1/2018, ajustarea prețului contractelor de achiziție produse, servicii și lucrări să includă și profitul**, diferența aferele recalculării fiind solicitată la plată în luna decembrie 2022.

Având în vedere faptul că lucrările executate sunt cele pentru care antreprenorul a întocmit oferta (având în vedere toate elementele) și nu se execută nimic suplimentar pentru a fi îndreptățit să obțină un profit suplimentar, profitul aferele lucrărilor executate nu poate fi supus ajustării.

Auditorii publici externi au constatat majorarea nejustificată a prețului contractului cu suma de 477.474 lei aferele profitului ajustat, sumă rezultată prin scăderea din valoarea lucrărilor executate a profitului luat în calcul la formarea prețurilor, fiind estimată suma de **47.495.993 lei** cu care trebuia ajustat prețul lucrărilor executate, față de suma de **47.973.468 lei** (calculată de executant și acceptată la plată de entitate).

CNTEE Transelectrica SA a procedat astfel (prin aplicarea coeficientului de ajustare calculat în baza indicelui de cost în construcții-total, la valoarea lucrărilor executate din situațiile de lucrări ce includeau **și profitul executantului**) și în cazul altor contracte (Contract nr. 156/2021 și nr. C920/2019) situație în care, cu sumele aferele profitului ajustat, a fost majorat **în mod nejustificat prețul contractului.**

În cazul Contractului de lucrări nr. C156/24.06.2021 încheiat de CNTEE Transelectrica cu asocierea Electromontaj SA - ELM Electromontaj Cluj SA (lider asociere Electromontaj SA), având ca obiect execuția și finalizarea lucrărilor „LEA 400kVd.c. Gutinaș-Smârdan”, în valoare de 247.804.985 lei, exclusiv TVA, cu durată de execuție de 24 luni, ajustarea prețului, utilizând formula din contract, s-a realizat diferit, astfel:

- **facturile emise în perioada ianuarie 2022 – mai 2022, pentru certificatele de plată aferele perioadei noiembrie 2021- februarie 2022, cuprind ajustarea aplicată asupra întregii valori cuprinse în situația de lucrări (inclusiv cheltuieli indirecte și profit);**

- **facturile** emise în perioada **iunie 2022 – noiembrie 2022**, pentru **certIFICATELE DE PLATĂ** aferente perioadei **martie – iulie 2022**, cuprind **ajustarea aplicată doar asupra cheltuielilor directe**, fiind excluse de la ajustare **cheltuielile indirecte și profitul**;

- **factura** emisă în luna **decembrie 2022**, pentru **certificatul de plată** aferent lunii **august 2022**, cuprinde **ajustarea aplicată asupra întregii valori** cuprinse în situația de lucrări (**inclusiv cheltuieli indirecte și profit**), precum și **recalcularea sumei de adăugat pentru ajustarea prețurilor** în conformitate cu clauza 48, **inclusiv cheltuielile indirecte și profitul**, pentru **certIFICATELE DE PLATĂ** emise pentru lunile **martie 2022-iulie 2022**.

Auditorii publici externi au constatat faptul că, prin emiterea facturii nr. 71359/08.12.2022, **Compania** a revenit asupra modului de ajustare a prețului Contractului, **aplicând** astfel **coeficientul de ajustare asupra întregii valori** cuprinse în situația de lucrări realizate în fiecare perioadă, **inclusiv asupra profitului** și nu doar în măsura strict necesară **pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului**, fiind astfel majorat în mod nejustificat prețul contractului cu **suma de 177.932 lei**, aferentă profitului ajustat.

Iar în cazul Contractului nr. 920/2019 s-a majorat în mod nejustificat prețul contractului cu **suma estimată de 7.234 lei**, aferentă profitului ajustat.

Ori, profitul nu reprezintă un cost pentru antreprenor, potrivit **art. 55.2 din anexa nr. 2 la HG. nr. 1/2018**, un „cost nu poate include profitul antreprenorului, un simplu risc de cheltuieli nu reprezintă un cost, pierderea de profit nu este un cost”.

Potrivit **art. 1 alin 6) lit. d) din Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021**, *costul pe care se întemeiază prețul unui contract de achiziție publică/sectorial reprezintă toate cheltuielile efectuate sau care urmează a fi efectuate de către contractant în legătură cu executarea contractului/acordului-cadru, inclusiv cheltuielile indirecte sau costuri similare, dar care nu includ profitul.*

De asemenea, potrivit **art. 158 alin.(1) și (3) din HG nr. 394/2016** privind achizițiile sectoriale, **prețul poate fi ajustat prin actualizare în cazul în care pe piață au apărut anumite condiții, în urma cărora s-a constatat creșterea/diminuarea indicilor de preț pentru elemente constitutive ale ofertei, al căror efect se reflectă în creșterea/diminuarea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului.**

Totodată în cadrul aceluiași articol la pct. (5) și (6) se prevede faptul că entitatea contractantă va avea în vedere ca prețul contractului să fie ajustat doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat acesta, astfel încât modul de ajustare a prețului contractului de achiziție sectorial nu trebuie să conducă în niciun caz la schimbarea rezultatului procedurii de atribuire, prin anularea sau diminuarea avantajului competitiv pe baza căruia contractantul respectiv a fost declarat câștigător în urma finalizării respectivei proceduri, cu excepția cazului prevăzut la alin. (5).

Privind neinclusiunea profitului în calculul ajustării prețului contractului încheiat conform HG 1/2018 s-a pronunțat și ANAP (adresa nr. 2836/21.05.2024) la solicitarea Curții de conturi, care potrivit prevederilor HG nr. 634/2015 art. 1) și 3 b) are atribuții privind emiterea unei interpretări oficiale cu privire la aplicarea unitară în practică a prevederilor legale în domeniul achizițiilor publice.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹⁶.

¹⁶ OUG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 2 lit. s) și art. 5.

Cauze: nerespectarea prevederilor legale privind ajustarea prețului contractului.

Consecințe: efectuarea de plăți pentru cheltuieli fără bază legală, în sumă estimată de 662.639 lei, majorarea patrimoniului prin înregistrarea unor investiții a căror valoare a fost majorată nelegal prin ajustarea profitului.

Recomandare: extinderea verificărilor asupra contractelor de investiții încheiate după modelul cadru din HG nr.1/2018, derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării tuturor situațiilor în care, la aplicarea formulei de ajustare a prețului contractului s-a luat în calcul valoarea lucrărilor executate din situațiile de lucrări ce includeau și profitul executantului, iar pentru cazurile identificate (inclusiv pentru cel consemnat în Raportul de audit), recalcularea situațiilor de lucrări și stabilirea diferențelor aferente pe fiecare contract, stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestora în condițiile legii, efectuarea corecțiilor în contabilitate.

5.17. Nerespectarea prevederilor legale privind înregistrarea operațiunilor economice în contabilitate

Auditorii publici externi au constatat faptul că, Transelectrica SA **nu a înregistrat în evidența contabilă lucrări executate în valoare de 290.542 lei**, având la bază situații de lucrări recepționate și certificate de plată, diminuând cu această sumă valoarea *investițiilor în curs*, aspect constatat în cazul **Contractului nr. C920/2019**, la care s-au identificat 2 facturi emise de Romelectro SA în perioada iulie-august 2023, în sumă totală de 290.542 lei, fără TVA (factura nr. 6839/05.07.2023, în valoare de 70.538 lei și factura nr. 6840/01.08.2023, în valoare de 220.004 lei), reprezentând lucrări executate în luna mai 2023, recepționate și certificate de Transelectrica SA, conform situațiilor de lucrări (SL 28041/07.06.2023) și certificatelor de plată (Certificat nr. 30412/20.06.2023 și nr. 33543/07.07.2023).

În timpul misiunii de audit, CNTEE Transelectrica SA, a înregistrat în evidența contabilă, factura nr. 6839/05.07.2023 și factura nr. 6840/01.08.2023, cu notele contabile nr. 44693/24.04.2024 și nr. 44156/24.04.2024.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol¹⁷.

Cauza: nerespectarea prevederilor legale privind înregistrarea în contabilitate a documentelor justificative, nerespectarea procedurii interne privind derularea contractelor și ineficiența controalelor interne.

Consecința: denaturarea soldului contului investiții în curs, a TVA de plată/recuperat, respectiv a soldului contului furnizorului Romelectro SA.

Recomandarea formulată: respectarea prevederilor legale privind înregistrarea în contabilitate a documentelor, extinderea verificărilor asupra tuturor contractelor de investiții derulate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor cazuri de lucrări de investiții certificate de plată și recepționate care n-au fost evidențiate în contabilitate, iar pentru cazurile constatate se vor dispune măsuri de înregistrare în contabilitate conform Planului de conturi.

Hotărârea Guvernului nr. 394/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial acordului-cadru din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, art. 158 alin. (4) și (5).

Hotărârea Guvernului nr. 1/2018 pentru aprobarea condițiilor generale și specifice pentru anumite categorii de contracte de achiziție aferente obiectivelor de investiții finanțate din fonduri publice, art. 48.3, 48.5.

¹⁷ Legea nr. 82/1991 a Contabilității, art. 41 alin. (2) lit.c), art.6.

Aspecte constatate la nivelul sucursalelor

La nivelul Sucursalei București:

1. Neînregistrarea în evidența contabilă a garanției de bună execuție, precum și neactualizarea acesteia (Contractul nr. C00002/15.06.2021 – *Modernizare în vederea diminuării efectele galopării pe LEA 400 kV din zona Bărăgan – Fetești. Diminuarea efectelor galopării pe LEA 400 kV Cernavodă – Gura Ialomiței - circuitul 2*).

2. Neactualizarea garanției de bună execuție în cuantum de 30% din valoarea totală a garanției de bună execuție, în perioada de valabilitate până la efectuarea recepției finale, care a fost constituită prin polița seria GBEC, număr 0401875, cu data emiterii 18.06.2021, emisă de asigurator Compania de Asigurări – Reasigurări Exim România SA prin broker Leader Team Broker de Asigurare, pentru suma de 112.358,45 lei pentru asiguratorul Electroprecizia AG SRL și beneficiarul CNTEE Transelectrica SA, cu data intrării în vigoare 17.12.2021 și data expirării 16.12.2023, în condițiile în care recepția finală nu a fost efectuată la data verificării.

3. Calcularea și înregistrarea eronată în contabilitate a contravalorii amortizării în valoare totală de 1.129.666 lei (409.624 lei în cazul Contractului nr. 21/2022 + 720.042 lei în cazul Contractului nr. 17/2021), atât în contul 681 *Cheltuieli de exploatare privind amortizările, provizioanele și ajustările pentru depreciere*, cât și în contul 7584 *Alte venituri din exploatare*, pentru activele realizate prin contractele de relocare rețele electrice nr. 17/2021 și 21/2022, urmare lipsei unei proceduri operaționale care să clarifice modul de înregistrare în contabilitate a acestui tip de contract de relocare rețele electrice.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol.¹⁸

În timpul misiunii de audit, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- Garanția de bună execuție în cuantum de 112.358,45 RON (30% din valoarea garanției de bună execuție) a fost virată de către Electroprecizia AG SRL, în data de 21.02.2024 în contul curent al Sucursalei București și evidențiată în contabilitate (NC nr 583) în contul 167.03" *Garanții pentru buna execuție a contractelor de investiții*".

- cu Notele contabile nr. T02/24 din 31.01.2024 și nr. T02/31.01.2024, a fost stornată amortizarea în sumă de 1.129.666 lei;

- a fost întocmită Nota de fundamentare pentru promovarea unui proiect de HG privind trecerea unor bunuri din domeniul privat al companiei în domeniul public al statului.

Recomandarea formulată:

- întreprinderea demersurilor în vederea actualizării garanției de bună execuție în cuantum de 30% din valoarea totală a garanției de bună execuție, cu perioada de valabilitate până la efectuarea recepției finale și înregistrarea în evidența contabilă a acesteia;

¹⁸ Legea nr. 82/1991 *a contabilității*, art.9 alin. (1); Ordinul MFP nr. 2844/12.12.2016, art. 146 (1), (2); Ordinul MFP nr. 1802/2014, Cap. 16 ct. 802
Legea nr. 15/1994, art. 5.

- întărirea formelor de control intern implementate care să asigure eliminarea riscului de a exista garanții neînregistrate în evidența contabilă sau garanții a căror perioadă de valabilitate nu este corelată cu prevederile contractuale;

- întreprinderea demersurilor necesare pentru elaborarea unei Proceduri operaționale care să clarifice modul de înregistrare în contabilitate a contractelor de relocare rețele la nivelul companiei.

La nivelul Sucursalei Cluj:

1. Nerecuperarea penalităților în suma de 13.666,70 lei (0,02% pe fiecare zi de întârziere) calculate asupra sumelor reprezentând diferența la costurile cu manopera ofertată și executată în cazul Contractului de lucrări nr. C4/6882/21.01.2019, de la data scadenței facturilor emise de ELM Electromontaj Cluj S.A. aferente situațiilor de lucrări și până la data de 31.05.2021.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subso¹⁹.

Cauza: aplicarea cu întârziere a prevederilor OUG nr. 114/2018 privind ajustarea prețului contractului.

Consecința: diminuarea fondurilor entității prin plata penalităților în valoare de 13.666,70 lei stabilite de către instanță prin Decizia civilă nr. 509/2022.

Recomandarea formulată: analiza cauzelor care au condus la efectuarea plăților reprezentând penalități de întârziere, prezentarea rezultatului analizei acționarilor pentru luarea de măsuri în consecință.

La nivelul Sucursalei Constanța:

1. Modalitatea de stabilire a valorii estimate a achiziției publice a condus în etapa de ofertare la constatarea atât a unor elemente de cheltuieli supradimensionate, cât și a unor elemente subdimensionate, fapt ce a condus ca oferta financiară pe capitole și subcapitole de cheltuieli să difere substanțial față de cheltuielile cuprinse în devizul general al obiectivului de investiții, existând riscul supradimensionării unor cheltuieli.

2. Decontarea de servicii de inginerie, neincluse în valoarea estimată de achiziție (contractul nr.782/2020), fiind oferite prin propunerea financiară și decontate aceste servicii anterior predării proiectului la beneficiar.

În timpul misiunii de audit, CNTEE Transelectrica SA a calculat și facturat (Factura nr. 60/07.03.2024) penalitățile de întârziere în sumă de 7.007 lei (afere de decontării în avans), acestea fiind încasate în data de 05.04.2024.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subso²⁰.

Cauza: decontarea c/val servicii de inginerie, anterior predării proiectului la beneficiar.

Consecința: efectuarea de plăți în avans, reprezentând servicii de inginerie în valoare de 268.464 lei decontate în data 26.11.2020, anterior predării proiectului la beneficiar.

¹⁹ Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 1, art. 2 lit. s) și art. 5.

²⁰ Legea nr. 99/2016, privind achizițiile sectoriale, art.22.

HG nr. 394/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial acordului-cadru din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, art.2, lit i), art. 72, art. 139, art.142, Secțiunea a 4-a- Documentația de atribuire, art. 22.

HG nr. 907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice-Metodologie privind elaborarea devizului general a devizului pe obiect Secțiunea a 3-a -Cheltuieli pentru proiectare asistență tehnică.

Recomandarea formulată: extinderea verificărilor asupra tuturor contractelor de investiții în derulare, în vederea identificării și a altor cazuri de contracte la care plata s-a efectuat în avans fără să existe o prevedere expresă în contract, stabilirea și recuperarea penalităților de întârziere pentru cazurile constatate (inclusiv cel constatat în Raportul de audit) și înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite.

La nivelul Sucursalei Sibiu:

Perioada de valabilitate a garanției de bună execuție nu a fost prelungită corespunzător extinderii duratei executării contractului de lucrări nr. 10/10.03.2020.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol²¹.

Recomandarea formulată: extinderea verificărilor asupra tuturor contractelor de investiții în derulare, în vederea identificării și a altor cazuri de contracte la care perioada de valabilitate a garanției de bună execuție nu a fost prelungită corespunzător extinderii duratei executării contractului.

În timpul misiunii de audit, Executantul a transmis *Suplimentul de asigurare nr. 5 la Polița de garantare privind buna execuție a contractului de asigurare nr. 0024248*, prin care s-a prelungit durata de asigurare pentru execuție până la data de 02.03.2025 și durata de asigurare pentru perioada de mentenanță până la data de 02.03.2028.

La nivelul Sucursalei Bacău

1. Nestabilirea la nivelul companiei a unui mod unitar de tratare a investițiilor/modernizărilor/lucrărilor/relocărilor realizate din tariful pentru eliberarea amplasamentului, astfel încât să se determine momentul în care lucrările executate se înregistrează în inventarul bunurilor aparținând domeniului public al statului (Contractul nr. 777 din 24.03.2020).

În vederea tratării în mod unitar a acestor aspecte (constatate și la nivelul Sucursalei București), Compania a demarat, din octombrie 2023, procesul de achiziție a serviciilor de actualizare a Manualului de Politici Contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

La nivelul Sucursalei Pitești

- entitatea a decontat integral facturile nr. 17987/06.11.2020, nr. 18005/06.11.2020 și nr. 18018/18.12.2020, în baza Contractului de lucrări nr. C64/8065/2016, **fără a fi achitate în contul de garanție sumele din rețineri succesive prevăzute la art. 13 (2) din contract.** Garanția de bună execuție neconstituită a fost determinată la un quantum de 26.832 lei, reprezentând 4,5% din valoarea fără TVA a facturilor anterior menționate;

- deși sistemul informatic pentru management (achiziționat și decontat în cadrul Contractului nr. C64/8065/2016) nu a fost și nu este pus în funcțiune, reprezentanții ST Pitești nu s-au prevalat de dreptul de a executa garanția de bună execuție, pentru sumele datorate de executant pentru nepunerea în funcțiune a sistemului informatic pentru management;

- reprezentanții ST Pitești nu au evaluat daunele provenite din lipsa licențelor necesare pentru funcționarea sistemului informatic pentru management.

Reglementările legale nerespectate sunt prezentate în Nota de subsol.²²

²¹ Contractul de lucrări nr. 10/10.03.2020.

²² Contractul de lucrări nr. C64/8065/2016, art. 13.2, art. 19.2 (1) și art. 19.3, OG nr. 119/199, art. 5 (1)

Consecința: neasigurarea îndeplinirii condițiilor pentru exploatarea optimă a tuturor instalațiilor tehnologice achiziționate, fără costuri suplimentare în sarcina entității publice verificate.

Recomandarea formulată: - evaluarea eventualelor daune provenite din lipsa licențelor necesare pentru funcționarea sistemului informatic pentru management (componentă a obiectivului de investiții în cauză), în raport cu culpa care incumbă executantului contractului de lucrări nr. C64/8065/2016;

- Compararea valorii daunelor sus menționate cu valoarea totală a garanțiilor de bună execuție constituită (56.318 lei) și cu cea a celor neconstituite (26.832 lei) și, în raport cu responsabilitățile identificate, să se dispună toate măsurile legale pentru recuperarea sumelor cuvenite entității publice verificate.

6. Alte aspecte/Aspecte de bună guvernanta

Aspecte de bună guvernanta

1. La nivelul CNTEE Transelectrica SA au fost încheiate în mod neunitar contracte de lucrări pentru obiectivele de investiții (re tehnologizări), în ceea ce privește moneda contractului, fiind încheiate contracte în aceeași perioadă, având același obiect, atât în Euro (spre exemplificare: „Retehnologizarea stației 220/110/20 kV Ungheni”, Contractul nr.277/21.12.2017, în valoare de 9.168.215,77 Euro; „Retehnologizarea stației 400/110/20 kV Domnești”, Contractul nr. C18/07.02.2017, în valoare de 24.897.000 euro; „Retehnologizarea stației 110 kV Medgidia Sud”, Contractul nr. 145/09.07.2018, în valoare de 10.681.320 Euro), cât și contracte încheiate în lei („Retehnologizarea stației 440/110/20 kV Smârdan”, Contractul nr. 110/22.05.2018, în valoare de 107.194.854,02 lei).

În cazul contractelor încheiate în moneda euro, situațiile de lucrări au fost încheiate în euro în condițiile în care, **potrivit HG nr. 907/2016** (act normativ care reglementează formularele pentru devizul ofertei și care vor fi utilizate pentru întocmirea situațiilor de lucrări executate, în vederea decontării), **listele cu cantitățile de lucrări, pe categorii de lucrări, sunt exprimate exclusiv în monedă națională**, fără a fi prevăzută posibilitatea de a elabora listele cu cantități de lucrări în altă monedă. Executantul a facturat valoarea lucrărilor executate în moneda euro, la cursul de schimb de la data facturării, ceea ce a condus la **creșterea prețului contractului față de prețul oferat, dar și la un tratament neunitar față de executanți.**

2. Referitor la aplicarea prevederilor OUG nr. 47/2022, respectiv ajustarea prețului contractelor, pentru a ține seama de orice creștere sau diminuare a costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractelor, pentru restul rămas de executat/furnizat/prestat la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență, până la finalizarea obiectivelor/proiectelor de investiții/lucrărilor, au fost constatate situații în care a fost ajustat prețul unor echipamente în anul 2022, în condițiile în care acestea au fost produse încă din anul 2019 și pentru care au fost realizate teste FAT (Factory Acceptance Test).

Spre exemplificare, în cazul contractului nr. 277/2017, Executantul a emis factura nr. 4784/28.06.2022 și *Situația de lucrări anexă la factura*, factură în baza căreia au fost decontate echipamente, dintre care menționăm: *ansamblu tripolar întreruptor automat, de exterior, cu acționare*

monofazată, cu izolație în SF6, cu 2 circuite de declanșare independente pe fază -245 kV/1600A; 40KA (1s) - 1 buc, în valoare de **34.986 euro fără TVA**.

Ulterior, pentru produsul respectiv, în baza prevederilor OUG nr. 47/2022, a fost calculată ajustare în sumă de 12.085 euro fără TVA (factura nr. 5448/30.09.2022), deși produsul a fost realizat și testat conform testelor FAT din data de 24-28.06.2019, de către Siemens Aurangabad India.

Alte aspecte, care nu au influențat concluzia auditului

În perioada auditată, conducerea entității a fost asigurată de către un Directorat, sub supravegherea unui Consiliu de Supraveghere, cu persoane numite pe mandate provizorii (4+2 luni), **în condițiile în care, această procedură este prevăzută pentru a acoperi temporar vacanța posturilor până la finalizarea procedurii de selecție.**

Potrivit OUG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, **numirea administratorilor sau, după caz, a membrilor consiliului de supraveghere ai întreprinderilor publice pentru pozițiile devenite vacante pentru orice cauză de încetare a mandatului administratorului urma a se face în baza unui proces de selecție, durata mandatului neputând depăși 4 ani.**

Acest fapt a condus la neaprobarea unui Plan de administrare, care să stabilească strategia de administrare a societății și indicatori de performanță stabiliți prin contractele de mandat încheiate cu membri Directoratului, cu ajutorul cărora să se măsoare cantitativ și calitativ **performanțele financiare și nefinanciare** ale entității.

În timpul auditului, prin Decizia nr. 14/27.03.2024, Consiliul de Supraveghere a decis demararea procedurii de selecție a membrilor Directoratului CNTEE Transelectrica SA, cu aplicarea dispozițiilor art. 35 al OUG nr. 109/2011, cu modificările și completările ulterioare.

CNTEE Transelectrica, companie de interes național, este responsabilă pentru transportul energiei electrice, funcționarea sistemului și a pieței de energie electrică, asigurarea siguranței Sistemului Electroenergetic Național (SEN). În acest context, realizarea proiectelor de investiții în infrastructura rețelei electrice de transport reprezintă o necesitate și o prioritate a dezvoltării sectorului energetic.

La nivelul CNTEE Transelectrica SA, referitor la proiectele de investiții derulate în perioada auditată, s-au constatat întârzieri importante în implementarea acestora, **niciun contract de lucrări cuprins în eșantion nefiind realizat la termenele inițiale prevăzute în contract**, fapt ce a condus și poate conduce, în unele cazuri, la ajustări ale prețului contractelor urmare a conjuncturii economice din ultimii ani, precum și la **neimplementarea proiectelor de investiții în termene optime în condițiile tranziției energetice.**

Aspecte legate de sistemul de control

În urma auditului efectuat de Curtea de Conturi, neconformitățile constatate denotă lipsa sau insuficiența controlului intern, nefiind asigurată pe deplin funcționalitatea controalelor-cheie, precum și identificarea și gestionarea riscurilor aferente procesului financiar-contabil, inclusiv a celor legate de subiectele auditate. Exactitatea și exhaustivitatea informațiilor reflectate în documentele privind subiectele auditate au fost influențate de lacunele identificate în cadrul sistemului de control intern managerial, determinate, în principal de următoarele aspecte:

➤ **inexistența Registrul riscurilor de corupție**, document obligatoriu conform HG nr. 599/2018, **inexistența unei proceduri de sistem privind semnalarea neregularităților** care să aibă în vedere și noile reglementări privind protecția avertizorilor în interes public (Legea nr. 361/2022, în vigoare începând cu data de 22.12.2022), lipsa unui consilier de etică, fapt ce contravine **Standardului 1 – Etică, integritate**.

În timpul auditului, a fost elaborată *Metodologia pentru gestionarea riscurilor de corupție din cadrul CNTEE Transelectrica SA*, nr. 22950/09.05.2024, aprobată de Directoratul companiei.

➤ **nerevizuirea și neactualizarea procedurii privind funcțiile sensibile, neîntocmirea listei funcțiilor sensibile și a salariaților care le dețin și a politicii de gestionare a funcțiilor sensibile**, fapt ce contravine **Standardului 2 – Atribuții, funcții, sarcini**.

➤ **nu există corelări între Organigramele aprobate, ROF-urile companiei, ROF-urile de detaliu ale entităților organizatorice și Statele de funcții**, astfel încât să răspundă scopului și obiectivelor stabilite și modificărilor intervenite în entitate, existând riscul angajării unor persoane pe posturi înafara celor aprobate prin statul de funcții precum și riscul încetării CIM în alte condiții decât cele legale, fapt care contravine **Standardului 2 – Atribuții, funcții, sarcini și Standardului 4 – Structura organizatorică**.

➤ **neevaluarea performanțelor profesionale a salariaților pentru anii 2020-2021**, fapt care contravine **Standardului 3 – Competență și Performanță**.

Pentru anul 2023, conform Programului de dezvoltare SCIM pe anul 2024 elaborat la data de 29.01.2024 și revizuit la data de 24.04.2024, la nivelul entității au fost evaluate performanțele individuale ale angajaților.

➤ **neactualizarea Programului de dezvoltare a SCIM**, astfel încât structurile organizatorice să planifice toate activitățile specifice, resursele, persoanele responsabile și termenele necesare atingerii obiectivelor specifice, ultimul program de dezvoltare SCIM fiind elaborat în anul 2017, fapt ce contravine **Standardului 6 – Planificare**.

În timpul auditului, s-a întocmit Programul de dezvoltare a SCIM la nivelul CNTEE Transelectrica SA pe anul 2024, nr. 3879/29.01.2024, aprobat de președintele comisiei, revizuit la data de 24.04.2024.

➤ **nu sunt identificate toate activitățile procedurabile, nu sunt elaborate proceduri pentru activități importante în domeniul subiectelor auditate (acordare de bonusuri și prime, întocmire și gestionare dosare profesionale ale salariaților, derulare contracte, gestionare garanții)**, **nu sunt revizuite/actualizate procedurile existente în concordanță cu modificările legislative intervenite (ex. Elaborare CIM și acte adiționale la CIM – procedura elaborată în anul 2008 și revizuită în anul 2011)** iar pentru activități care privesc întreg personalul nu sunt elaborate proceduri de sistem (*sunt doar operaționale*), fapt care contravine **Standardului 9 – Proceduri**.

➤ **neidentificarea Proiectelor de operațiuni supuse vizei CFP pentru fiecare persoană desemnată să acorde viza CFP, neaplicarea vizei CFP pentru toate proiectele de operațiuni supuse**

vizei și nedesemnarea unei persoane cu responsabilități în coordonarea CFP din cadrul Executivului Companiei, fapt ce contravine **Standardului 10 – Supravegherea**.

➤ **neactualizarea Planului de continuitate a activității entității**, revizuit în anul 2012, care nu include astfel toate situațiile generatoare de întreruperi ale activității, nefiind stabilite/actualizate măsuri (preventive sau corective, după caz) pentru asigurarea continuității activității, precum și factorii responsabili (*ex. persoane responsabile incluse în Planul existent nu mai sunt salariați ai entității*), fapt ce contravine **Standardului 11- Continuitatea activității**.

➤ **subdimensionarea structurii de audit intern**, existând riscul ca activitatea de audit intern să nu-si atingă scopul definit de lege.

În structura organizatorică a entității este prevăzut un compartiment de audit intern direct subordonat Directoratului companiei, compartiment subdimensionat raportat la volumul de activitate și mărimea riscurilor asociate, fiind **restrâns în perioada auditată** de la un număr de 11 auditori interni (2020), la un număr de 7 auditori interni (2022), **fapt care contravine Standardului 16– Audit intern**.

Menționăm că, în perioada 2020-2022 nu a fost efectuată nicio misiune de audit public intern pentru activități din domenii precum: resurse umane, bugetar, juridic, SCIM, fonduri comunitare.

De asemenea s-a identificat faptul că în perioada 2020-2022, nu au fost implementate în totalitate recomandările rezultate în urma misiunilor de audit public intern (47 de recomandări în anul 2020, 49 de recomandări în 2021 și 18 de recomandări în 2022).

Recomandare: luarea măsurilor necesare în vederea eliminării vulnerabilităților identificate în cadrul SCIM.

7. Punctul de vedere al entității cu privire la constatările auditului și acțiunile întreprinse de aceasta

Proiectul Raportului de audit și cel al Scrisorii către management au fost înaintate entității cu adresa nr. 40198/26780/29.05.2024, iar extrase din acestea au fost comunicate persoanelor cu atribuții în domeniul auditat.

Directoratul Transelectrica SA a transmis adresa nr. 29867/13.06.2024, înregistrată la Curtea de Conturi a României sub nr.2024-43608/14.06.2024, prin care a formulat puncte de vedere divergente față de constatările/recomandările de la punctele **5.1, 5.2, 5.4, 5.5, 5.6, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13, 5.14, 5.15 și 5.16 din Proiectul de raport de audit**, și a transmis *Planul de măsuri pentru implementarea recomandărilor* (nr. 29868/13.06.2024).

Sedința de conciliere a avut loc în data de 19.06.2024, urmare căreia față de constatările consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, au rămas în divergență constatările/recomandările de la punctele **5.1, 5.5, 5.6, 5.12, 5.15 și 5.16**, fiind încheiată **Minuta Sedinței de conciliere nr. 44545/19.06.2024**.

Ulterior concilierii, reprezentanții CNTEE Transelectrica SA au transmis **Planul de măsuri actualizat**, înregistrat sub nr. 31808/26.06.2024 (nr. 45954/27.06.2024).

Directoratul Transelectrica SA, **prin obiecțiile transmise cu adresa nr. 29867/13.06.2024** a invocat următoarele:

Cu privire la constatarea de la punctul 5.1 - Acordarea de prime cu caracter special și de adaosuri salariale, fără a fi prevăzute în mod distinct în bugetul de venituri și cheltuieli, precum și în alte condiții decât cele stabilite prin Contractul colectiv de muncă

Reprezentanții Transelectrica SA au solicitat **eliminarea măsurii** "Extinderea verificărilor asupra cheltuielilor de natură salarială efectuate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor sume acordate în alte condiții decât cele stabilite prin CCM **și reformularea măsurii** în sensul imposibilității calificării în mod cert a unui prejudiciu. Prin obiecțiile transmise s-au invocat, în principal, următoarele:

- **posibila abatere a fost constatată prin raportare la prevederile CCM și ale unei proceduri interne, nefiind menționată încălcarea nici unei prevederi legale, astfel încât decizia de management și de oportunitate să poată fi calificată ca și prejudiciu,**

- **prin acordarea de prime și adaosuri salariale nu s-a modificat natura cheltuielii, s-au respectat prevederile legale (art.10 alin 1 din OG nr.26/2013), în fapt performanța financiară a Companiei nu a fost afectată, neexistând nici un prejudiciu adus acționarilor care au aprobat, atât bugetul de venituri și cheltuieli cât și situațiile financiare,**

- **economiile rezultate au fost direcționate, cu acordul organizației sindicale, în măsuri cu caracter temporar și impact imediat asupra personalului urmând ca în anii următori pandemiei, în funcție de contextul economic și de piață să se poată proceda la majorări salariale.**

- **în ceea ce privește evaluarea personalului, precizăm că aceasta nu este o procedură standard, pe baza unor criterii scrise, universal valabile, o astfel de situație nefiind posibilă în perioada 2020 – 2021 aflându-ne în perioada pandemică, fiecare dintre angajații beneficiari ai sumelor având obligații de serviciu diferite, Directoratul putând evalua angajații prin răspunsurile date notelor de serviciu, răspunsurilor din ședințele de directorat sau al implicării în anumite proiecte, legea neputând stabili o procedură generală, cu garantarea, fără restricții, a unui tratament egal între salariați.**

Argumentele invocate nu pot fi reținute deoarece la pag.11 din Proiectul de raport de audit, în nota de subsol nr. 1, sunt consemnate Reglementările legale nerespectate, respectiv:

- OSGG nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, pct. 9.1, 9.2.2, 9.2.4, 9.2.7;

- OMFP nr. 3818/30.12.2019 privind aprobarea formatului și structurii bugetului de venituri și cheltuieli al operatorilor economici, precum și a anexelor de fundamentare a acestuia, Anexa nr. 6 - „INSTRUCȚIUNI (...)”, III. pct.2;

- Codul Muncii art. 5 alin. (1);

- Ordonanța Guvernului nr.119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, actualizată, art. 5 (1).

- Contractul colectiv de muncă al CNTEE Transelectrica SA, înregistrat la ITM București sub nr. 417/28.11.2018, aplicabil în perioada 2020-2022, art. 4.15 alin. (1) și (2) art. 7.2;

Totodată, nu au fost respectate prevederile Legea contabilității nr. 82/1991, art. 6 (2); Legea nr. 53/2003 privind codul muncii, art. 40 (2) lit. e); Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, art. 101 (1) lit. a), art. 115; Legea nr. 62/2011 privind dialogul social, art. 148.

În proiectul de raport de audit s-a consemnat faptul că CNTEE Transelectrica SA a acordat prime cu caracter special și adaosuri salariale cu nerespectarea prevederilor sus menționate, respectiv:

- **acordarea de prime către salariați fără a fi justificate în condițiile prevăzute la art. 4.15 (2) din CCM, respectiv fără a face dovada evaluării performanțelor individuale profesionale a acestora pentru perioada 2020-2022, (fișele de evaluare a performanțelor individuale profesionale ale salariaților nefiind întocmite la momentul acordării primelor) și fără a fi menționate acțiunile cu impact major realizate de fiecare dintre salariați în desfășurarea activităților derulate în cadrul entității,**

- **acordarea de adaosuri salariale fără respectarea prevederilor art. 7.2 din CCM, respectiv prin protocoalele încheiate nu a fost menționat scopul acordării lor, sărbătoarea legală sau evenimentul special, așa cum prevede CCM.**

Privind respectarea dispozițiilor invocate (art. 10 alin. 1 din OG nr. 26/2013), Curtea de Conturi nu a contestat nerespectarea acestor dispoziții legale care reglementează regulile prevăzute în execuția bugetului de venituri și cheltuieli, ci a contestat faptul că CNTEE Transelectrica SA, deși a prevăzut majorarea cheltuielilor de natură salarială față de nivelul programat în anul precedent, în fapt, **nu a acordat majorări salariale la nivelul fondurilor aprobate**, fiind acordate prime cu caracter special (12.073.272 lei) și adaosuri salariale (29.107.630 lei), **din fonduri aprobate prin BVC pentru cheltuieli de natură salarială** (salarii de bază, sporuri, prime și bonificații care se raportează la salariul de bază, precum și tichete de masă, vouchere de vacanță și cota de energie electrică salariați). În cazul primelor cu caracter special și al adaosurilor salariale acordate de CNTEE Transelectrica SA, **cuantumul lor nu a fost determinat prin raportare la salariul de bază**, situație în care acestea puteau fi acordate din fonduri alocate la indicatorul *Alte bonificații conform CCM*, ori în Bugetul de venituri și cheltuieli pentru perioada 2020-2022, **nu au fost prevăzute fonduri la indicatorul *Alte bonificații conform CCM* (rd.90).**

CNTEE Transelectrica SA **nu a prezentat documente în care să fie evidențiate în mod distinct economiile** din execuția fondului de salarii anual prevăzut în BVC **care să acopere primele cu caracter special (12.073.272 lei) și adaosurile salariale (29.107.630 lei).** CNTEE Transelectrica SA, a prezentat un număr de 4 Note (Nota nr. 1.394/12.01.2021, Nota nr. 56.155/17.12.2021, Nota nr. 60.987/19.12.2022 și Nota nr. 60.435/15.12.2022), prin care s-a aprobat redistribuirea sumelor în cuantum de 5.772.000 lei **luând în calcul fondurile alocate pentru cheltuieli sociale** (tichete de masă, cotă de energie electrică, vouchere de vacanță) și neutilizate, pe care entitatea le-a considerat în mod nejustificat „*economii la fondul de salarii*”.

Invocarea caracterului temporar al măsurii privind direcționarea sub formă de economii a sumelor bugetate la creșteri salariale, nu poate fi reținut deoarece, în fiecare an, **în perioada 2020-2022, nu au fost acordate creșterile salariale bugetate. În anul 2020, creșterea salarială acordată, conform calculului entității, a fost de numai 30% din creșterea programată**, diferența fiind considerată economie la fondul de salarii și acordată sub formă de prime și adaosuri.

Fără a fi definite “economii” la fondul de salarii, CNTEE Transelectrica SA, din fonduri alocate la capitolul *Cheltuieli de natură salarială* (realizarea indicatorului fiind în procent de 99,9%, anual) a acordat, în perioada 2020-2022, prime cu caracter special și adaosuri salariale.

Astfel, în perioada 2020-2022, acordarea primelor cu caracter special și adaosurilor salariale s-a realizat pe fondul **neutilizării integrale** a majorării cheltuielilor cu salariile prevăzute prin Bugetul de venituri și cheltuieli, a **neocupării tuturor posturilor vacante** existente în organigrama entității, urmare a nescoaterii la concurs și pentru care au fost prevăzute fonduri în buget, precum și a

neutilizării unor sume cu destinație specială prevăzute în BVC (tichete de masă, vouchere de vacanță, cotă energie electrică, contravaloarea concediilor medicale solicitate la plată de companie și suportate de Casa de asigurări de sănătate) **și redistribuite ulterior sub formă de prime și adaosuri salariale.**

În concluzie, CNTEE Transelectrica SA a acordat prime cu caracter special și adaosuri salariale fără a avea alocate în Bugetul de venituri și cheltuieli fonduri cu această destinație (*Alte bonificații conform CCM – rd. 90*), acestea fiind raportate în execuție prin BVC la indicatorii *Salarii de bază* (rd. 88) și *Cheltuieli cu sporuri, prime și alte bonificații aferente salariului de bază prevăzute de CCM* (rd. 89).

În ceea ce privește evaluarea personalului, la nivelul entității este aprobată Procedura operațională "*Evaluarea performanțelor profesionale ale personalului*" care prevede, printre altele, la pct. 8.6: *Evaluarea performanțelor profesionale ale personalului are ca scop: (...)*

8.6.7. *îndeplinirea obiectivelor stabilite la nivelul EO/ subentității organizatorice*

8.6.8. *fundamentarea deciziilor cu caracter administrativ legate de promovări, creșteri de salarii, restructurări de personal, concedieri etc.*

În anexele 1 și 2 la procedură sunt stabilite criteriile de evaluare a activității/performanței profesionale a personalului cu funcție de conducere și funcție de execuție.

Entitatea, în condițiile în care nu a făcut dovada evaluării performanțelor individuale profesionale ale salariaților pentru perioada 2020-2022, fișele de evaluare a performanțelor individuale profesionale ale salariaților nefiind întocmite la momentul acordării primelor, precum și fără a fi menționate acțiunile cu impact major realizate de fiecare dintre salariați în desfășurarea activităților derulate în cadrul entității, a acordat prime cu caracter special, fără a fi justificate condițiile prevăzute la art. 4.15 (2) din CCM.

Referitor la invocarea *acordului organizației sindicale* privind direcționarea economiilor rezultate, se reține faptul că prin Protocoalele nr. 5668/21.12.2021 și nr. 61504/20.12.2022 încheiate între CNTEE Transelectrica SA și FNSE Univers, s-a convenit ca fondul de premiere să fie repartizat salariaților diferențiat, în funcție de performanțele profesionale individuale rezultate din evaluarea acestora, prin aplicarea unor criterii de performanță (nivelul de responsabilitate, complexitatea/volumul lucrărilor realizate, implicarea în finalizarea unor proiecte și punerea în funcțiune a unor obiective de investiții, inițiativa și independența în realizarea sarcinilor de serviciu, îndeplinirea sarcinilor de serviciu în condiții de calitate și la termen). Ori în acest caz, primele cu caracter special s-au acordat fără a avea la bază documente (Protocoale/ Note, etc.) din care să rezulte **aplicarea și respectarea criteriilor stabilite** prin Protocoalele încheiate cu organizația sindicală. Elocventă este adresa Federației Naționale a Sindicatelor din Electricitate "Univers" nr. 2/03.01.2023, prin care se solicită accesul la informațiile privind modalitatea de acordare a primelor, sub aspectul încadrării în criteriile de acordare. Mai mult, în unele situații, Tabelele (nr. 56519/20.12.2021, nr. 56530/20.12.2021, 56523/20.12.2021, nr. 56542/20.12.2021, nr. 56544/20.12.2021, 56541/20.12.2021, etc.), prin care a fost aprobată acordarea primelor, au fost întocmite anterior sau în ziua în care a fost încheiat Protocolul dintre Transelectrica SA și FNSE Univers prin care au fost stabilite criteriile de acordare (ex. Protocolul nr. 56668/21.12.2021), ceea ce semnifică faptul că la momentul aprobării acordării nominale a primelor nu a fost efectuată o analiză asupra îndeplinirii criteriilor convenite de părți.

Deși prin art. 7.2 din CCM s-a convenit faptul că în condițiile în care din execuția fondului de salarii anual prevăzut în BVC se înregistrează economii, părțile pot conveni acordarea unui adaos salarial, cu ocazia sărbătorilor legale sau a unor evenimente speciale, nici la momentul acordării și nici în timpul misiunii de audit acordarea acestor adaosuri nu a fost justificată cu documente în care să fie menționate sărbătorile sau evenimentele speciale pentru care au fost acordate. Echipa de audit a solicitat clarificări din partea reprezentanților Transelectrica SA privind menționarea evenimentelor pentru care au fost acordate aceste adaosuri salariale, iar prin adresa nr. 14792/25.03.2024 nu au fost oferite explicații și justificări în cazul tuturor adaosurilor acordate. În concluzie, adaosurile salariale nu au fost acordate în toate cazurile în conformitate cu prevederile art. 7.2 din CCM, respectiv cu ocazia sărbătorilor legale sau a unor evenimente speciale.

Mi mult, au fost identificate situații în care prin Protocoalele încheiate cu organizația sindicală s-a convenit acordarea de adaosuri salariale și de cadouri în bani, în baza art. 7.2 din CCM, deși acesta (CCM) reglementa exclusiv acordarea unor adaosuri salariale (Protocolul 54540/21.12.2020);

Prin modul cum a procedat, entitatea nu a respectat **principiul bunei gestiuni în procesul de fundamentare** a BVC, fiind fundamentată anual majorarea cheltuielilor de natură salarială față de nivelul programat în anul precedent, în condițiile în care nu au fost acordate majorări salariale la nivelul aprobat (în anul 2020, fiind acordate majorări în sumă de 7.250 mii lei, aprox. 17,74%), precum și **în procesul de utilizare a fondurilor**, fiind acordate prime cu caracter special și adaosuri salariale pentru care n-au fost alocate în mod distinct fonduri în BVC și fără a fi **justificate în condițiile** stabilite prin CCM, fapt ce a condus la efectuarea de plăți pentru cheltuieli nejustificate.

Echipa de audit, din analiza aspectelor consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, a argumentelor prezentate de entitate și în raport cu prevederile legale aplicabile, reține faptul că prin argumentele prezentate nu au fost aduse elemente de natură să modifice constatările consemnate, pe cale de consecință, se mențin recomandările formulate în proiectul raportului de audit.

Totodată, se reține faptul că referitor la recomandarea CCR privind *extinderea verificărilor asupra cheltuielilor de natură salarială efectuate în perioada 2020-2022, în vederea identificării și a altor sume acordate în alte condiții decât cele stabilite prin CCM*, **prin Planul de măsuri** entitatea nu a propus măsuri pentru implementare, fiind solicitată eliminarea acesteia.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.2 - *Stabilirea prin contractul de mandat a unor clauze fără bază legală.*

Reprezentanții Transelectrica SA au solicitat **modificarea** sau, după caz, **reformularea constatării** în sensul aplicabilității HG nr. 722/2016, doar la contractele de mandat ale membrilor Consiliului de supraveghere.

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență.**

Prin **Planul de măsuri**, conducerea CNTEE Transelectrica SA nu a propus măsuri pentru implementarea integrală a recomandărilor formulate în Proiectul de raport de audit, nefiind propuse măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului adus bugetului companiei.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.3 - *Nerecuperarea plăților efectuate cu titlu de compensații/despăgubiri acordate membrilor Consiliului de Supraveghere/Directoratului, urmare a revocării fără justă cauză a acestora*

Reprezentanții Transelectrica SA nu au formulat obiecții, iar prin **Planul de măsuri** nu au fost propuse măsuri pentru implementarea integrală a recomandărilor formulate în proiectul de raport de audit, nefiind propuse măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului adus bugetului companiei.

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență**.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.4 - Nerecuperarea plăților efectuate în baza unor decizii civile definitive emise de instanțele de judecată privind obligativitatea respectării unor clauze incluse în contractele de mandat

Prin obiecțiile formulate, reprezentanții Transelectrica SA au invocat, în principal, faptul că *sumele solicitate de foști membri ai Directoratului și CS reprezentând bonusuri de performanță - remunerații valorificate OAVT-uri (Opțiuni de Acțiuni Virtuale Transelectrica) erau menționate în Contractele de mandat ca posibilitate de remunerare, nu ca o clauză executorie, curentă, precum și că entitatea nu a avut obligația plății voluntare a acestor sume, la simpla notificare a solicitanților.*

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență**.

Prin **Planul de măsuri**, conducerea CNTEE Transelectrica SA nu a propus măsuri pentru implementarea integrală a recomandărilor formulate în Proiectul de raport de audit, nefiind propuse măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului adus bugetului companiei, înregistrarea în contabilitate și recuperarea acestuia.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.5 – Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii Consiliului de Supraveghere, în alte condiții decât cele legale

a) Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii Consiliului de Supraveghere (numiți pe un mandat de 4 ani în anul 2020)

Reprezentanții Transelectrica SA **au solicitat eliminarea** sau, după caz, reformularea constatării în sensul unei interpretări diferite a dispozițiilor art.37 alin.(2) din O.U.G nr.109/2011. Prin obiecțiile transmise s-au invocat, în principal, următoarele:

- *nu există un text legal în care să se interzică expres modificarea indemnizației fixe, constatarea dvs. bazându-se pe o interpretare a textului, respectiv determinarea indirectă a unui anume efect al dispozițiilor art.37 alin.(2).*

- *este în afara oricărui dubiu că există o evoluție permanentă a salariilor angajaților cu contract individual de muncă dintr-o societate (marea majoritate a acestora fiind pe perioadă nedeterminată), modificare impusă de factorii obiectivi la care ne-am referit anterior. Aceasta se manifestă cel puțin anual, cel mai adesea prin indexare, fiind obligatoriu ca salariile plătite de societate să fie motivante pentru munca prestată și în corelație cu piața relevantă. În caz contrar, societatea poate pierde resursa umană calificată pe baza căreia își desfășoară activitatea economică, cu toate pierderile ce decurg asupra eficienței economice (costurile suplimentare ce decurg din angajarea sau calificarea unui nou personal).*

- *legiuitorul consideră important ca și criteriu de guvernanță corporativă stabilirea unei remunerații a membrilor organelor de conducere care să fie atât motivantă cât și corelată cu activitatea și situația economică a societății (principii similare celor aplicabile în ceea ce privește salariații cu contract individual de muncă) – art.37 alineatele (2) și (5) din OUG nr.109/2011, art.14*

din cadrul capitolului III „Politica de remunerare” din normele metodologice pentru aplicarea O.U.G. nr.109/2011;

- interpretarea asupra textului articolelor 37 și 38 din O.U.G. nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că este imperativ și obligatoriu ca nivelul maxim al indemnizației fixe a membrilor consiliului de supraveghere, respectiv a membrilor directoratului, să fie raportat pe toată durata mandatului exclusiv la nivelul salarial statistic (specific activității societății) din luna începerii mandatului (de fapt, anterior cu cel puțin două luni datei numirii, întârziere generată de prelucrarea datelor statistice) este neîntemeiată.

Argumentele invocate nu sunt întemeiate, întrucât prin art. 37 din OUG nr. 109/2011, legiuitorul a stabilit **remunerația membrilor Consiliului de Supraveghere** ca fiind formată dintr-o **indemnizație fixă lunară** și o componentă variabilă, stabilind totodată și o **limită maximă a indemnizației fixe, respectiv de maxim de două ori media pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată conform obiectului principal de activitate înregistrat de societate, la nivel de clasă conform clasificății activităților din economia națională, comunicat de Institutul Național de Statistică anterior numirii**. Ori prin modul cum s-a procedat, respectiv majorarea indemnizației fixe lunare de la 13.976 lei/membru la 15.532 lei/ membru, **a fost depășit nivelul maxim** stabilit de art. 37 din OUG nr. 109/2011. Astfel, potrivit dispozițiilor OUG nr. 109/2011, **pe lângă indemnizația fixă, legiuitorul a prevăzut și acordarea membrilor Consiliului de supraveghere a unei componente variabile** pe bază indicatorilor de performanță financiari și nefinanciari, negociați și aprobați de autoritatea publică tutelară.

În fapt, membrilor Comitetului de Supraveghere le-a fost acordată o indemnizație fixă brută lunară care depășește valoarea maximă stabilită în conformitate cu legislația aplicabilă, **anterior numirii**.

Referitor la cadrul legal aplicabil în domeniul remunerării administratorilor și directorilor din cadrul întreprinderilor publice, menționăm faptul că atunci când legiuitorul a constatat necesitatea modificării indemnizației fixe stabilite anterior numirii, au fost emise acte normative care să reglementeze acest aspect. Astfel este cazul OUG nr. 90/2017, act normativ emis având în vedere necesitatea reglementării posibilității de creștere a remunerațiilor brute ale administratorilor și directorilor întreprinderilor publice ca urmare a modificărilor legislative aduse contribuțiilor sociale obligatorii prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2017 *pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*, astfel încât venitul net al acestora să nu se diminueze. În Nota de fundamentare care a stat la baza adoptării OUG nr. 90/2017 se menționează următoarele: *Având în vedere că modificările legislative privind contribuțiile sociale obligatorii reprezintă un eveniment care nu putea fi anticipat la data încheierii contractelor de mandat și determină scăderea semnificativă a veniturilor nete ale unei părți, acestea putând fi considerate un element esențial al contractului de mandat, se propune reglementarea posibilității creșterii remunerațiilor brute ale administratorilor și directorilor care au încheiat contracte de mandat în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.109/2011.*

În concluzie, în conformitate cu prevederile OUG nr. 109/2011, remunerațiile brute ale administratorilor și directorilor sunt stabilite prin contractele de mandat încheiate, prin raportare la **câștigul salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată conform obiectului principal de activitate înregistrat de întreprinderea publică, anterior numirii** acestora ca adminstratori sau directori.

În condițiile în care au existat situații care impuneau necesitatea modificării indemnizațiilor brute, legiuitorul a reglementat în mod expres această posibilitate, așa cum este și cazul OUG nr. 90/2017. Menționăm faptul că CNTEE Transelectrica SA, având în vedere prevederile acestui act normativ a supus spre aprobarea AGA, Nota nr. 2791/30.01.2018 prin care a propus majorarea indemnizației fixe brute a membrilor Consiliului de Supraveghere, în vederea aplicării OUG nr. 79/2017 și OUG nr. 90/2017.

Potrivit **Ghidului** privind gestionarea integrată a participațiilor statului în economie și pentru aplicarea unitară de către autoritățile publice tutelare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice (elaborat de Ministerul Finantelor, în colaborare cu autoritățile publice tutelare, în calitate de entitate care monitorizează întreprinderile publice) pct 2.2.4.1.3. **Recomandări specifice referitor la calculul indemnizației**, Indemnizația fixă este calculată pe baza mediei pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată, comunicat de Institutul Național de Statistică anterior numirii fiecărui administrator și nu poate fi modificată pe parcursul contractului de mandat. Singura componentă a remunerației care poate fi revizuită anual este componenta variabilă, condiționat de nivelul de îndeplinire a indicatorilor de performanță.

În **concluzie**, în conformitate cu prevederile OUG nr. 109/2011, remuneratiile fixe brute ale administratorilor și directorilor sunt stabilite prin raportare la câștigul salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată conform obiectului principal de activitate înregistrat de întreprinderea publică, anterior numirii acestora ca administratori sau directori și acordate prin contractele de mandat încheiate, fără ca legea să prevadă modificarea cuantumului stabilit la data numirii, pe parcursul contractului de mandat.

b) Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii provizorii ai Consiliului de Supraveghere

Reprezentanții Transelectrica SA au **solicitat eliminarea din Raport a constatărilor**, „Cauzei” și „Consecinței” corelativ formulate. Prin obiecțiile transmise s-au invocat, în principal, următoarele:

- existența unui Comitet de Securitate Energetică în cadrul Consiliului de Supraveghere are temei legal și statutar...legislația aplicabilă (în vigoare în perioada supusa controlului) prevedea atât obligația înființării a cel puțin 2 comitete consultative...cat și posibilitatea înființării unor comitete facultative.

- Comitetul de Securitate Energetică a fost constituit în cadrul Consiliului de Supraveghere potrivit deciziilor publice ale consiliului.

- activitatea Comitetului de Securitate Energetică a fost reflectată în cadrul rapoartelor publice ale Consiliului de Supraveghere.

- în ceea ce privește funcționarea Comitetului de Securitate Energetică, precizăm că activitatea acestuia este reflectată în procese-verbale de ședință.

Ulterior, prin Nota nr. 43038/05.09.2024 (anexată la adresa nr. 42999/05.09.2024), reprezentanții Transelectrica au invocat următoarele:

- consiliul are posibilitatea și dreptul de a crea comitete consultative;

- Actul constitutiv trebuie să prevadă posibilitatea constituirii unor altor comitete (altele decât cele obligatorii. Această condiție este îndeplinită – art. 20 (16) din Actul constitutiv: Consiliul de supraveghere poate crea comitete consultative, formate din cel puțin 2 membri ai consiliului și

însărcinate cu desfășurarea de investigații și cu elaborarea de recomandări pentru consiliu. Crearea de către Consiliu a comitetului de audit și a comitetului de nominalizare și remunerare este obligatorie;

- în ceea ce privește *Comitetul privind securitatea energetică*, vă rugăm să constatați ca acest comitet este prevăzut în mod expres, împreună cu atribuțiile, într-un regulament intern – *Regulamentul de Guvernanță corporativă al CNTEE Transelectrica SA*, astfel cu a fost aprobat prin Hotărârea Directoratului nr. 197/22.12.2015;

- *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 prevede în art. 36 alin. (7) obligații permanente ale Transelectrica SA;*

- *Existența Comitetului de Securitate Energetică este dovedită (n.n. de Deciziile Comitetului de Supraveghere și de Rapoartele curente ale Transelectrica), în condițiile în care sunt îndeplinite condițiile legale pentru existența validă a Comitetului privind securitatea energetică;*

- *Existența activității Comitetului de Securitate Energetică este dovedită (n.n. de Rapoartele de activitate ale Consiliului de supraveghere și Proceselor verbale ale ședințelor Comitetului de Securitate Energetică), în condițiile în care sunt îndeplinite condițiile legale pentru existența validă a Comitetului privind securitatea energetică.*

Argumentele invocate nu aduc elemente de natură să modifice abaterea constatată, întrucât s-a constatat faptul că entitatea prin actele emise nu a prevăzut înființarea unui astfel de Comitet. În proiectul raportului de audit de conformitate s-a consemnat faptul că, entitatea nu și-a prevăzut în Actul constitutiv și nici în ROF, posibilitatea înființării unui astfel de Comitet, și, implicit, **nu au fost stabilite obiective, atribuții, competențe, responsabilități de raportare**. Prin Regulamentul de Organizare și Funcționare (anexă la Decizia Consiliului de Supraveghere nr. 75/23.11.2017 și nr. 43/09.06.2020), **nu este prevăzut un Comitet de Securitate Energetică, cu atribuții, obiective, competențe, responsabilități de raportare**.

Aceste aspecte au fost constatate și în verificările efectuate de Curtea de Conturi în anul 2020, pentru perioada 2017-2019, context în care au fost dispuse măsuri de stabilire și de recuperare a prejudiciului produs companiei. În sensul validării constatărilor și măsurilor dispuse de Curtea de Conturi s-au pronunțat instanțele de judecată (Sentința civilă CAB nr. 1889/10.12.2021 și Decizia ICCJ nr. 1319/07.03.2024).

În Sentința civilă CAB 1889/10.12.2021 (în litigiul dintre Curtea de Conturi – Transelectrica SA), instanța de fond a statuat următoarele: *Curtea apreciază că nu pot fi avute în vedere susținerile reclamantei cu privire la constituirea și funcționarea încă din anul 2013 al Comitetului de Securitate Energetică, având în vedere că în anul 2019 a intrat în vigoare un nou Regulament de Organizare și Funcționare al CS al CNTEE Transelectrica SA, iar vechiul Regulament de Organizare și Funcționare, care intrase în vigoare în anul 2013 și care prevedea înființarea Comitetului de Securitate Energetică, și-a încetat valabilitatea. Or, noul ROF nu mai prevedea posibilitatea înființării unui astfel de comitet, cu atribuții, obiective, competențe, responsabilități de raportare. Prin urmare, nu se mai justifică funcționarea Comitetului de Securitate Energetică ulterior intrării în vigoare a noului ROF. Nici incidența art. 153 ind. 10 din Legea 31/1990 nu poate fi reținută deoarece acesta prevede posibilitatea reclamantei de a crea comitete consultative, însă după intrarea în vigoare a noului ROF, reclamanta nu a făcut dovada creării unui astfel de comitet în baza dispozițiilor legale invocate, practic afirmându-se ca vechiul comitet și-a continuat activitatea neîntrerupt.*

Curtea mai reține și că în Actul constitutiv al Companiei nu este prevăzută constituirea Comitetului de Securitate Energetică....

În concluzie, instanța de judecată a statuat irevocabil în cazul Transelectrica SA faptul că începând cu anul 2019, anul intrării în vigoare a unui nou ROF, nu se mai justifică funcționarea Comitetului de Securitate Energetică, iar în Actul constitutiv al companiei, nu este prevăzută constituirea acestui comitet.

Totodată, din deciziile Consiliului de Supraveghere menționate nu reiese constituirea Comitetului de Securitate Energetică, ci numirea/desemnarea unor membri ai Consiliului de supraveghere în cadrul acestui comitet.

Mai mult, potrivit art. 153¹⁰ din Legea nr. 31/1990, comitetul trebuia să înainteze Consiliului, în mod regulat, **rapoarte asupra activității sale. În acest context**, menționăm faptul că în data de 11.06.2024 au fost puse la dispoziția echipei de audit Procesele-verbale ale ședințelor Comitetului de Securitate Energetică (prezentate în Anexa 5.5 B03 la adresa 26760/13.06.2024), deși au fost solicitate entității în repetate rânduri. Pe de altă parte, se reține faptul în conformitate cu prevederile art. 153¹⁰ din Legea nr. 31/1990, **comitetele constituite la nivelul Consiliul de supraveghere aveau obligația de a înainta regulat Consiliului, rapoarte asupra activității lor, fapt care la nivelul CNTEE Transelectrica SA nu s-a realizat.**

Față de susținerile reprezentanților Transelectrica SA, prin Nota nr. 43038/05.09.2024 (anexată la adresa nr. 42999/05.09.2024), menționăm următoarele:

- Curtea de Conturi nu a contestat posibilitatea constituirii unor comitete consultative, ci a contestat remunerarea membrilor CS din cadrul Comitetului de Securitate Energetică în condițiile în care prin **Actul constitutiv al CNTEE Transelectrica SA (actualizat)**, cât și prin **Regulamentul de Organizare și Funcționare al Consiliului de Supraveghere al CNTEE Transelectrica SA** (anexă la Deciziile Consiliului de Supraveghere nr. 75/23.11.2017 și nr. 43/09.06.2020), **nu a fost prevăzută constituirea (înființarea) Comitetului de Securitate Energetică;**

- reprezentanții Transelectrica SA invocă îndeplinirea condițiilor legale pentru existența validă a Comitetului de Securitate Energetică (art. 20 alin. 16 din Actul Constitutiv), **fără a menționa faptul că prevederile art. 20 (16) în forma prezentată, au fost introduse prin Hotărârea AGEA nr. 12/21.12.2020, deci ulterior perioadei (ianuarie-septembrie 2020) asupra căreia echipa de audit s-a pronunțat.** Ori în acest context, Hotărârea AGEA Transelectrica nr. 12/21.12.2020 nu poate avea efecte decât de la momentul adoptării, ci nu retroactiv;

- referitor la susținerile privind faptul că, Comitetul de securitate energetică a fost prevăzut în Regulamentul de guvernare corporativă aprobat prin Hotărârea Directoratului nr. 197/22.12.2015, se reține faptul că potrivit Actului constitutiv al companiei, societatea este administrată în sistem dualist, de către un Directorat, sub supravegherea Consiliului de Supraveghere. Ori în acest caz, organizarea și funcționarea Consiliului de Supraveghere se realizează în baza Actului constitutiv, a legilor aplicabile, a Regulamentului de Organizare și Funcționare al Companiei și ROF-ului CS. Prin urmare, în lipsa unor prevederi exprese, legale și statutare, Directoratul nu poate stabili atribuții în sarcina membrilor Consiliului de Supraveghere.

- referitor la raportarea la prevederile Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și gazelor naturale, se reține faptul că la art. 36 (7) din actul normativ nu sunt prevăzute obligațiile Transelectrica SA așa cum se menționează în Nota nr. 43038/05.09.2024, ci sunt prevăzute principalele activități pe care le

desfășoară operatorul de transport și sistem. Sub un alt aspect, trebuie menționat faptul că, conținutul textului de act normativ (art. 36 (7)), menționat de reprezentanții Transelectrica SA, nu este cel care era în vigoare pentru perioada analizată de echipa de audit (ianuarie -septembrie 2020 – fila 19 din Proiectul de Raport de audit). Cu titlu de exemplu, prevederea legală potrivit căreia Transelectrica *răspunde de asigurarea unui sistem electroenergetic sigur, fiabil și eficient* (lit. d) a fost completată de Punctul 54, Articolul I din Ordonanța de Urgență nr. 143 din 28 decembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 1259 din 31 decembrie 2021. Sub un alt aspect, se reține că prin Legea nr. 123/2012 nu au fost stabilite obligații în sarcina CNTEE Transelectrica SA, în calitate de operator de transport și sistem, de a organiza și de a constitui comitete la nivelul Consiliului de supraveghere și de remunerare a membrilor acestora;

- art. 34 (5) din OUG nr. 109/2011 prevede faptul că întreprinderile publice stabilesc prin Actul constitutiv sau prin regulamente interne, modul de funcționare și procedura de adoptare a deciziilor în cadrul comitetelor consultative. Ori în cazul Transelectrica SA, pentru perioada analizată (ianuarie -septembrie 2020) Actul constitutiv și ROF nu prevedeau modul de funcționare și procedura de adoptare a deciziilor în cadrul Comitetului de Securitate Energetică.

- referitor la verificările efectuate anterior de Curtea de Conturi privind remunerarea membrilor Consiliului de Supraveghere care au făcut parte din componența Comitetului de Securitate Energetică, se reține faptul că **membrii Directoratului Transelectrica SA, prin Nota nr. 31200/06.07.2022, au solicitat aprobarea AGA privind acționarea în justiție a membrilor Consiliului de Supraveghere și a membrilor Directoratului, referitor la indemnizațiile brute lunare ale membrilor CS, având în vedere faptul că a fost constatată acordarea indemnizațiilor lunare, fără ca acestea să fie prevăzute în Actul constitutiv sau în Regulamentul de Funcționare CS, fapt ce a condus la efectuarea de plăți nedatorate în sumă de 12.765 lei. În Nota nr. 31200/06.07.2022, s-a menționat faptul că “introducerea acțiunii în răspundere este obligatorie pentru societate deoarece este singurul mijloc de a determina abandonarea modului deficitar sau fraudulos al administratorilor”**. AGA Transelectrica SA, prin Hotărârea AGOA nr. 6/18.08.2022 a aprobat formularea și depunerea cererilor de chemare în judecată împotriva foștilor membri ai Consiliului de Supraveghere. (<https://www.transelectrica.ro/web/tel/aga?year=2022>)

Echipa de audit, din analiza aspectelor consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, a argumentelor prezentate de entitate și în raport cu prevederile legale aplicabile, reține faptul că entitatea, prin argumentele prezentate, nu a adus elemente de natură să modifice constatările consemnate, pe cale de consecință se menține recomandarea formulată în proiectul de raport de audit.

Referitor la măsurile propuse de CNTEE Transelectrica SA prin **Planul de măsuri**, se reține faptul că nu s-au propus măsuri pentru implementarea tuturor recomandărilor formulate, fiind propuse măsuri **doar pentru prima recomandare** privind *extinderea verificărilor asupra contractelor de mandat ale membrilor Consiliului de Supraveghere și stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate pentru remunerații acordate necuvenit*, limitându-se la indemnizațiile stabilite în funcție de participarea la Comitetul de securitate energetică, **fără a propune măsuri** pentru recuperarea prejudiciilor cauzate de majorarea fără bază legală a indemnizației fixe, ulterior numirii și **fără a propune măsuri privind recomandarea** de a include contractele de mandat în lista proiectelor de operațiuni supuse vizei controlului financiar preventiv.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.6 - Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare și a altor avantaje pentru membrii Directoratului, în alte condiții decât cele legale

a) Stabilirea și acordarea indemnizației fixe brute lunare pentru membrii Directoratului (cu mandate provizorii în anul 2022), în alte condiții decât cele legale

Reprezentanții Transelectrica SA au **solicitat eliminarea** sau, după caz, reformularea constatării în sensul unei interpretări diferite a dispozițiilor art.38 raportat la art.37 alin.(3) din O.U.G nr. 109/2011. Prin obiecțiile transmise s-au invocat, în principal, următoarele:

- nu există un text legal în care să se interzică expres modificarea indemnizației fixe, constatarea dvs. bazându-se pe o interpretare a textului, respectiv determinarea indirectă a unui anume efect al dispozițiilor art.37 alin.(3);

- există o evoluție permanentă a salariilor angajaților cu contract individual de muncă dintr-o societate (marea majoritate a acestora fiind pe perioadă nedeterminată), modificare impusă de factorii obiectivi la care ne-am referit anterior. Aceasta se manifestă cel puțin anual, cel mai adesea prin indexare, fiind obligatoriu ca salariile plătite de societate să fie motivante pentru munca prestată și în corelație cu piața relevantă;

- legiitorul consideră important ca și criteriu de guvernanță corporativă stabilirea unei remunerații a membrilor organelor de conducere care să fie atât motivantă cât și corelată cu activitatea și situația economică a societății (principii similare celor aplicabile în ceea ce privește salariații cu contract individual de muncă) – art.37 alineatele (2) și (5) din O.U.G. nr.109/2011, art.14 din cadrul capitolului III „Politica de remunerare” din normele metodologice pentru aplicarea OUG nr.109/2011;

- interpretarea asupra textului articolelor 37 și 38 din O.U.G. nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că este imperativ și obligatoriu ca nivelul maxim al indemnizației fixe a membrilor consiliului de supraveghere, respectiv a membrilor directoratului, să fie raportat pe toată durata mandatului exclusiv la nivelul salarial statistic (specific activității societății) din luna începerii mandatului (de fapt, anterior cu cel puțin două luni datei numirii, întârziere generată de prelucrarea datelor statistice) este neîntemeiată.

Argumentele prezentate sunt similare celor prezentate la pct. 5.5 a), context în care echipa de audit își menține punctul de vedere prezentat la acest punct, respectiv:

Potrivit Ghidului privind gestionarea integrată a participațiilor statului în economie și pentru aplicarea unitară de către autoritățile publice tutelare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice, **pct 2.2.4.1.3. Recomandări specifice referitor la calculul indemnizației**, Indemnizația fixă este calculată pe baza mediei pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată, comunicat de Institutul Național de Statistică anterior numirii fiecărui administrator **și nu poate fi modificată pe parcursul contractului de mandat.**

Prin art. 38 raportat la art. 37 alin. (3) din OUG nr. 109/2011, legiitorul a stabilit **remunerația membrilor Directoratului** fiind formată dintr-o **indemnizație fixă lunară** și o componentă variabilă, stabilind totodată și o limită maximă a indemnizației fixe, *maxim de șase ori media pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată conform obiectului principal de activitate înregistrat de societate, la nivel de clasă conform clasificăției activităților din economia națională, comunicat de Institutul Național de Statistică anterior numirii.* Ori prin modul cum s-a

procedat, respectiv modificarea indemnizației fixe, de la 46.567 lei brut/ lună la 55.050 lei brut/lună, a fost depășit nivelul maxim stabilit de art. 37 alin. (3) din OUG nr. 109/2011.

În concluzie, în conformitate cu prevederile OUG nr. 109/2011, **remuneratiile fixe brute ale directorilor/membrilor directoratului** sunt stabilite prin raportare la câștigul salarial mediu brut lunar pentru activitatea desfășurată conform obiectului principal de activitate înregistrat de întreprinderea publică, **anterior numirii acestora ca directori/ membri directorat și acordate** prin contractele de mandat încheiate, fără ca legea să prevadă posibilitatea modificării cuantumului stabilit la data numirii, context în care cunatumul indemnizației fixe **nu poate fi modificat pe parcursul contractului de mandat.**

În fapt, prin modul cum s-a procedat, membrilor directoratului le-a fost acordată o indemnizație fixă brută lunară care depășește valoarea maximă stabilită în conformitate cu legislația aplicabilă, anterior numirii.

Echipa de audit, din analiza aspectelor consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, a argumentelor prezentate de entitate și în raport cu prevederile legale aplicabile, reține faptul că entitatea, prin argumentele prezentate, nu a adus elemente de natură să modifice constatările consemnate, pe cale de consecință se menține recomandarea formulată în proiectul de raport de audit.

Prin Planul de măsuri, Directoratul CNTEE Transelectrica nu a propus măsuri pentru remedierea abaterii constatate de Curtea de Conturi.

b) Acordarea de avantaje unor membri provizorii ai Directoratului reprezentând cheltuieli cu chiria și transportul, în alte condiții decât cele legale

Reprezentanții Transelectrica SA au **solicitat eliminarea** sau, după caz, reformularea constatărilor pentru cele două tipuri de avantaje acordate membrilor Directoratului de către Companie pe perioada supusă controlului (transport și chirie). Prin obiecțiile transmise s-au invocat, în principal, următoarele:

- relativ la „incriminarea” acordării, prin contractele de mandat, de către Consiliul de supraveghere a unor avantaje constând în decontarea de către Companie a contravalorii chiriei și a transportului de la domiciliul mandatarului, se poate susține că Adunarea generală a acționarilor a aprobat astfel de limite pentru perioada 2020-2024 iar cele două avantaje identificate sunt incluse în sfera terminologiei „Alte beneficii”;

- beneficiile acordate membrilor Directoratului în temeiul art.5.2 lit. g) și h) din contractul de mandat au fost incluse în POLITICA DE REMUNERARE a membrilor din conducerea executivă și neexecutivă a Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" S.A., în contextul mandatelor provizorii cu o durată de 5 luni, cu posibilitatea prelungirii, o singură dată, pentru încă 2 luni, pentru motive temeinice supusă aprobării în ședința ordinară din data de 27.04.2023. Acest document a fost aprobat de către Adunarea generală a acționarilor prin Hotărârea nr.5/27.04.2023 (punctul 7 al hotărârii);

- totodată, a fost supusă aprobării Adunării generale a acționarilor în ședința din data de 29.04.2024, conform Notei nr. 15557/27.03.2024, "Politica de remunerare a membrilor din conducerea executivă și neexecutivă a Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" S.A., revizuită la nivelul lunii martie 2024", incluzând raportul de remunerare. Acest document a fost aprobat de către Adunarea generală a acționarilor prin Hotărârea nr.3/29.04.2024 (punctul 8 al hotărârii);

- pentru a înlătura orice dubiu, dacă cele precizate mai sus la lit.a)-e) nu ar fi suficiente, acționarii au confirmat („ratificat”) în mod expres deciziile Consiliului de supraveghere având ca obiect și avantajele acordate membrilor directoratului Companiei - Hotărârea nr.3/29.04.2024 (punctul 9 al hotărârii).

-în ceea ce privește poziția auditorilor externi exprimată în Raport în sensul acordării unor avantaje membrilor Directoratului în lipsa unor limite generale fixate de către Adunarea generală a acționarilor, în raport cu societatea, este de neînțeles omiterea vădită în această chestiune a voinței exprimate chiar de către acționari, adică cei care au competența de a aproba aceste limite generale și, eventual, de a se pronunța asupra oportunității unuia sau a altuia din avantajele acordate de către Companie conducerii executive.

Ulterior, prin adresa nr. 42999/05.09.2024, reprezentanții Transelectrica SA au depus **Nota nr. 43039/05.09.2024**, invocând următoarele:

- limitele fixate de către AGA sunt general valabile în sensul că nu sunt legate de o anumită numire. Legea prevede că aceste limite pot fi stabilite în Actul constitutiv, deci, teoretic, pe toată durata de existență a societății.

- pentru perioada 23.03.2015-20.12.2020... Adunarea Generală a Acționarilor a aprobat în ședința din data de 23.03.2015 limitele generale ale indemnizației fixe acordate membrilor Directoratului și limitele generale ale componentei variabile a remunerațiilor membrilor Directoratului.

- pentru perioada 21.12.2020 – 28.04.2024 .. Adunarea Generală a Acționarilor a aprobat în ședința din data de 21.12.2020 limitele generale ale remunerației și celorlalte beneficii acordate de societate membrilor Directoratului, incluzând indemnizația fixă, componenta variabilă a remunerației precum și alte avantaje acordate membrilor Directoratului, astfel cum au fost propuse de către acționarul Statul român reprezentat prin Secretariatul General al Guvernului, prin adresa nr. 51506/04.12.2020.

- pentru perioada 29.04.2024 – prezent

- Transelectrica a publicat și ținut permanent la dispoziția acționarilor și persoanelor interesate informații concrete și complete privind remunerația și avantajele acordate membrilor Directoratului, inclusiv cele două avantaje la care se referă constatările Echipei de audit... Anexăm la prezenta:

- Rapoartele Comitetului de Nominalizare și Remunerare privind anii 2020, 2021, 2022...

- Politica de remunerare aprobată prin Hotărârea AGOA nr. 5/2023 și Hotărârea AGOA nr. 3/2024;

- Raportul de remunerare nr. 15555/27.03.2024 aprobat prin Hotărârea AGOA nr. 3/2024

Argumentele invocate nu aduc elemente de natură să modifice abaterea constatată întrucât, cadrul legal aplicabil în domeniul **remunerației acordate membrilor provizorii ai Directoratului** din cadrul entităților cu capital majoritar de stat a fost reglementat de prevederile **art. 64² din O.U.G. nr. 109/2011 actualizată**, privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, potrivit căroră, **remunerația directorilor provizorii** este formată dintr-o indemnizație fixă și dintr-o componentă variabilă și de art. 153¹⁸ alin. (1), alin. (2) și alin. (3) din **Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale**, potrivit căroră, **Adunarea generală a acționarilor fixează limitele generale ale tuturor remunerațiilor acordate, orice alte avantaje putând fi acordate numai în conformitate cu cadrul de reglementare.**

Fixarea limitelor generale ale remunerațiilor membrilor Directoratului de către Adunarea Generală a Acționarilor este prevăzută ca atribuție, în mod expres, la art. 14 alin. (1) lit. e) din Actul constitutiv al CNTEE Transelectrica SA, în vigoare în perioada auditată, Act constitutiv ce se completează, conform art. 41, cu dispozițiile Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În fapt, a fost constatată acordarea de avantaje (transport și chirie) unor membri provizorii ai Directoratului CNTEE Transelectrica SA, fără ca Adunarea Generală a Acționarilor să stabilească limitele tuturor remunerațiilor/avantajelor acordate Directoratului.

Aspectele privind acordarea de avantaje unor membri provizorii ai Directoratului, reprezentând cheltuieli cu chiria și transportul, în alte condiții decât cele legale, au fost constatate și în verificările efectuate de Curtea de Conturi în anul 2020, pentru perioada 2017-2019, context în care au fost dispuse măsuri de stabilire și de recuperare a prejudiciului produs companiei. În sensul validării constatărilor și măsurilor dispuse de Curtea de Conturi s-au pronunțat instanțele de judecată (Sentința civilă CAB nr. 1889/10.12.2021 și Decizia ICCJ nr. 1319/07.03.2024) care prin deciziile emise au statuat următoarele:

“potrivit art. 153 ind. 18 alin. 1-3 din Legea nr. 31/1990 remunerația directorilor este stabilită de Consiliul de Supraveghere iar Adunarea generală a acționarilor fixează limitele ale tuturor remunerațiilor acordate, orice alte avantaje putând fi acordate numai în conformitate cu cele menționate mai sus.”

Cu toate acestea, deși instanțele de judecată au validat constatările Curții de Conturi privind acordarea nelegală de către Transelectrica SA a unor avantaje membrilor Directoratului, entitatea nu a făcut dovada stabilirii de către Adunarea Generală a Acționarilor a limitelor tuturor remunerațiilor/avantajelor acordate Directoratului.

Referitor la verificările efectuate anterior de Curtea de Conturi privind avantajele acordate membrilor Directoratului, se reține faptul că membrii Directoratului Transelectrica SA, prin Nota nr. 31200/06.07.2022, au solicitat aprobarea de către AGA privind acționarea în justiție a membrilor Consiliului de Supraveghere, pentru sumele acordate având ca obiect asigurarea locuinței și decontarea transportului, fără ca limitele să fie stabilite de AGA conform dispozițiilor legale. În Nota nr. 31200/06.07.2022, s-a menționat faptul că “introducerea acțiunii în răspundere este obligatorie pentru societate deoarece este singurul mijloc de a determina abandonarea modului deficitar sau fraudulos al administratorilor”. AGA Transelectrica SA, prin Hotărârea AGOA nr. 6/18.08.2022 a aprobat formularea și depunerea cererilor de chemare în judecată împotriva foștilor membri ai Consiliului de Supraveghere.

(<https://www.transelectrica.ro/web/tel/aga?year=2022>)

Deși prin Nota nr. 43038/05.09.2024, reprezentanții Transelectrica SA menționează existența limitelor generale fixate de AGA, inclusiv pentru anul 2020, se reține faptul că în Nota Directoratului nr. 31200/06.07.2022 este menționată plata sumei de 23.515 lei acordată unui membru al Directoratului (M.A.), desemnat în această calitate prin Decizia Consiliului de Supraveghere nr. 77/13.12.2019 (document anexat la Adresa nr. 42999/05.09.2024), pentru un mandat cu o durată de 4 luni, începând cu 21.12.2019. Potrivit Raportului Comitetului de Nominalizare și Remunerare din cadrul CS al Transelectrica privind remunerațiile acordate membrilor CS și membrilor Directoratului aferente anului financiar 2020 (nr. 13215/24.03.2021 – anexat la Adresa nr. 42999/05.09.2024), membrului

Directoratului desemnat prin Decizia CS nr. 77/13.12.2019 (M.A.) i-a fost decontată în anul 2020 (aferent mandatului din intervalul decembrie 2019- aprilie 2020), suma de 23.515 lei. În concluzie, prin Nota nr. 31200/06.07.2022, membrii Directoratului Transelectrica SA au solicitat aprobarea AGA în ceea ce privește acționarea în justiție a membrilor Consiliului de Supraveghere, inclusiv pentru sumele acordate membrilor Directoratului în perioada auditată (anul 2020), *invocându-se faptul că sumele au fost acordate fără ca limitele să fi fost stabilite de AGA conform dispozițiilor legale.*

Referitor la afirmația potrivit căreia *Adunarea generală a acționarilor a aprobat astfel de limite pentru perioada 2020-2024*, se reține faptul că, prin Hotărârea nr. 11/2020 au fost stabilite limite pentru membrii Directoratului numiți pe un mandat de 4 ani, fiind stabilite limite inclusiv pentru componenta variabilă. Ori membri provizorii numiți începând cu iulie 2021, nu au avut stabilite astfel de limite, nu au avut un Plan de administrare aprobat și indicatori de performanță financiari și nefinanțari în baza cărora să fie stabilită componenta variabilă. În fapt, acționarul majoritar al CNTEE Transelectrica SA a aprobat, prin Hotărârea AGEA nr. 11/21.12.2020, limitele generale ale remunerației și celorlalte beneficii acordate de societate membrilor Directoratului, în baza adresei SGG nr. 51506/04.12.2020, în care în Anexa 3 se menționează faptul că limitele generale ale remunerațiilor pentru perioada 2020-2024 au fost propuse având în vedere **totalitatea obiectivelor strategice definite de conducerea CNTEE Transelectrica SA în Componenta de management a Planului de Administrare**. Ori în acest caz, numai membrii directoratului care aveau contracte de mandat încheiate în anul 2020, pentru un mandat de 4 ani, au elaborat Planul de administrare în ceea ce privește componenta de management, plan ce a fost transmis autorității tutelare cu adresa nr. 51189/03.12.2020. În concluzie, având în vedere aspectele anterior menționate, AGA a stabilit prin Hotărârea AGEA nr. 11/2020 limitele generale ale remunerației și celorlalte beneficii acordate de societate membrilor Directoratului, având în vedere Planul de administrare elaborat de membrii Directoratului cu mandate de 4 ani, **context în care acestea le sunt aplicabile acestora.**

Pe de altă parte, prin Hotărârea AGEA nr. 11/2020, membrilor directoratului nu le-au fost aprobate limite generale în ceea ce privește cheltuielile de transport. Se reține faptul că membrilor Directoratului cu mandate provizorii le-au fost decontate cheltuielile privind cuantumul chiriei, fără a fi verificată respectarea criteriului privind distanța dintre domiciliul mandatarului și Municipiul București (75 km).

Hotărârile invocate în punctul de vedere transmis de entitate (nr.5/27.04.2023 și nr.3/29.04.2024) prin care a fost aprobată Politica de remunerare a membrilor din conducerea executivă și neexecutivă a Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" S.A., în contextul mandatelor provizorii, vizează perioade ulterioare perioadei verificate (2020-2022).

Referitor la invocarea faptului că *pentru perioada 23.03.2015-20.12.2020... Adunarea Generală a Acționarilor a aprobat în ședința din data de 23.03.2015 limitele generale ale remunerației și celorlalte beneficii acordate de societate membrilor Directoratului*, se reține faptul că între beneficiile menționate a fi acordate membrilor Directoratului, în Nota nr. 43039/05.09.2024 nu sunt prezentate aspecte privind transportul și chiria acestora.

Referitor la invocarea faptului că *pentru perioada 21.12.2020 – 28.04.2024 .. Adunarea Generală a Acționarilor a aprobat în ședința din data de 21.12.2020 limitele generale ale remunerației*

și celorlalte beneficii acordate de societate membrilor Directoratului, se reține faptul că AGA a aprobat prin Hotărârea AGEA nr. 11/2020, limitele generale ale remunerației și celorlalte beneficii acordate de societate membrilor Directoratului, având în vedere Planul de administrare elaborat de membrii Directoratului cu mandate de 4 ani, context în care acestea le sunt aplicabile acestora. Mai mult, prin această hotărâre AGA, membrilor directoratului nu le-au fost aprobate limite generale în ceea ce privește cheltuieli de transport, ci doar în ceea ce privește chiria.

Totodată, reprezentanții Transelectrica SA au depus în anexă *Politica de remunerare aprobată prin Hotărârea AGOA nr. 5/2023 și Hotărârea AGOA nr. 3/2024*. Față de aceste documente, se reține faptul că acestea vizează o perioadă ulterioară celei verificate de echipa de audit (2020-2022). În mod similar excede perioadei auditate și perioada 29.04.2024 – prezent, menționată în Nota nr. 43039/05.09.2024. Nici invocarea Raportului de remunerare nr. 1555/27.03.2024 nu aduce elemente care să modifice constatările reținute de echipa de audit, întrucât acest raport vizează anul financiar 2023, perioadă ulterioară celei auditate.

Ceea ce nu a fost prezentat, sunt *Notele de informare privind politica de remunerare în ceea ce privește membrii Consiliului de supraveghere și ai Directoratului nr. 13216/24.03.2021 și nr. 14448/28.03.2022* (documente prezentate AGA în cadrul ședințelor din 27.04.2021 și din 28.04.2022). În cuprinsul Notei nr. 13216/24.03.2021 se menționează următoarele:

“Adunarea Generală a acționarilor a aprobat prin Hotărârea nr. 11/21.12.2020 în ceea ce privește remunerațiile membrilor Consiliului de Supraveghere și ai Directoratului pentru MANDATE AVÂND O DURATĂ DE 4 ANI următoarele:

- (i) indicatorii de performanță financiari și nefinanciari rezultați din planul de administrare;
- (ii) remunerația membrilor Consiliului de Supraveghere în ceea ce privește indemnizația fixă brută lunară;
- (iii) componenta variabilă a remunerației membrilor Consiliului de Supraveghere;
- (iv) **limitele generale ale remunerației și CELORLALTE BEEFNICII ACORDATE MEMBRILOR DIRECTORATULUI;**

(v) conținutul actului adițional la contractul de mandat încheiat între membrii Consiliului de supraveghere și societate, incluzând indicatorii și componenta variabilă; ”

În cuprinsul Notei nr. 14448/28.03.2022 se menționează următoarele:

“la acest moment, membrii provizorii ai organelor de conducere – Consiliul de Supraveghere și Directorat – nu pot fi remunerați decât cu o indemnizație fixă lunară stabilită de către Adunarea generală a acționarilor La acest moment, în ceea ce privește remunerarea membrilor organelor de conducere ale Companiei, limitele în care pot fi stabilite aceste remunerații sunt strict prevăzute de lege”

În concluzie, indemnizațiile (fixă și variabilă) și alte beneficii acordate organelor de conducere ale companiei aprobate prin Hotărârea AGA nr. 11/21.12.2020 sunt aplicabile membrilor Consiliului de Supraveghere și ai Directoratului cu mandate având o durată de 4 ani, fapt recunoscut de însăși conducerea companiei prin Nota nr. 13216/24.03.2021 care a fost prezentată AGA în ședința din 27.04.2021. (<https://www.transelectrica.ro/web/tel/aga?year=2021>).

Referitor la aspectele invocate privind publicarea informațiilor concrete și complete privind remunerația și avantajele acordate membrilor Directoratului, anexând în acest context Rapoartele Comitetului de Nominalizare și Remunerare privind anii 2020, 2021, 2022, se reține faptul că publicarea acestor documente de către Consiliul de Supraveghere nu se substituie conformității modului de acordare a acestor avantaje, iar pe de altă parte se reține faptul că aceste beneficii nu au fost evidențiate în mod distinct în Notele la situațiile financiare.

Referitor la ratificarea deciziilor Consiliului de supraveghere de către Adunarea generală a Acționarilor prin Hotărârea nr.3/29.04.2024, având ca obiect și avantajele acordate membrilor directoratului Companiei, se reține faptul că aceasta a fost contestată în instanță în Dosarul nr. 15393/3/2024, de către unul dintre acționari, context în care asupra legalității și efectelor acesteia se va pronunța instanța de judecată competentă, în baza documentelor aflate la dosarul cauzei.

Echipa de audit, din analiza aspectelor consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, a argumentelor prezentate de entitate și în raport cu prevederile legale aplicabile, reține faptul că entitatea, prin argumentele prezentate, nu a adus elemente de natură să modifice constatările consemnate, pe cale de consecință se menține recomandarea formulată în proiectul de raport de audit.

Prin Planul de măsuri, Directoratul CNTEE Transelectrica nu a formulat măsuri pentru remedierea abaterii constatate de Curtea de Conturi.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.7 - Procesul de recrutare/promovare a personalului nu a îndeplinit în totalitate condițiile stabilite prin cadrul legal aplicabil, norme/reglementări proprii

Reprezentanții Transelectrica SA nu au formulat obiecții față de constatările echipei de audit, iar în urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit nu au rămas în divergență.

Prin Planul de măsuri, entitatea susține ca fiind implementată recomandarea privind "actualizarea procedurii de sistem privind recrutarea personalului, respectiv a procedurii de sistem privind avansarea și promovarea personalului companiei", fiind completată Procedura PO 00.12, și respectiv recomandarea "privind exercitarea controlului financiar preventiv asupra tuturor contractelor individuale de muncă", iar pentru celelalte recomandări au fost propuse măsuri de remediere. Argumentele invocate nu pot fi reținute, entitatea, prin Planul de măsuri, s-a limitat doar la măsura de a verifica recrutările efectuate în perioada supusă auditului, respectiv a tuturor posturilor pentru care există preluare de atribuții, fără a stabili măsuri și în ceea ce privește recomandarea Curții de Conturi ca „pentru cazurile identificate (inclusiv cele prezentate în Raportul de audit), stabilirea eventualelor consecințe economice/juridice, după caz, și luarea măsurilor legale ce se impun” pe cale de consecință se menține recomandarea formulată în proiectul de raport de audit.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.8 - Ocuparea unor posturi pe durată determinată, înființate în afara celor aprobate prin Organigramă și/sau a unor posturi vacante

Reprezentanții Transelectrica SA nu au formulat obiecții față de constatările echipei de audit, iar în urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit nu au rămas în divergență.

Prin Planul de măsuri, entitatea nu a propus măsuri în ceea ce privește recomandarea Curții de Conturi privind "analiza ocupării posturilor vacante prin detașare în raport cu cerințele postului (inclusiv pentru cazurile prezentate), stabilirea eventualelor consecințe economice/juridice, după caz, și luarea măsurilor legale ce se impun".

Cu privire la constatarea de la punctul 5.9 - Ocuparea unui post pe durată nedeterminată, fără organizarea unui concurs /examen care să asigure condiții de deplină egalitate cu alți candidați din interiorul sau exteriorul entității

Reprezentanții Transelectrica SA nu au formulat obiecții față de constatările echipei de audit, iar în urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit nu au rămas în divergență.

Prin **Planul de măsuri**, entitatea **nu a propus măsuri în ceea ce privește recomandarea** Curții de Conturi privind “*extinderea verificărilor în vederea identificării și a altor cazuri, iar pentru cazurile constatate (inclusiv cazul prezentat în Raportul de audit) dispunerea de măsuri privind ocuparea posturilor în condițiile legii*”.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.10 - Nerecuperarea sumelor cu care a fost majorat prețul unui contract de lucrări (valoarea manoperei și profitul) în alte condiții decât cele legale

Prin obiecțiile formulate, reprezentanții Transelectrica SA **au solicitat**, în principal, **modificarea/ reformularea și completarea constatărilor**.

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență**.

Prin **Planul de măsuri**, entitatea **a propus măsuri** pentru implementarea recomandărilor Curții de Conturi, ceea ce presupune însușirea aspectelor prezentate în proiectul de raport.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.11 - Neurmărirea aplicării clauzelor contractuale și neîntreprinderea măsurilor de recuperare a penalităților de întârziere în cazul unui contract de lucrări al cărui obiect nu a fost realizat în termenul stabilit în contract, fiind reziliat de beneficiar

Prin obiecțiile formulate, reprezentanții Transelectrica SA **au solicitat modificarea și completarea constatărilor**, precum și eliminarea criticii privind neurmărirea contractului/ sau reformularea acesteia.

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență**.

Prin **Planul de măsuri**, entitatea **a propus măsuri** pentru implementarea recomandărilor Curții de Conturi, ceea ce presupune însușirea aspectelor prezentate în proiectul de raport.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.12 - Neurmărirea clauzelor contractuale în cazul unui contract de lucrări al cărui obiect nu a fost realizat în termenul stabilit în contract, fiind denunțat de executant urmare intrării în insolvență

Reprezentanții Transelectrica SA **au solicitat reformularea/ modificarea și completarea constatărilor**. Prin obiecțiile transmise s-au invocat, în principal, următoarele:

- *Graficul de realizare a investiției transmis la faza de ofertă (Anexa nr. 5.12.03) prezintă repartizarea lucrărilor pe durata de execuție a contractului, fără a reprezenta grafic fiecare activitate specifică în parte.*

- *Prin Actul Adițional nr. 4/17.03.2021 la Contractul C145/2019, a fost transmis și Graficul Gantt de execuție a lucrărilor actualizat (Anexa nr. 5.12.04), incluzând repartizarea estimată a activităților în cadrul etapelor de execuție însă fără legătură directă cu etapele contractuale (penalizabile);*

Conform acestui grafic, *Etapa 1 de realizare a execuției a lucrărilor (descrise conform CS) coincide ca perioadă de realizare cu Etapa a 2-a contractuală (penalizabilă) însă prin aceasta nu au fost operate modificări la etapa contractuală penalizabilă 2 din punct de vedere al activităților cuprinse în această etapă.*

- *Etapa a 2-a contractuală (penalizabilă) are ca jalon penalizabil doar punerea în funcțiune a celor 9 celule de 110 kV și a lucrărilor care țin strict de executarea acestora, fără legătură cu montajul și punerea în funcțiune a Trafo 1 250 MVA. Concluzia evidentă a informațiilor redată anterior este că*

lucrările care alcătuiesc valoarea Etapei a 2-a contractuală (penalizabilă) sunt numai cele aferente punerii în funcțiune a 9 celule de 110 kV.

- Mai mult, apariția în structura detaliată a Etapei I de realizare a lucrărilor Conform CS a activităților de Montaj Trafo 1 250 MVA și SAT și PIF Trafo 1 250 MVA **constituie o eroare materială**, imposibil de realizat practic.

-**Pentru a veni în întâmpinarea solicitărilor echipei de auditori** Compania a refăcut calculele pentru activitățile aferente etapei a 2-a contractuale, a efectuat calculele aferente penalităților diferenței rezultate, și a efectuat calculele pentru penalitățile aferente etapei a 3-a contractuale ...

-Referitor la observația echipei de auditori precum „deși au trecut 2 ani de la denunțarea contractului, CNTEE Transelectrica nu a luat măsuri de continuare a lucrărilor aferente obiectivului de investiții, existând riscul degradării/deprecierii lucrărilor deja executate” **vă rugăm să reformulați**, având în vedere ca în PAAS 2024 al Companiei, cu nr. 45232221-7 este inclusă achiziția lucrărilor de realizare a „Retehnologizare stația 110 kV Medgidia Sud”.

Ulterior, prin adresa nr. 42999/05.09.2024, reprezentanții Transelectrica SA au depus **Nota nr. 43039/05.09.2024** în care, în principal, se invocă următoarele:

- în data de 29.01.2021, Trafo 1 250 MVA a fost livrat în stația 110 kV Medgidia și a fost poziționat pe cuva transformatorului, poziția finală.

- în data de 17.03.2021 a fost semnat AA nr. 4 la Contractul C145/09.07.2018, conform căruia se prelungește cu 7 luni durata de execuție a etapei 2 contractuale (penalizabilă) și se prelungește cu 7 luni durata de execuție a contractului (etapa 3 contractuală – penalizabilă)

La momentul semnării actului adițional prin care se prelungește durata de execuție a Etapei contractuale 2 și a contractului, Transformatorul Trafo 1 250 MVA era livrat în stație și așezat pe poziția finală.

Transmitem atașat punctul de vedere primit la solicitarea Transelectrica SA din partea unui proiectant neutru, specializat în domeniul stațiilor electrice, Tractebel Engineering SA, cu privire la posibilitatea tehnologică de realizare a activităților în ordinea prezentată în graficul Gantt anexat Actului adițional 4, care se alătură punctelor de vedere transmise anterior, din partea executantului și a proiectantului acestei investiții.

Argumentele prezentate nu aduc elemente de natură să modifice abaterea întrucât, prin **art. 4 din Actul adițional nr. 4/17.03.2021** a fost modificată și înlocuită Anexa nr. XVII *Grafic de execuție la contract* cu Anexa nr. XVII *Grafic de execuție la actul adițional*, în conformitate cu noua durată de execuție a lucrărilor, **contractul citindu-se în conjuncție cu Actele adiționale nr. 1-4.**

Prin Obiecțiile formulate, reprezentanții Transelectrica SA menționează faptul că prin Actul adițional 4 a fost transmis și Graficul Gantt de execuție a lucrărilor, actualizat, incluzând repartizarea estimată a activităților în cadrul etapelor de execuție, *însă fără legătură directă cu etapele contractuale penalizabile*. Față de aceste susțineri se reține faptul că potrivit graficului anexat Actului adițional 4, montarea și realizarea SAT&PIF pentru un transformator nou era prevăzută în etapa 1, cu termene de finalizare la 03.12.2020 pentru montare Trafo și 10.03.2021 pentru realizare SAT&PIF. Ori conform Graficului de execuție anexat Actului adițional nr. 4, **Etapa 2 Contract: Finalizare recepție la terminarea lucrărilor, PIF pentru 9 celule 110kV**, începea în data de 12.09.2019, având termen de finalizare la **11.03.2021**, iar activitățile de **montaj Trafo nou 400/110, 250MV** au fost prevăzute pentru

perioada 30.10.2020-03.02.2021, iar **SAT & PIF Trafo nou 400/110, 250 MVA** au fost prevăzute în perioada 25.02.2021-10.03.2021, astfel **fiind incluse în Etapa 2 contractuală.**

Ulterior concilierii, CNTEE Transelectrica SA a depus adresa nr. 31034/20.06.2024, în care executantul Romelectro SA susține faptul că prin solicitările care au stat la baza încheierii Actului Adicional 4, nu era cuprinsă modificarea etapei în care se executa montajul și punerea în funcțiune PIF a transformatorului TRAFO 1. Totodată executantul Romelectro menționează prin aceeași adresă, la peste 2 ani de la momentul denunțării contractului (05.05.2022), faptul că activitățile privind montajul și punerea în funcțiune PIF a transformatorului TRAFO **au fost incluse dintr-o eroare materială în etapa 1**, conform caietului de sarcini, acestea neputând fi realizate tehnologic înaintea lucrărilor prevăzute în etapa 2.

Se reține faptul că deși Transelectrica SA prin Obiecțiile formulate a prezentat Graficul Gantt aferent Actului aditional nr. 4, acceptându-l în forma în care părțile l-au încheiat, ulterior concilierii a depus adresa Romelectro nr. 31034/20.06.2024 (la peste doi ani de la denunțarea contractului) prin care se susține faptul că **dintr-o eroare materială a fost inclusă în etapa I montarea și realizarea SAT&PIF pentru un transformator nou.**

În timpul misiunii de audit, echipa de audit a solicitat **graficul cantitativ și valoric, conform prevederilor contractuale**, fiind pus la dispoziție doar un grafic valoric lunar prezentat de executantul Romelectro SA în data de 18.12.2018 (fără a putea fi identificate activitățile), în care valoarea produselor, lucrărilor și serviciilor cuprinse în etapa a 2-a contractuală era de 3.874.558,99 euro și nu de 533.013,54 euro cât a cuantificat Transelectrica SA, pentru care a calculat penalități.

Prin adresa 29867/13.06.2024, CNTEE Transelectrica SA a menționat faptul că **potrivit recomandărilor echipei de audit, Compania a recuperat suma de 523.259,79 euro, echivalentul a 2.601.840,89 lei.** (998.396,52 lei reprezentând daune interese, 648.280,84 lei reprezentând avansul acordat și nerecuperat și 955.163,53 lei reprezentând dobânzi penalizatoare).

Argumentele privind includerea lucrărilor în programul de achiziții din 2024 nu sunt susținute cu probe, în proiectul de raport de audit fiind consemnat faptul că de la momentul denunțării contractului, respectiv data de 05.05.2022 până la data prezentă, nu au fost prezentate documente referitoare la reluarea lucrărilor de investiții aferente obiectivului: „*Retehnologizare stația 110kV Medgidia Sud*”.

Referitor la susținerile privind livrarea Trafo 1 250 MVA și prelungirea duratei de execuție a contractului cu 7 luni, se reține faptul că Transformatorul Trafo 1 250 MVA **a fost montat** (operațiune constând în umplerea cu ulei, montarea și testarea accesoriilor și instalației de prevenire a exploziei și incendiului cu azot și monitorizare, inclusiv încercările uleiului și punerea sub tensiune) **și achitat de către Transelectrica SA** (conform Situațiilor de lucrări anexă la facturile nr. 6114/25.06.2021 și nr. 6115/25.06.2021), în luna **iunie 2021**, ulterior ultimului termen (11.03.2021) de realizare a etapei a II-a, stabilit prin Actul aditional nr. 4/17.03.2021.

Nici invocarea prelungirii duratei de execuție a contractului cu 7 luni, nu poate fi reținută, deoarece, prin Actul aditional nr. 4/17.03.2021 (Nota justificativă nr. 55.192/24.02.2021), încheiat în afara termenului stabilit prin contract pentru realizarea etapei a II-a (11.08.2020) și respectiv ulterior termenului până la care s-a acordat prelungirea (11.03.2021), **a fost prelungită durata de execuție a etapei a II-a cu 7 luni, respectiv de la data de 11.08.2020 până la data de 11.03.2021**, având la bază Avizul de forță majoră nr. 1756/16.09.2020, motivat de întârzierea livrării transformatoarelor de 250 MVA (planificate a fi livrate pentru data de 15.11.2020, potrivit Avizului 1756/16.09.2020,

înregistrându-se astfel o întârziere de 167 zile față de termenul de livrare stabilit prin graficul de execuție al contractului, respectiv la data de 01.06.2020).

Ori, la data semnării Actului Adițional nr. 4/17.03.2021, **activitățile aferente etapei a II-a nu erau realizate**, așa cum s-a arătat mai sus, iar **montarea** Transformatorului Trafo 1 250 MVA s-a efectuat în iunie 2021.

Referitor la afirmația „*Etapa a 2-a contractuală (penalizabilă) are ca jalon penalizabil doar punerea în funcțiune a celor 9 celule de 110 kV și a lucrărilor care țin strict de executarea acestora, fără legătură cu montajul și punerea în funcțiune a Trafo 1 250 MVA*”, în acest sens Transelectrica SA prezentând un punct de vedere solicitat unui proiectat neutru, specializat în domeniul stațiilor electrice, se rețin următoarele:

- atât în contractul de lucrări cât și în documentația de atribuire nu a fost folosită sintagma etapa contractuală **penalizabilă** sau **nepenalizabilă**;

- prin punctul de vedere transmis de către proiectantul Tractebel Engineering SA se precizează **doar imposibilitatea tehnică de realizare a punerii în funcțiune a Trafo 1 250 MVA** (activitatea denumită SAT&PIF aferente TRAFO nou 400/110 kV, 250 MVA) **anterior punerii în funcțiune a celulei de 110 kV aferente acestuia** (activitatea denumită SAT&PIF Celulă 110 kV aferente TRAFO 1 250 MVA), **fără a fi menționate aspecte legate de montajul Trafo 1 250 MVA** (activitate distinctă conform graficului de execuție).

Ori potrivit prevederilor contractuale (art. 3, alin 3.2 (4)) nu se consideră îndeplinită obligația de finalizare a recepției la terminarea lucrărilor/PIF, în conformitate cu termele prevăzute la alin (2) în oricare din următoarele situații:

- a) **nu s-au efectuat lucrările prevăzute în Anexa V la etapa respectivă (Anexa V= Documentația tehnică)**

.....

Activitățile privind montarea transformatorului (în valoare de 1.862.245 euro) aflate în divergență, au fost incluse **în Etapa 2 contractuală**, prin:

- **Proiectul tehnic al lucrării elaborat de executantul Romelectro SA (Anexa B – Grafic de execuție) și avizat de către Transelectrica SA prin avizul CTES nr. 107/2019, unde montarea transformatorului nou 400/110 kV, 250MVA, ca și activitate distinctă, era prevăzută în perioada 20.04.2020-12.06.2020, perioada aferentă Etapei II din contract (12.09.2019-11.08.2020);**

- **Manualul de implementare al contractului nr. C145/09.07.2018, aprobat de Directorul ST Constanța și de către Managerul de proiect din cadrul companiei, document revizuit la 20.05.2019, unde montarea și realizarea SAT&PIF pentru un transformator nou 400/110 kV, 250MVA (pagina 7, era prevăzută în cadrul etapei I din graficul de execuție (Etapa 2 din contract) fiind menționat faptul că după montarea noului TRAFO pe fundația reabilitată acesta va fi preluat pe celula mobilă până la PIF etapa I;**

- **Planul Calității – Mediului – SSM cod PCMS 388, anexa nr. 5.1 la Manualul de implementare al contractului, precum și în Anexa 5.12.02 la Adresa Translectrica nr. 29867/13.06.2024, în cuprinsul căreia se menționează montarea TRAFO nou în cadrul etapei I din graficul de execuție (Etapa 2 din contract);**

- **Graficul de execuție (anexat Actului adițional nr. 4), unde Etapa 2 Contract: Finalizare recepție la terminarea lucrărilor, PIF pentru 9 celule 110kV, începea în data de 12.09.2019, având termen de finalizare la 11.03.2021, iar activitățile de montaj Trafo nou 400/110, 250MV au fost**

prevăzute pentru perioada 30.10.2020-03.02.2021, și **SAT &PIF Trafo nou 400/110, 250 MVA** au fost prevăzute în perioada 25.02.2021-10.03.2021, astfel **fiind incluse în Etapa 2 contractuală.**

Referitor la adresele invocate, respectiv:

- **adresa nr. 31500/25.06.2024**, emisă de ISPE Proiectare și Consultanță SA (subcontractor în cadrul contractului de lucrări C145/09.07.2018, care a realizat serviciile de proiectare), în care se **menționează faptul că, activitatea de SAT &PIF Trafo nou 400/110, 250 MVA** nu putea fi realizată anterior SAT&PIF Celulă 110 kV aferente TRAFO 1 250 MVA, **fără a fi menționate alte aspecte legate de activitățile de montaj ale transformatorului;**

- **adresa nr. 31034/20.06.2024**, emisă de Romelectro SA (în calitate de executant aflat în insolvență) prin care se susține faptul că **dintr-o eroare materială a fost inclusă în etapa I montarea și realizarea SAT&PIF pentru un transformator nou,**

se reține faptul că, în răspunsurile date, atât proiectantul cât și executantul, **nu precizează etapa contractuală în care trebuiau să se realizeze activitățile privind montarea transformatorului. A invoca o eroare materială ulterior denunțării contractul nr. 145/2018** (Notificare de denunțare din data de 05.05.2022), nu justifică nerealizarea acestor activități la termenele prevăzute în proiectul tehnic și în Manualul de implementare al contractului nr. C145/09.07.2018.

Mai mult, din documentele prezentate de entitate au fost constatate atât neconformități cât și întâzieri, astfel:

- prin Raportul nr. 51109/15.11.2022, întocmit de Transelectrica SA pentru *inventarierea produselor furnizate și montate, serviciilor prestate și lucrărilor executate*, ulterior denunțării contractului de către executant, se menționează **montarea transformatorului T1 400/110kV/250MVA** (produs care a fost plătit integral), **constatându-se neconformități, respectiv ușoare pierderi de ulei la cuvă în partea superioară, fără a fi luate măsuri de remediere.**

- prin Nota justificativă nr. 55.192/24.02.2021, care a stat la baza întocmirii Actului adițional nr. 4, s-a invocat solicitarea executantului Romelectro SA de extindere a duratei de execuție a etapei principale a 2-a, respectiv a contractului cu 7 luni, motivat printre altele și de apariția unor întâzieri la aprovizionarea cu echipamente necesare execuției de lucrări (transformatoare furnizate de Grid Solution Romania SA). Astfel, în Avizul de forță majoră nr. 1756/16.09.2020 se menționează imposibilitatea de executare a contractului în perioada 24.03.2020-15.11.2020 și **urmare a întâzierii livrării transformatoarelor de 250MVA planificată pentru data de 15.11.2020** de către societatea Grid Solutions România SRL, înregistrându-se o întâziere de 167 zile calendaristice față de termenul de livrare stabilit prin graficul de execuție al contractului, respectiv data de **01.06.2020**.

Echipa de audit, din analiza aspectelor consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, a argumentelor prezentate de entitate și în raport cu prevederile legale aplicabile, reține faptul că, entitatea prin argumentele prezentate nu a adus elemente de natură să modifice constatările consemnate, pe cale de consecință se menține recomandarea formulată în proiectul de raport de audit.

Prin **Planul de măsuri**, entitatea susține ca fiind implementată recomandarea Curții de Conturi pentru cazul prezentat în proiectul raportului de audit și propune măsuri pentru implementarea recomandărilor în ceea ce privește extinderea verificărilor asupra contractelor derulate în perioada 2020-2022.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.13 – Majorarea prețului unui contract de lucrări în alte condiții, respectiv fără a lua în considerare diferența de curs valutar cu care a fost majorat prețul contractului, executantul facturând valoarea lucrărilor executate în moneda euro, la cursul de schimb de la data facturării

Prin obiecțiile formulate, reprezentanții Transelectrica SA **au solicitat eliminarea primei părți a abaterii constatate, prin eliminarea precizării „contracte la care ajustarea prețului s-a efectuat în alte condiții decât cele legale”, preum și eliminarea recomandării de a stabili prejudicii și de a le recupera.**

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență.**

Ulterior, prin Nota nr. 43039/05.09.2024 (anexată la adresa nr. 42999/05.09.2024), **deși abaterea și recomandarea formulată nu au rămas în divergență în urma concilierii**, se invocă următoarele:

- *vă rugăm să eliminați recomandarea referitoare la modalitatea de determinare a cotei de profit în situația în care aceasta nu a fost declarată la momentul ofertei, respectiv: în situația în care executanții nu au declarat la momentul ofertei cota de profit, se vor solicita documente care să probeze cota de profit realizată de executant.*

Față de aspectele invocate de reprezentanții Transelectrica SA în Nota anexată adresei nr. 42999/05.09.2024, menționăm următoarele:

- **potrivit art. 3 (4) din OUG nr. 47/2022, profitul este cel din oferta care a stat la baza încheierii contractului/acordului-cadru, respectiv:**

Avansul și profitul, exprimate valoric, sunt cele din oferta care a stat la baza încheierii contractului/acordului-cadru.

CNTEE Transelectrica SA **a determinat valoarea ajustată a contractului** analizat prin aplicarea formulei de ajustare conform OUG nr. 47/2022, **luând în calcul profitul declarat de executant la momentul realizării ajustării**, fără a solicita documente care să probeze faptul că executantul realizează lucrările de investiții fără a înregistra un beneficiu, având în vedere faptul că **executantul a declarat profitul de 0%.**

În acest context, se reține faptul că pe parcursul misiunii de audit, în cazul contractului C277/21.12.2017, echipei de audit i-au fost prezentate documente întocmite de executant, în care au fost înscrise cote de profit diferite:

- **formularele F1-F3 - Listele cu cantități pe categorii de lucrări**, aferente proiectului „*Retehnologizarea Stației 220/110/20kV Ungheni*”, **fără antet, fără nr./data, fără nr. de înregistrare, nesemnate** (nici de proiectant, nici de executant și nici de Transelectrica SA) și pe care entitatea susține că au fost prezentate de Executant odată cu recepția Proiectului Tehnic (PT), în care **profitul declarat pentru lucrări este 0%.**

- **formularele F1-F3 - Listele cu cantități pe categorii de lucrări**, la data de 01.09.2017, aferente proiectului „*Modernizarea Stației 220/110/20kV Ungheni*”, **fără antet, fără nr. de înregistrare, nesemnate**, având pe prima pagină antetul Executantului Emsens SRL și mențiunea *Oferta financiară*, în care **profitul declarat pentru lucrări este 2%.**

Astfel, la momentul apariției OUG nr. 47/2022, **la nivelul Transelectrica SA era cunoscută cota de profit pentru lucrări (2%). Cu toate acestea, entitatea a solicitat executantului declararea profitului, acesta declarând un profit de 0%.**

În fapt, **valoarea totală** înscrisă în **formularele F1-F3 - Listele cu cantități pe categorii de lucrări**, la data de 01.09.2017, **în care profitul declarat pentru lucrări este 2%, este valoarea înscrisă în contractul de lucrări 277/21.12.2017, respectiv 9.168.215,77 euro +TVA, iar valoarea înscrisă în Formularele F1-F3, în care profitul declarat pentru lucrări este 0%, a fost stabilită ulterior și modificată prin Actul adițional nr.1/27.06.2019.**

Referitor la invocarea informațiilor comunicate de MDLPA, precizăm că, Curtea de Conturi a solicitat (adresa nr. 14998/15.02.2024) Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației,

în calitate de inițiator al actului normativ (OUG 47/2022), să precizeze dacă autoritatea contractantă poate solicita o declarație scrisă a executantului privind profitul luat în calcul la ofertă, sau are obligația de a solicita executantului date/documente (ex. facturi de achiziție, situații de lucrări) pe baza cărora să determine cota de profit.

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației a comunicat cu adresa nr. 32481/21.02.2024, transmisă și companiei Transelectrica SA, următoarele:

Modalitatea și documentele pe baza cărora se formează consensul părților nu mai țin de actul normativ, ci de normele generale ale dreptului civil și de aplicarea principiilor atribuirii contractelor, care rămân active și pe perioada de derulare a contractelor și trebuie avute în vedere la orice modificare a acestora (asumarea răspunderii, proporționalitatea, recunoașterea reciprocă). Ce documente consideră entitatea contractantă ca fiind necesare și utile în vederea acceptării profitului propus de executant este responsabilitatea sa, inclusiv din perspectiva utilizării eficiente și responsabile a fondurilor angrenate.

Astfel, MDLPA a comunicat faptul că este la latitudinea entității să stabilească ce documente consideră ca fiind necesare și utile în vederea acceptării profitului propus, însă, din perspectiva utilizării eficiente a fondurilor angrenate nu este interzisă solicitarea de documente pentru a proba cota de profit declarată. Acesta în contextul menționat anterior în care compania deși deținea documente care certificau o cotă de profit declarată de executant la momentul ofertei, a solicitat o declarație a executantului, fără a depune minime eforturi pentru a verifica veridicitatea datelor declarate de acesta.

Prin **Planul de măsuri** nu au fost propuse măsuri pentru implementarea în totalitate a recomandării Curții de Conturi, nefiind propuse măsuri ca în situația în care executanții nu au declarat cota de profit la momentul ofertei, să se solicite documente care să probeze cota de profit realizată, urmând ca ajustarea să fie realizată în baza acestor documente.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.14 – Neurmărirea clauzelor contractuale în cazul unui contract de lucrări fiind prelungită durata de execuție a unor etape în afara termenului stabilit în contract pentru realizarea acestora, necalcularea de penalități pentru nerealizarea la termen a etapelor contractuale și efectuarea de plăți pentru bunuri și servicii care nu au fost integral prestate de către executant

Prin obiecțiile formulate, reprezentanții Transelectrica SA **au solicitat eliminarea/reformularea constatării și eliminarea recomandării.**

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență.**

Prin **Planul de măsuri** nu au fost propuse măsuri pentru implementarea în totalitate a recomandării Curții de Conturi. Se reține faptul că **nu s-au propus măsuri** pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia pentru situațiile în care sunt identificate plăți pentru bunuri/servicii/lucrări care nu au fost integral asigurate/prestate de către executant, precum și pentru analiza modului de stabilire a valorii estimate a lucrărilor de investiții derulate în perioada 2020-2022, pe capitolele de lucrări (articole de lucrări), în raport cu prețul contractat pe fiecare categorie de lucrări în vederea identificării și a altor obiective de investiții similare în a căror valoare au fost incluse categorii de lucrări la prețuri mult diferite, prezentarea analizei rezultate conducerii companiei în vederea luării măsurilor care se impun.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.15 – Prolungirea nejustificată a perioadei de execuție în cazul unor contracte de investiții

Reprezentanții Transelectrica SA **au solicitat eliminarea în întregime a abaterii**. Prin obiecțiile transmise, s-au invocat, în principal, următoarele:

- potrivit art.1351 alin. 2 Cod civil "forța majora este un eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil și inevitabil"...

- perioada 2020-2022 a fost marcată de 2 evenimente care au afectat puternic întreaga economie națională și mondială: pandemia COVID și războiul din Ucraina...

- conform Ordinului nr. 146 din 1 martie 2011 privind CONDITII speciale ale contractului pentru echipamente și construcții, inclusiv proiectare, punctul 19.3 este precizată obligația de a reduce întârzierile la minim...orice întârziere datorată Forței Majore în realizarea contractului.

- Ghidul emis de International Federation of Consulting Engineers (privind condițiile FIDIC, atrage atenția asupra faptului că "pandemia și războiul au cauzat...deși nu implica imposibilitatea completă de executare a contractelor, a destabilizat echilibrul contractual cu implicații asupra prețului...

- Modificarea duratei de execuție a unui contract în baza unui Certificat de Forță Majoră nu poate fi considerată un act de nelegalitate, nejustificat,

- Compania a putut doar să primească și să înregistreze un document legal, prin care antreprenorii erau în drept de a cere prelungirea contractelor;

- În cazul în care Compania nu ar fi acceptat aceste avize, așa cum se sugerează în proiectul de Raport, și am fi recurs la aplicarea de penalități de întârziere și la rezilierea contractului, efectele tehnice și economice ar fi fost mult mai puternice.

- Sistarea contractului ar fi avut același efect, respectiv ar fi condus la obligativitatea de prelungire a duratei de execuție cu numărul de zile în care contractul a fost sistat.

- Deși CNTEE Transelectrica SA a acceptat prelungirea duratei de execuție a contractelor, pe baza documentelor constatatoare emise de organele competente și conform prevederilor contractuale, **s-au luat măsuri pentru contracararea/ limitarea impactului financiar pe care l-ar avea aceste prelungiri asupra bugetului Companiei**. Astfel, în cazul contractelor al căror preț a fost ajustat în baza OUG nr. 47/2022, prin actele adiționale de prelungire s-a inclus o clauză conform căreia indicele de ajustare aferent lunii solicitării de plată să fie blocat la nivelul duratei de execuție stabilită inițial, la momentul aplicării prevederilor OUG 47/2022, pentru a evita creșteri de preț generate de prelungirile duratei de execuție ulterioare. În proiectul Raportului de audit pentru acesta abatere **nu este precizat temeiul legal încălcat care să aibă legătură directă cu situația descrisă și nu este indicată valoarea estimativă a erorii/abaterii constatate**.

- În ceea ce privește "dulapuri de protecție și comandă control" livrabilele din contract se referă la dulapuri complet echipate conform specificațiilor și cerințelor Caietului de Sarcini. Echipamentele principale din aceste dulapuri sunt terminalele numerice de protecție și comandă control - produse (fabricate de către General Electric (GE)). (...)

- Compania a **extins verificările** asupra contractelor de investiții derulate în perioada 2020-2022 a căror durată de execuție a fost prelungită pe motiv de forță majoră, a analizat situațiile întâlnite și nu a constatat abateri în măsură să genereze consecințe economice necesar a fi recuperate.

Ulterior, prin Nota anexată la adresa nr. 42999/05.09.2024, **suplimentar față de Obiecțiile nr. 29867/13.06.2024**, se invocă, în principal, următoarele:

- o sistare a execuției contractelor aflate în derulare, mai ales în condițiile lipsei certitudinii certificatelor de forță majoră (nemaexistând situații similare pentru care să fi fost obținute astfel de certificate), nu ar fi condus decât la prelungirea termenului de realizare al investițiilor cu perioada pentru care a fost sistat contractul de execuție:

- intervalul luat în calcul în care condițiile meteo au generat imposibilitatea totală sau parțială de desfășurare a activității nu se referă strict la zilele în care condițiile meteo au fost nefavorabile ci și la efectele cauzate de aceste fenomene meteorologice.

Argumentele invocate nu sunt de natură să modifice abaterea constatată, întrucât Curtea de Conturi nu a contestat existența situațiilor de forță majoră, ci a contestat faptul că, executanții care au invocat forța majoră nu au acționat conform prevederilor contractului (art. 45/ art. 46 din contractele analizate), respectiv **nu au notificat imediat și în mod complet Compania** de producerea evenimentului de forță majoră, notificarea fiind emisă ulterior încheierii perioadei pentru care s-a dat avizul. Pe de altă parte, contractele au fost prelungite cu perioadele înscrise în avizele de forță majoră, mult mai mari decât cele din documentele care indică situații de forță majoră, iar **executarea contractului nu a fost sistată**. Cu titlu de exemplu – Contractul 165/2020, prelungit inițial cu 334 zile - **Executantul mai întâi a solicitat** (adresa nr. 3325/07.03.2022) extinderea perioadei de execuție cu 11 luni de zile, **după care, a notificat** (adresa 3399/21.03.2022) Transelectrica SA de faptul că a solicitat Camerei de Comerț și Industrie Hunedoara emiterea unui aviz care să ateste existența cazului de forță majoră în ceea ce privește execuția lucrărilor aferente etapei a 2-a din contract, iar ulterior **a transmis avizul în cauză** (adresa nr.3607/28.04.2022) pentru o perioadă anterioară (aprilie 2021-februarie 2022). Atenționările meteo nefavorabile invocate în acest aviz, au vizat în principal **un număr total de 41 zile** în lunile: mai 2021 (6 zile), iunie 2021 (12 zile), iulie (9 zile) și izolat lunile august (4 zile), septembrie (1 zi), noiembrie (2 zile) și decembrie (7 zile), **față de numărul de zile 334** (aprilie 2021-februarie 2022) din perioada avizată.

Curtea de Conturi nu a contestat primirea și înregistrarea documentelor emise de Camera de Comerț și Industrie, respectiv a avizelor de forță majoră, ci modul în care acestea au fost analizate prin raportare la prevederile contractuale, inclusiv la graficul de execuție și modul de realizare a acestuia în perioadele în cauză.

Spre exemplu, în cazul Contractului nr. 165/24.07.2020, prelungit (prin Actul adițional nr. 7/25.08.2022), cu o perioadă de 334 zile (aprilie 2021-februarie 2022), egală cu perioada pentru care s-a emis Avizul de existență a cazului de forță majoră, eliberat de Camera de Comerț și Industrie Hunedoara, sub nr. 1123/15.04.2022, CNTEE Transelectrica SA, atât la încheierea Actului Adițional nr. 7 cât și în Nota justificativă (nr. 23.400/06.07.2022), nu face nicio referire la existența unor întârzieri a Planului de implementare a contractului și nici de sistarea executării contractului pe perioada producerii evenimentelor de forță majoră.

Se reține că, Avizul care atestă existența cazului de forță majoră constată o anumită situație de fapt și **nu are o forță obligatorie**, forța majoră operând prin efectul legii în situația în care sunt respectate dispozițiile art. 1351 alin.(2) C. civ. – și care poate avea și caracterul unui mijloc de probă, evident, aflat la aprecierea suverană a instanței.

În acest sens s-au pronunțat instanțele de judecată care prin hotărârile pronunțate în practica judiciară, au statuat următoarele:

- „Avizul este o părere, iar conform dispozițiilor legii, C.C.I.R. nu stabilește definitiv existența forței majore și a efectelor acesteia asupra obligațiilor comerciale interne și internaționale, ci avizează aceste aspecte”. (Curtea de Apel București în Sentința civilă nr.4475/03.07.2012)

- “În speță, fenomenele meteo din perioada 24-27.01.2019 au fost calificate ca fiind asimilate forței majore cf. Avizului de forță majoră emis de Camera de Comerț nr.85/05.03.2019, însă acesta nu are forță obligatorie, iar pe de altă parte contestatoarea trebuie să facă dovada imposibilității de executare a obligațiilor ce îi revin, imposibilitate generată de cazul de forță majoră, adică să demonstreze raportul de cauzalitate între eveniment și neexecutarea obligațiilor de restabilire a alimentării cu energie electrică în termenul prevăzut de lege. Din perspectiva probațiunii, fenomenele meteo din perioada invocată de contestatoare – precipitații înghețate care au produs polei și s-au depus pe instalațiile electrice – au caracterul unei prezumții relative care operează în favoarea contestatoarei în sensul întrunirii de către eveniment a caracterului extern, care poate fi răsturnată de intimată.

Însă, tot doctrina susține caracterul dinamic, variabil al noțiunii de forță majoră, întrucât odată cu progresele științei, ceea ce la un moment dat este absolut imprevizibil și absolut invincibil poate să devină previzibil și posibil de depășit ori de evitat. Pe de altă parte, **pentru a duce la totala exonerare de răspundere forță majoră trebuie să fi fost singura cauză a producerii prejudiciului.** Ori, astfel cum rezultă din buletinul de avertizare meteo de la filele 17, 18 contestatoarea a fost înștiințată despre avertizarea de vreme rea cod portocaliu în județele Ialomița și Călărași pentru perioada în discuție, astfel că fenomenele meteo nu pot fi catalogate ca imprevizibile de vreme ce ANM le-a putut prevedea datorită tehnologiei și nici cu caracter excepțional fiind cunoscut că în timpul iernii astfel de fenomene meteo sunt normale. În ceea ce privește caracterul invincibilității și inevitabilității, acestea trebuie să fie absolute pentru oricine, caracterele în discuție apreciindu-se raportat la logistică și strategie pentru astfel de situații. Ori, în acest caz contestatoarea nu a dovedit că situația în care a fost pusă era una absolută pentru oricine.

În concluzie față de considerentele ce preced, instanța a apreciat că fenomenele meteo produse nu întrunesc caracterul de forță majoră care să exonereze contestatoarea de răspunderea contravențională... **Camerele de Comerț și Industrie județene sunt abilitate prin dispozițiile Legii 335/2007 - Legea Camerelor de Comerț din România să emită avize de atestare a cauzei de forță majoră, la cererea scrisă a celor interesați. Orice persoană juridică poate activa clauza de forță majoră și poate solicita un aviz de forță majoră, în cazul în care nu își poate îndeplini obligațiile contractuale asumate față de un partener, datorită unui eveniment imprevizibil și de neînlăturat. Avizul de forță majoră exonerează de răspundere partea care invocă evenimentul de forță majoră, în condițiile în care evenimentul este generat de circumstanțe străine de voința părții, nu poate fi reținută culpa părții și nu poate fi înlăturat de aceasta. Condiția este ca partea care invocă forța majoră să își notifice partenerul cu privire la evenimentul de forță majoră, urmând să-i prezinte avizul eliberat de Camera de Comerț competentă. (...)**

ANRE a solicitat Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură a României informații și explicații privind certificatele de forță majoră emise de camerele de comerț și industrie județene, care a făcut precizări: „(...) **Camerele de Comerț și Industrie nu pot și nu au competența de a interveni în vreun contract ci doar constată.** În baza unei documentații depuse exclusiv de solicitant, fără aplicarea principiului contradictorialității, în baza unui tarif existența unei situații — de forță majoră — și

probabilele efecte ale evenimentului care este invocat de către solicitant. (...) este la latitudinea părții care se consideră prejudiciată să ia sau nu în considerație motivele și dovezile (între care și avizul de forță majoră), prezentate de partenerul contractual în culpă, pentru justificarea neîndeplinirii obligațiilor. (...) "-A se vedea în acest sens adresa nr. 6156/23.10.2017.

De altfel, deși presupusa cauză de forță majoră s-a petrecut în data de 24.01.2019 -când a avut loc întreruperea energiei electrice, **petenta a depus cererea privind obținerea Avizului abia în data de 31.01.2019** (astfel cum rezultă din chiar înscrisurile depuse de aceasta), chiar ulterior restabilirii alimentării cu energie electrică la consumatori! Mai mult decât atât, un semn de întrebare se ridică din chiar cuprinsul acestui Aviz, unde se face referire **la o informare meteo "cod galben" care, sub nicio formă, nu poate constitui un caz de forță majoră**. ... Astfel că, dacă în interpretarea Camerei de Comerț Călărași, o atenționare meteo, cod galben, în plină iarnă (când ninsorile reprezintă un fenomen normal), reprezintă un caz de forță majoră, ne întrebăm, oare în cazul unei atenționări meteo cod roșu, care ar fi fost interpretarea instituției abilitate cu emiterea avizelor de forță majoră? (Hotărârea nr. 589/02.10.2020 – Tribunalul Călărași – Secția civilă).

În concluzie, din practica judiciară reiese faptul că avizul emis de Camera de Comerț și Industrie **nu are forță obligatorie, context în care cel care solicită eliberarea acestuia trebuie să facă dovada imposibilității de executare a obligațiilor ce îi revin, adică să demonstreze raportul de cauzalitate între eveniment și neexecutarea obligațiilor contractuale**. Totodată, s-a reținut faptul că este la latitudinea părții care se consideră prejudiciată să ia sau nu în considerație motivele și dovezile (între care și avizul de forță majoră), prezentate de partenerul contractual în culpă, pentru justificarea neîndeplinirii obligațiilor.

Ori în cazurile analizate de Curtea de Conturi, executanții nu au notificat imediat și în mod complet Compania de producerea evenimentului de forță majoră, aceasta fiind emisă ulterior încheierii perioadei pentru care s-a emis avizul. Pe de altă parte, în condițiile în care executarea contractului nu a fost sistată, iar executantul a continuat să efectueze lucrări pe perioada în care a fost invocată forța majoră, CNTEE Transelectrica SA a acceptat prelungirea integrală a perioadei pentru care a fost solicitată prelungirea în baza avizului de forță majoră, în condițiile în care executanții nu au făcut dovada imposibilității executării obligațiilor contractuale. Ori prelungirea duratei de execuție a proiectelor de investiții are impact atât în neimplementarea la termen a proiectelor de investiții și implicit în dezvoltarea sistemului energetic național, cât și în majorarea valorii proiectelor de investiții și în creșterea costurilor, ca urmare a ajustării valorii contractelor.

Referitor la sistarea execuției contractelor aflate în derulare, se reține faptul că potrivit clauzelor convenite de CNTEE Transelectrica SA și executanți prin contractele de lucrări:

În cazul în care executarea contractului este afectată de un eveniment de forță majoră, acesta se va sista pe perioada cât durează evenimentul de forță majoră, fără a afecta drepturile părților de dinainte ca evenimentul să survină.

Partea contractantă care invocă forța majoră **are obligația de a notifica celeilalte părți, imediat și în mod complet, producerea acesteia și de a lua orice măsuri care îi stau la dispoziție în vederea limitării consecințelor**. Dacă este posibil și nu există decizii scrise contrare ale managerului de proiect, executantul trebuie să-și continue activitatea sa în cadrul contractului și să caute orice mijloace alternative pentru îndeplinirea obligațiilor sale contractuale care nu sunt afectate de forța majoră. (art. 45 din Contractul nr. C277/21.12.2017)

Ori în acest caz, reprezentanții Transelectrica invocă faptul că sistarea executării contractului conducea la prelungirea termenului de realizare al investițiilor, fără a lua în considerare faptul că tocmai modul în care aceștia au acționat a condus la prelungirea duratei de implementare a proiectelor de investiții. În fapt, **deși executarea contractelor nu a fost sistată**, executanții efectuând lucrări pe perioada în care au fost invocate evenimentele de forță majoră, **reprezentanții Transelectrica SA au acceptat prelungirea termenului de realizare al investițiilor cu perioada integrală prevăzută în avizele de forță majoră, fără a ține cont de gradul de realizare al proiectelor (realizat versus planificat) și de lucrările realizate efectiv în perioada pentru care au fost emise avize de forță majoră.**

Referitor la susținerile privind *intervalul luat în calcul în care condițiile meteo au generat imposibilitatea totală sau parțială de desfășurare a activității*, se reține că în sensul susținerilor reprezentanților Transelectrica SA, precum că efectele fenomenelor meteorologice au continuat și în perioadele ulterioare acestora, se impunea efectuarea unor analize punctuale pentru a se determina perioada exactă în care lucrările nu au putut fi realizate ca urmare a unor evenimente de forță majoră și dacă executantul putea efectua alte lucrări care nu au fost afectate de evenimentele de forță majoră, în conformitate cu prevederile contractuale (ex. art. 45 Contract C277/2017). Ori, în cazurile analizate de echipa de audit, astfel de analize nu au fost realizate pentru fiecare dintre situațiile în care au fost prelungite termenele de execuție al proiectelor de investiții.

Invocarea Ordinului nr. 146 din 1 martie 2011 este irelevantă, prin acest ordin s-au aprobat condițiile contractuale speciale ale contractelor pentru echipamente și construcții, inclusiv proiectare, și ale contractelor pentru construcții clădiri și lucrări ingineresti proiectate de către beneficiar ale Federației Internaționale a Inginerilor Consultanți în Domeniul Construcțiilor (FIDIC), **pentru obiective de investiții din domeniul infrastructurii rutiere de transport de interes național, finanțate din fonduri publice.**

Argumentele invocate privind măsurile luate pentru contracararea/ limitarea impactului financiar nu au susținere, întrucât chiar dacă *prin actele adiționale de prelungire s-a inclus o clauză conform căreia indicele de ajustare aferent lunii solicitării de plată să fie blocat la nivelul duratei de execuție stabilită inițial, la momentul aplicării prevederilor OUG 47/2022, pentru a evita creșteri de preț generate de prelungirile duratei de execuție ulterioare*, prin prelungirea perioadei de execuție a contractelor, a fost „decalată” inclusiv facturarea valorii lucrărilor de executat, astfel că ajustarea prețului contractului, unde a fost cazul, s-a aplicat asupra unei baze de calcul mai mare.

În ceea ce privește afirmația în sensul că nu este precizat temeiul legal încălcat, facem mențiunea că la pagina 50 (subsol) din Proiectul de raport sunt menționate reglementările legale care nu au fost respectate, respectiv prevederile OUG nr. 119/1999 și cele ale Contractelor nr. C165/2020, nr. 18/2017, nr. C277/2017 și nr. C293/2020.

Iar, în ceea ce privește valoarea estimată a abaterii, precizăm că aceasta nu a putut fi stabilită, fiind determinată de gradul de realizare al lucrărilor față de graficul de execuție, precum și de modul de facturare, context în care a făcut obiectul recomandării formulate în acest caz.

Argumentele prezentate privind furnizarea unor componente (*dulapuri de protecție și comandă control*) nu aduc elemente de natură să modifice abaterea, întrucât în Avizul de forță majoră nr. 652/17.03.2020 (care a stat la baza întocmirii Actului adițional nr. 8/09.06.2020 la Contractul C18/07.02.2017), s-au invocat întârzierile în derularea contractului ca fiind datorate de nerespectarea termenelor de livrare de către furnizorul de echipamente Dacom Impex SRL. Sunt importante de

analizat susținerile executantului în condițiile în care pentru o parte din echipamente, respectiv pentru **Sistemul de protecție (dulapuri) stația 110kV, au fost facturate teste FAT (teste de acceptare în fabrică) în luna februarie 2020 (factura nr. 201100119/28.02.2020, anterior obținerii Avizului de forță majora – 17.03.2020), aceste echipamente fiind furnizate de Dacom Impex SRL și fabricate de Energobit SA la Cluj Napoca. La efectuarea testelor FAT au participat reprezentanții Transelectrica SA, ai SC Energobit SA și SC Dacom Impex SRL.**

Argumentele invocate privind extinderea verificărilor nu pot fi reținute, entitatea prin documentele transmise nu certifică cele invocate. Directoratul Transelectrica SA a înaintat Anexa nr. 5.15.01, **document desemnat de conducerea companiei** sau de către alte persoane desemnate de acesta, **în care sunt prezentate contractele pentru care a fost modificată durata în baza avizelor de forță majora**, fiind prezentate informații generale (contract, act adițional, aviz forță majora, numărul de zile de forță majora, perioada forță majora și motivul care a generat forță majoră). Acest document nu conține toate informațiile stabilite de Curtea de Conturi prin recomandare (*identificarea situațiilor în care prelungirea duratei de execuție a contractelor s-a efectuat pe întreaga perioadă prevăzută în avizele de forță majoră fără a fi sistată execuția contractului, cazurile identificate se vor analiza de o comisie tehnico-economică în drept să se pronunțe asupra stadiului realizării lucrărilor pe perioada în cauză, stabilirea consecințelor economice prin prelungirea nejustificată a duratei de execuție a lucrărilor, după caz, a răspunderii contractuale pentru nerespectarea obligațiilor de către executant*).

Echipa de audit, din analiza aspectelor consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, a argumentelor prezentate de entitate și în raport cu prevederile legale aplicabile, reține faptul că entitatea prin argumentele prezentate nu a adus elemente de natură să modifice constatările consemnate, pe cale de consecință se menține recomandarea formulată în proiectul de raport de audit.

Prin **Planul de măsuri**, au fost propuse măsuri numai în ceea ce privește actualizarea procedurii PO TEL-00.39 "Organizarea activității în cadrul proiectelor de investiții", fără a fi stabilite măsuri în sensul celor recomandate de Curtea de Conturi pentru remedierea abaterii consemnate la punctul 5.15 din Proiectul de Raport de audit.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.16 – Acceptarea ajustării nejustificate a prețului în cazul contractelor de achiziție sectorială, în ceea ce privește profitul executantului

Reprezentanții Transelectrica SA au solicitat eliminarea în întregime a abaterii / modificarea și completarea constatărilor. Prin obiecțiile transmise s-au invocat, în principal, următoarele:

- Pretinsa abatere nu provine din încălcarea unei prevederi legale, ci din **interpretarea legii**, în condițiile în care, la momentul semnării contractelor analizate de auditorii CCR (C 919 în anul 2019, C 920 în anul 2019 și C 156 în anul 2021), **Legea 99/2016 privind achizițiile sectoriale nu conținea prevederi privind ajustarea prețului contractului;**

- Prevederile privind ajustarea prețului contractului **au fost introduse în actul normativ primar - Legea 99/2016 – abia în anul 2022** (prin Legea nr. 208 din 11 iulie 2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 697 din 12 iulie 2022), astfel că pentru o perioadă de aproape 4 ani legislația primară în materia achizițiilor nu a reglementat această speță;

- Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021 pe care se fundamentează susținerea auditorilor a fost și ea adoptată tot ulterior, respectiv după aproape 2 ani de la încheierea contractelor C 919 și C 920, și cu

aproximativ 6 luni după publicarea anunțului de participare în SEAP, în baza căruia s-a semnat contractul C 156/2021;

- Formula de ajustare a prețului cuprinsă în HG 1/2018 (și care **nu exclude profitul**) nu este în concordanță cu prevederile art. 158 alin. (4) și (5) din HG 394/2016. Acesta afirmație este susținută și de faptul că inclusiv Curtea de Conturi a solicitat ANAP interpretarea respectivelor prevederi legale, lucru care nu ar mai fi fost necesar dacă normele legale erau clare, precise și în concordanță;

- în cazul contractului C 919/2019 procedura a fost supusă controlului ex-ante efectuat de ANAP care a emis aviz conform necondiționat, **ca urmare a faptului că nu s-au constatat abateri de la prevederile legale în vigoare,**

- Totodată, potrivit dispozițiilor ANAP, instituție responsabilă pentru elaborarea politicilor publice și a legislației în domeniul achizițiilor publice, modelul de contract din HG 1/2018 este model de contract național iar în documentul postat pe site-ul www.anap.ro – lista celor mai frecvente neconformități în cadrul documentațiilor de atribuire a contractelor de execuție de lucrări (inclusiv proiectare și execuție), aceasta „Atrage atenția că modelul de contract național cf. HG 1/2018 se va prelua în întregime, fără a aduce modificări modelului publicat, cu excepția clauzelor neaplicabile sau a celor care, conform acestui act normativ, pot fi efectuate prin Acordul contractual sau Condițiile speciale prevăzute în modelul de contract național.”

- Transelectrica a făcut nenumărate demersuri administrative către instituțiile abilitate, solicitându-le să emită puncte de vedere asupra subiectului în discuție, dar în niciunul dintre răspunsurile primite nu ni s-a indicat să excludem profitul din ajustarea prețului.

Ulterior, prin Nota anexată la adresa nr. 42999/05.09.2024, reprezentanții Transelectrica SA au invocat, în principal, următoarele:

- modificările privind ajustarea prețurilor, aduse Legii nr. 99/2016 prin Legea nr. 208 din 11 iulie 2022, au fost aplicate pentru toate procedurile de atribuire inițiate după data intrării sale în vigoare, conform art. V(3) din Legea nr. 208/2022.... În concluzie, prevederile legii nu au caracter retroactiv și nu se aplică și contractelor care se aflau în derulare sau pentru care exista o procedură de achiziție inițiată anterior.

- prin verificările efectuate de către finanțatorii proiectelor de investiții ce fac obiectul contractelor supuse analizei nu au fost constatate abateri de la aplicarea prevederilor legale, iar derularea acestora și plățile efectuate sunt în concordanță cu prevederile europene transpuse prin mecanisme de monitorizare.

Argumentele invocate nu aduc elemente noi care să modifice abaterile constatate, întrucât prevederile privind ajustarea prețului contractului au fost prevăzute, până la momentul adoptării Legii 208/2022, în HG 394/2016 (art. 158), **act normativ potrivit căruia**, prețul poate fi ajustat prin actualizare în cazul în care pe piață au apărut anumite condiții, în urma cărora s-a constatat creșterea/diminuarea indicilor de preț pentru elemente constitutive ale ofertei, al căror efect se reflectă în creșterea/diminuarea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului. Totodată, în **cadrul aceluiași articol, la alin. (5) și (6)**, se prevede faptul că entitatea contractantă **va avea în vedere ca** prețul contractului să fie ajustat doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat acesta, astfel încât modul de ajustare a prețului contractului de achiziție sectorial nu trebuie să conducă în niciun caz la schimbarea rezultatului procedurii de atribuire, prin anularea sau diminuarea avantajului competitiv pe baza căruia contractantul respectiv a fost declarat câștigător în urma finalizării respectivei proceduri, cu excepția cazului prevăzut la alin. (5).

Articolul 158 din HG nr. 394/2016 a fost abrogat în anul 2023, prin HG nr. 336/12.04.2023, act normativ care a fost emis ca urmare a apariției *necesității corelării prevederilor legislației secundare cu prevederile legislației primare*. În Nota de fundamentare a HG nr. 336/12.04.2023 se menționează faptul că schimbările preconizate prin intrarea în vigoare a acestui act normativ constau în:

Abrogarea unor prevederi (referitoare la achiziția directă, garanția de participare și garanția de bună execuție, ajustarea prețului contractului etc.) **care au fost preluate la nivelul legislației primare, în vederea evitării dublajului legislativ.** (https://gov.ro/fisiere/subpagini_fisiere/NF_HG_336-2023.pdf - fila3).

Astfel, **contrar susținerilor reprezentanților Transelectrica SA, prevederile privind ajustarea prețului contractului au fost reglementate prin HG nr. 394/2016**, în forma în vigoare începând cu iunie 2018, ca urmare a modificării actului normativ prin HG nr. 419/08.06.2018 – punctul 86, Articolul IV.

Potrivit **art. 1 alin 6) lit. d) din Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021**, costul pe care se întemeiază prețul unui contract de achiziție publică/sectorial reprezintă toate cheltuielile efectuate sau care urmează a fi efectuate de către contractant în legătură cu executarea contractului/acordului-cadru, inclusiv cheltuielile indirecte sau costuri similare, **dar care nu includ profitul.**

Invocarea introducerii prevederilor privind ajustarea prețului contractului în Legea 99/2016 – abia în anul 2022 (prin Legea nr. 208 din 11 iulie 2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 697 din 12 iulie 2022), ulterior încheierii contractelor supuse analizei, nu este întemeiată, fiind reglementată de HG 394/2016 (art. 158). În Proiectul de raport de audit s-a consemnat faptul ca **ulterior apariției acestor reglementări** (iulie 2022), prin adresa nr. 45119/14.10.2022, la nivelul companiei s-a decis ca în cazul contractelor încheiate după modelul-cadru prevăzut în HG nr. 1/2018, **ajustarea prețului contractelor** de achiziție produse, servicii și lucrări **să includă și profitul** (diferența aferentă recalculării fiind solicitată la plată în luna decembrie 2022), **în condițiile în care pentru** situațiile de lucrări emise până în luna **iulie 2022** Compania a acceptat **ajustarea prețului contractelor fără a fi luat în calcul profitul.**

Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021 invocată de Companie ca fiind ulterioară încheierii contractelor C 919/2019 și C 920/2019, nu modifică prevederile legale existente, aceasta clarificând doar aspecte prevăzute în actele normative.

Argumentele invocate privind formula de ajustare nu aduc elemente noi care să modifice abaterile constatate, Curtea de Conturi **a solicitat ANAP**, având în vedere funcțiile și atribuțiile prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) din Hotărârea Guvernului nr. 634/28.07.2015 *privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Achiziții Publice*, **un punct de vedere cu privire la aplicarea unitară, în practică**, a prevederilor art. 48.3 și art. 48.5 din *Condiții generale*, aprobate prin HG nr.1/2018.

ANAP, cu adresa nr. 2836/21.05.2024 a comunicat următoarele:

- *pentru a răspunde întrebării dumneavoastră, precizăm că potrivit art. 1 alin. 6 lit. d din Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021, costul pe care se întemeiază prețul unui contract de achiziție publică/sectorial reprezintă toate cheltuielile efectuate sau care urmează a fi efectuate de către contractant în legătură cu executarea contractului/ acordului cadru, inclusiv cheltuielile indirecte sau costurile similare, dar care nu includ profit.*

- entitatea contractantă va avea în vedere ca prețul contractului să fie ajustat doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat acesta....

Argumentele invocate privind verificarea de către ANAP a procedurii în cazul contractului C 919/2019 nu pot fi reținute, întrucât verificările au vizat încheierea contractului și **nu derularea acestuia**, respectiv verificarea modului în care s-a realizat ajustarea prețului acestuia.

Curtea de Conturi nu a contestat preluarea modelului de contract prevăzut în Anexa la HG 1/2018, ci a contestat faptul că în cazul contractelor analizate, încheiate în baza H.G. nr. 1/2018, s-a constatat **majorarea nejustificată a prețului contractului** prin aplicarea coeficientul de ajustare calculat în baza indicelui de cost în construcții-total asupra întregii valori cuprinse în situația de lucrări realizate în fiecare perioadă, inclusiv asupra profitului și nu doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului. CNTEE Transelectrica SA, în calitate de beneficiar, a derulat în perioada 2020-2022, **contracte de investiții încheiate după modelul-cadru prevăzut în Anexa 2 la H.G. nr. 1/2018**, în care părțile au convenit **aplicarea clauzei 48 Ajustarea prețului contractului, formula aplicată** ($A_n = av + (1-av) * I_n/I_o$) fiind prevăzută la art. 48.3 și art. 48.5 din **Condiții generale**.

Referitor la demersuri administrative către instituțiile abilitate, se reține faptul că, Curtea de Conturi a analizat corespondența dintre Transelectrica SA și alte instituții ale statului care prin răspunsul formulat au concluzionat în sensul că, **costul pe care se întemeiază prețul unui contract, nu include profitul, iar prețul contractului poate fi ajustat, fără profit**, rezultând următoarele:

- Adresa ANAP nr. 7621/06.05.2022 prin care se menționează următoarele: - *pentru a răspunde întrebării din adresa dumneavoastră, precizăm că potrivit art. 1 alin. 6 lit. d din Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021, costul pe care se întemeiază prețul unui contract de achiziție publică/ sectorial reprezintă toate cheltuielile efectuate sau care urmează a fi efectuate de către contractant în legătură cu executarea contractului/ acordului cadru, inclusiv cheltuielile indirecte sau costurile similare, dar care nu includ profit.... entitatea contractantă va avea în vedere ca prețul contractului să fie ajustat doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat acesta....*

Facem mențiunea că Instrucțiunea ANAP 1/2021 a fost emisă având în vedere prevederile HG nr. 1/2018, în scopul creșterii transparenței, predictibilității și a caracterului unitar în legătură cu operarea modificărilor contractuale în analiza a diverse situații practice întâlnite pe parcursul executării contractelor, precum și al evitării unor interpretări ale autorităților/ entităților contractante sau operatorilor economici care pot contraveni principiilor din materia achizițiilor publice/ sectoriale. Ori tocmai în Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021, emisă având în vedere prevederile HG nr. 1/2018, costul este definit ca totalitatea cheltuielilor efectuate în legătură cu executarea contractului, inclusiv cheltuielile indirecte sau costurile similare, dar care **nu includ profitul**.

În acest context sunt și dispozițiile art. 55.2 din anexa nr. 2 la HG. nr. 1/2018, potrivit cărora un „cost nu poate include profitul antreprenorului, un simplu risc de cheltuieli nu reprezintă un cost, pierderea de profit nu este un cost”.

- Adresa MDLPA nr. 37612/10.08.2022, prin care se menționează faptul că: în opinia noastră, poziția ANAP este în sensul că prețul contractului poate fi ajustat doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor, fără profit, pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului.

Se reține faptul că, Adresa nr. 37612/10.08.2022 a fost emisă de MDLPA la solicitarea CNTEE Transelectrica SA prin care s-a solicitat un **punct de vedere** cu privire la incidența ajustării prețului

contractului încheiat în conformitate cu prevederile HG nr. 1/2018 asupra profitului. Solicitarea CNTEE Transelectrica SA a fost înregistrată la 21.07.2022 (nr. 85828/21.07.2022), iar anterior primirii răspunsului din partea MDLPA (10.08.2022) la nivelul companiei a fost încheiată **Nota nr. 35003/09.08.2022** în care s-a menționat **răspunsul ANAP nr. 21760/10.05.2022** la această problemă, respectiv faptul că **definiția costului în sensul în care principiul pe care se întemeiază prețul contractului nu include profitul**.

Totodată, în Nota nr. 35003/09.08.2022 se menționează, în cazul Contractului C919/2019 – LEA 400 kV Cernavodă-Stâlpu și racord în Gura Ialomiței, introducerea unei noi clauze cu următorul conținut: „Părțile convin ca **în cazul în care apar modificări legislative sau instrucțiuni/ dispoziții ale instituțiilor cu atribuții în domeniu, privind modul de aplicare al prevederilor clauzei 48 Ajustarea prețurilor, să încheie un angajament legal de regularizare a Prețului contractului, inclusiv de returnare a sumelor provenite din actualizarea profitului, dacă este cazul**”. Ori ulterior primirii Adresei nr. 37612/10.08.2022 de la MDLPA, inițiator al HG nr. 1/2018, care prin răspunsul formulat a menționat faptul că **prețul contractului poate fi ajustat doar în măsura strict necesară pentru acoperirea costurilor, fără profit**, nu au fost prezentate documente din care să reiasă demersurile întreprinse de reprezentanții CNTEE Transelectrica SA în ceea ce privește ajustarea.

Referitor la susținerile privind verificările efectuate de către finanțatori și neconstatarea unor abateri de către aceștia, se reține faptul că certificarea modului de calcul a ajustării prețului contractului de către finanțatori nu exclude efectuarea de verificări de către Curtea de Conturi.

Echipa de audit, din analiza aspectelor consemnate în proiectul raportului de audit de conformitate, a argumentelor prezentate de entitate și în raport cu prevederile legale aplicabile, reține faptul că entitatea prin argumentele prezentate nu a adus elemente de natură să modifice constatările consemnate, pe cale de consecință se menține recomandarea formulată în proiectul de raport de audit.

Prin **Planul de măsuri**, Directoratul CNTEE Transelectrica SA nu a stabilit măsuri pentru implementarea recomandărilor formulate de Curtea de Conturi.

Cu privire la constatarea de la punctul 5.17 – Nerespectarea prevederilor legale privind înregistrarea operațiunilor economice în contabilitate

Reprezentanții Transelectrica SA **nu au formulat** obiecții față de constatările Curții de Conturi, menționând faptul că recomandarea a fost implementată.

În urma desfășurării ședinței de conciliere care a avut loc la 19.06.2024, constatările echipei de audit **nu au rămas în divergență**.

Totodată, referitor la constatările și recomandările formulate în urma verificărilor efectuate la nivelul Sucursalelor companiei, dar și asupra constatărilor care vizează aspectele legate de sistemul de control intern managerial, **entitatea nu a formulat puncte de vedere divergente**.

8. Responsabilitățile CCR și ale conducerii entității

Responsabilitatea echipei de audit este de a efectua auditul în conformitate cu Standardele Internaționale privind Instituțiile Supreme de Audit (ISSAI). Aceste standarde impun respectarea de către auditorii publici externi a cerințelor de natură etică și profesională.

Ca parte a unui audit care se bazează pe ISSAI, ne-am exercitat raționamentul profesional și ne-am menținut scepticismul profesional pe tot parcursul auditului.

Conducerea entității auditate este responsabilă pentru:

- desfășurarea activităților și operațiunilor sale în conformitate cu legile și reglementările aplicabile;
- instituirea a celor controale interne considerate a fi necesare pentru a permite aplicarea regulilor, reglementărilor și liniilor directoare aferente care guvernează entitatea;
- punerea la dispoziția auditorilor publici externi a tuturor informațiilor necesare desfășurării auditului.

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI,

APROBAT prin Hotărârea Plenului Curții de Conturi nr. 47/23.01.2025